2024042601035

SYSTEMBOLAGET

Annorlunda av en anledning

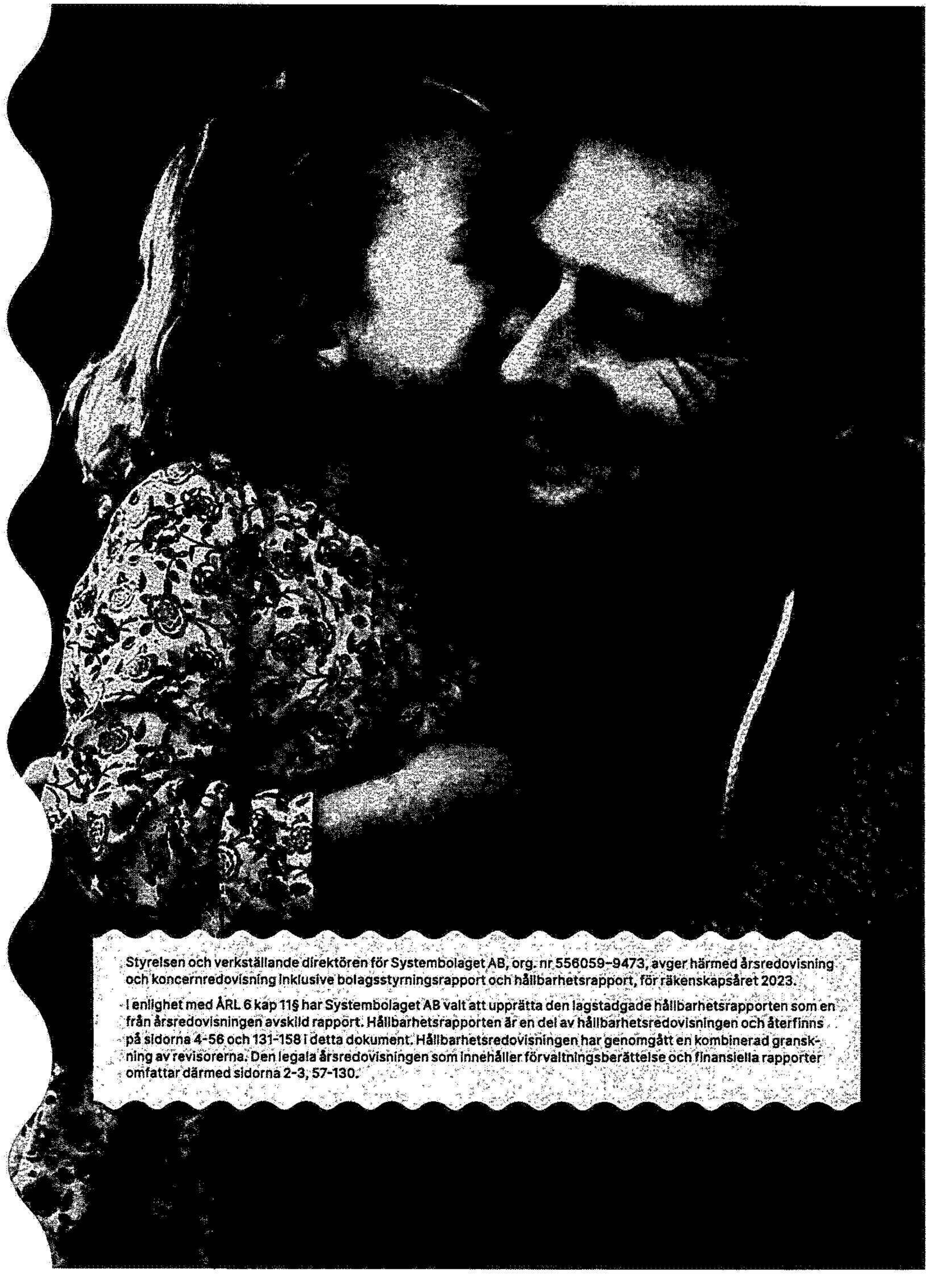
Ansvarsredovisning 2023

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Innehåll

Året i korthet 2023	3
VD-ord	4
En föränderlig omvärld	6
Så skapar vi värde	8
Så styrs Systembolaget	10
Introduktion till våra mest väsentliga områden	15
Begränsa alkoholens negativa konsekvenser	19
Etik och antikorruption	26
Arbetsmiljö och inkludering	30
Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor	37
Miljöhänsyn	43
Klimatpåverkan	47
Strategiskt fokus hållbara val	53
Finansiell rapportering	56
Hållbarhetsnoter	129
Revisionsrapport	145
Ordlista och definitioner	151
Källförteckning	155
Finansiell kalender och kontakt	156

Styrelsen och verkställande direktören för Systembolaget AB, org. nr 556059-9473, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning inklusive bolagsstyrningsrapport och hållbarhetsrapport, för räkenskapsåret 2023.

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Systembolaget AB valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten är en del av hållbarhetsredovisningen och återfinns på sidorna 4-56 och 131-158 i detta dokument. Hållbarhetsredovisningen har genomgått en kombinerad granskning av revisorerna. Den legala årsredovisningen som innehåller förvaltningsberättelse och finansiella rapporter omfattar därmed sidorna 2-3, 57-130.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Året i korthet 2023

5 626 anställda på Systembolaget har tillsammans bland annat bidragit till en ålderskontroll som uppgår till 97,5 procent, ett stabilt högt Nöjd Kund Index samt ett sjunkande koldioxidutsläpp.

Systembolaget

Anställda:
5 626, minst tre i varje kommun

Butiker och ombud:
452 butiker och 467 ombud

Aktiva dryckesleverantörer:
Cirka 1 200

Artiklar:
Cirka 32 000; 3 500 i fast sortiment, 4 800 i lokalt och småskaligt sortiment och 18 500 i beställningssortimentet. Därtill görs årligen cirka 5 000 tillfälliga lanseringar (säsong och exklusiva)

Kundbesök i butikerna:
128 miljoner

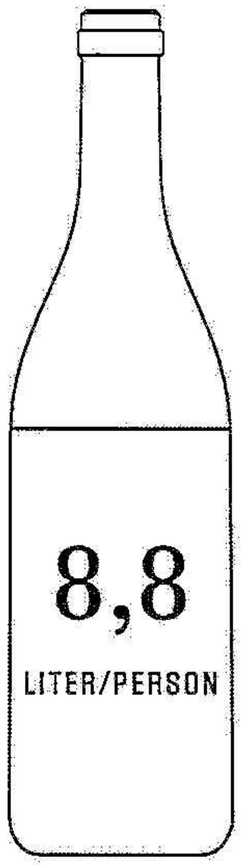
Besök i digitala kanaler:
70,9 miljoner (systembolaget.se, omsystembolaget.se och appen Systembolaget Sök och hitta)

80,3
(2022: 80,7)
NÖJD KUND INDEX

38 174
(2022: 37 182)
NETTOOMSÄTTNING, MSEK

82,9
(2022: 83.9)
PRESTATIONSKULTUR, %

Total alkoholkonsumtion 2022*

(8.7 liter/person 2021)
*Redovisas årsvis, helårsutfallet för 2023 presenteras under 2024.

Ålderskontroll (%)

Koldioxidutsläpp
(ton CO_2e)

165 200
från dryckesförpackningar (2022: 172 400).

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

VD-ord

Alkohol är inte som andra varor och därför är vi inte som andra företag. Vi är annorlunda av en anledning. Därför har vi stängt lite oftare än andra, är petiga med ålderskontroller och har aldrig några extrapriser. Vi har under 2023 ökat utvecklingstakten utifrån nya kundbehov. Nya digitala tjänster i kombination med stärkt fokus på det fysiska kundmötet. Vi har också ökat andelen hållbara produkter i vårt sortiment. Det är glädjande att mätningar visar att svenska folkets förtroende för oss är högt.

OMSTÄLLNING MED STORT KUNDFOKUS

Vi utvecklar vårt kunderbjudande i butik och i online, och har under 2023 genomgått en omorganisation i syfte att fortsätta investera i kundmötet och arbetet med folkhälsa. Vi vill möta den ökade digitaliseringen och våra kunders förväntningar på att det ska vara enkelt och smidigt att vara kund hos oss och göra mer hållbara val.

Systembolaget kom på första plats i Förtroendebarometerns årliga mätning av svenska företag 2023. Nöjd Kund Index håller sig stabilt på en hög nivå. Det är ett fint kvitto på att våra medarbetare lyckas med uppdraget att sälja på ett ansvarsfullt sätt samt vara lyhörda och engagerade i mötet med våra kunder.

Under året införde vi möjlighet till förbetald kundbeställning för kunderna. Vi förstärkte också vårt erbjudande online att omfatta hela sortimentet för drygt hälften av våra inköpsberättigade kunder. Vi har även genomfört ett pilotprojekt med självutcheckningskassor som under 2024 kommer att utökas runtom i Sverige. Samtidigt arbetar vi med att guida våra kunder till rätt val för dem, oavsett om de vill dricka alkohol, bara lite alkohol eller ingen alkohol alls.

ÖKAT FOKUS PÅ FOLKHÄLSA

Systembolagets vision är ett samhälle där alkoholdrycker kan njutas utan att varken människa eller miljö tar skada. Vårt mål är att ge hög service i hela landet, och att möta kunderna med genuin kunskap och omtanke. Alkohol påverkar både den som konsumerar och den närmaste omgivningen. Barn är särskilt utsatta och vi arbetar tillsammans med barnrättsorganisationer och genom stöd till forskning för att färre barn ska fara illa av vuxnas drickande. Vi har också under året medverkat i ett kunskapshöjande initiativ kring kopplingen mellan alkohol och cancer, initierat av Regionala cancercentrum i samverkan (RCC) med ett flertal organisationer.

Ann Carlsson Meyer, VD, Systembolaget

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601037

STÖRST KLIMATPÅVERKAN FRÅN FÖRPACKNINGAR

Systembolaget finns till för alla i Sverige. Vi finns i alla kommuner, och vi möter en stor del av Sveriges vuxna befolkning i våra butiker, våra varor dricks till vardag och till fest. Som en stor aktör har vi ett ansvar för att öka takten i klimatomställningen. 2023 toppade vi Verians Anseende- och Hållbarhetsindex som Sveriges mest hållbara företag, vilket är glädjande.

2022 satte vi vetenskapsbaserade mål för hur vi ska minska våra koldioxidutsläpp, och kring årsskiftet godkändes dessa mål av Science Based Targets Initiative. Dryckesförpackningar står för den största delen av Systembolagets indirekta klimatpåverkan. Vi erbjuder fler produkter med klimatsmarta förpackningar än tidigare. Under 2023 har vår klimatpåverkan från dryckesförpackningar minskat med 4,2 procent jämfört med 2022. Det var dock inte tillräckligt för att nå vårt mål för 2023 och mer behöver göras för att minska klimatavtrycket snabbare.

Av dryckesförpackningarna är det engångsflaskor i glas som står för det enskilt största klimatavtrycket. Från den 1 mars 2024 inför vi maxvikt på glasflaskor. Detta är och blir möjligt tack vare ett nära samarbete med leverantörer och producenter.

MINSKAD KÖPKRAFT HOS HUSHÅLLEN

2023 präglades av ett mer osäkert ekonomiskt och geopolitiskt läge i världen. Köpkraften hos svenska hushåll minskade, samtidigt som våra dryckesleverantörers och producenters kostnader för bland annat råvaror och transporter ökade. En effekt av inflationen är att kunderna köper färre och billigare varor, fördelat vid fler köptillfällen.

Försäljningsvolymen minskade med 0,5 procent för helåret. Däremot ökade försäljningsintäkterna med 2,7 procent drivet av leverantörernas prishöjningar samt den höjda alkoholskatten.

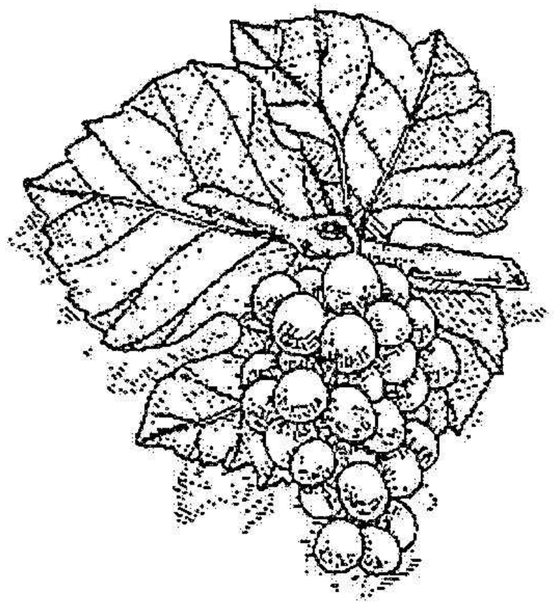
Rörelseresultatet går till stor del att hänföra till ett ökat bruttoresultat samt effekter av omorganisationen. Underliggande resultat är stabilt och vi ser effektivitetsförbättringar inom butik, depå och från den genomförda omorganisationen.

ATT SÄLJA MED ANSVAR OCH OMTANKE

Jag får dagligen ta del av berättelser från våra medarbetare som möter kund. Om hur de varmt men tydligt nekat personer som varit märkbart berusade. Om hur de har förhindrat langning till minderåriga. Om hur kontakter och samarbete med polis, skolor och kommuner bidrar till trygghet på orten. Men också hur de i samtal med kunder bidrar till en uppskattad personlig service med sin samlade kunskap kring dryckerna vi säljer och hur de kan konsumeras. Systembolaget är på många orter en lokal kraft i samhället – för kunderna och alla andra medborgare.

Det har varit ett utmanande och händelserikt år. Jag vill rikta ett varmt tack till alla medarbetare som med stort engagemang tagit nya viktiga kliv in i framtiden. Tack också till våra kunder och samarbetspartners. Ni gör oss till det unika företaget vi är. Tillsammans fortsätter vi jobba mot ett samhälle där alkohol kan njutas utan att människa eller miljö tar skada. För vi är annorlunda av en anledning.

Ann Carlsson Meyer, VD

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

En föränderlig omvärld

De mest betydande omvärldsförändringarna under 2023 var för Systembolaget stigande hållbarhetskrav samt juridiska och teknologiska förändringar, däribland EU-regler om artificiell intelligens och ökad IT-säkerhet. Terrorhotnivån höjdes, och ekonomiska och demografiska utmaningar krävde fortsatt anpassning till en komplex omvärld i ständig förändring.

EKONOMI OCH DEMOGRAFI

Under 2023 har svenska konkurser ökat i antal och konsumenternas köpkraft har minskat samtidigt som kunderna har blivit mer prismedvetena. För att möta dessa utmaningar har fokus riktats mot effektivitetshöjande åtgärder och produktanpassning. Att säkerställa vår samhällsrelevans och tillgodose en bred målgrupp är helt centralt i vårt uppdrag. Därför anpassar vi ständigt vårt erbjudande och sortiment kopplat till ekonomiska och demografiska förskjutningar, med utgångspunkten att inte riskera ökad försäljning eller driva merförsäljning.

OROLIGHETER I EUROPA FORTSÄTTER PÅVERKA

Rysslands invasion av Ukraina har påverkat vår verksamhet, inte bara med fortsatt försäljningsstopp av artiklar med ryskt ursprung som följd. Vi har konstaterat stora förändringar i leverantörsledet kopplat till utbud och pris på till exempel råvaror, kostnader för transporter, stigande priser på el samt den svaga kronan. Det är därför av största vikt att över tid säkra en stabil och hållbar logistikkedja.

JURIDIK, LAGSTIFTNING OCH TEKNOLOGI

Den 7 juli 2023 meddelade Högsta domstolen (HD) att Winefinders gränsöverskridande distanshandel är tillåten under befintlig lagstiftning, då försäljningen anses ske utomlands och därmed inte strider mot den ensamrätt på detaljhandel i Sverige som Systembolaget har. Vårt uppdrag att minska alkoholens skadeverkningar och värna folkhälsan genom ett detaljhandelsmonopol i Sverige är oförändrat.

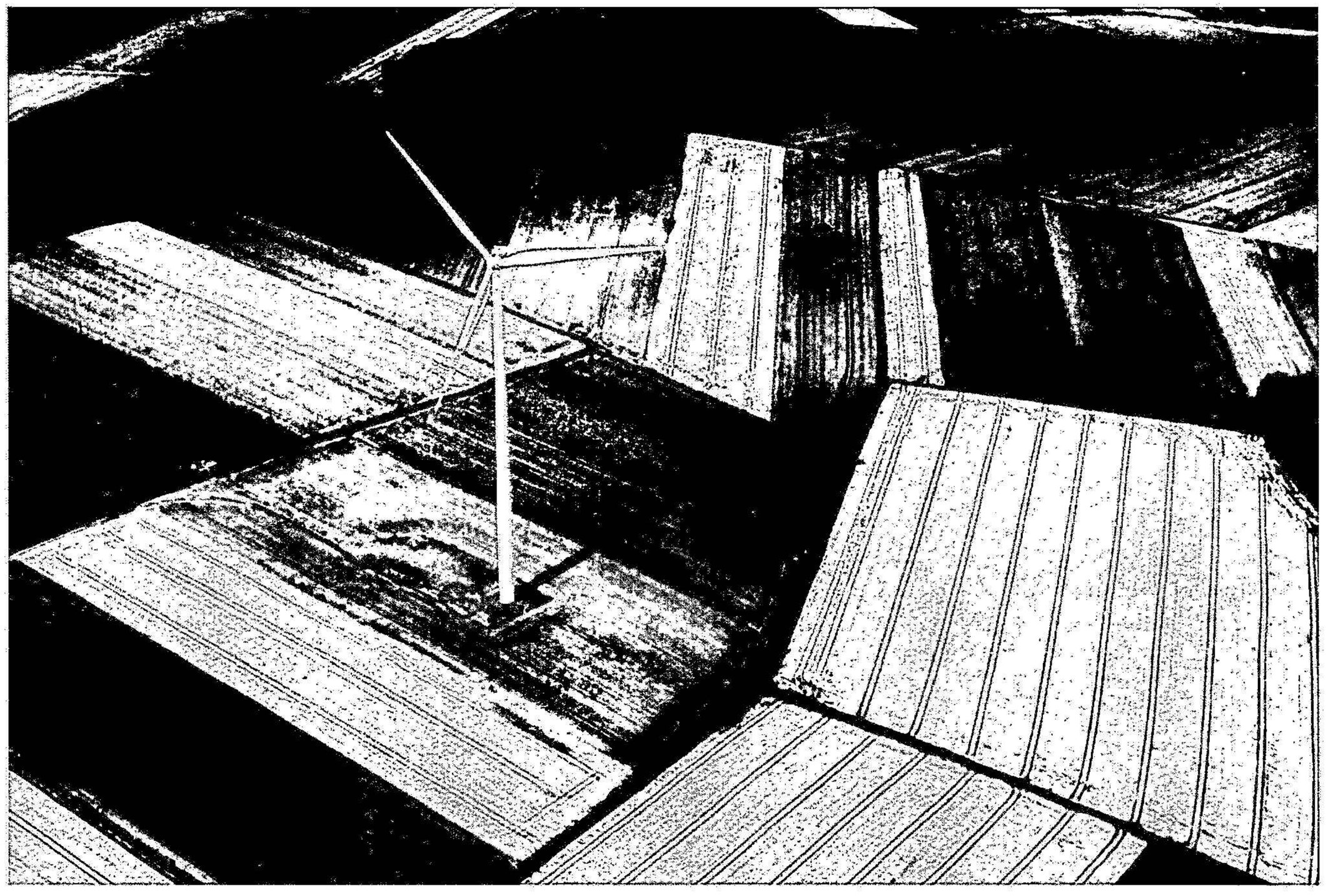
Artificiell intelligens (AI), inklusive verktyg som ChatGPT har under det gångna verksamhetsåret påverkat olika branscher, inklusive detaljhandeln och arbetsvardagen för personalen inom den. Den 9 december 2023 nådde EU:s institutioner en överenskommelse om en AI-förordning. Syftet är att se till att AI-system som används i EU är säkra, transparenta, spårbara, icke-diskriminerande och miljövänliga.

SÄKERHETSLÄGE

IT-attacker utgör ett ständigt allvarligt hot och under 2023 har vi fortsatt arbeta med förebyggande åtgärder och ökad beredskap för säkerhetsincidenter. Denna ökade satsning på IT- och informationssäkerhet har syftat till att säkerställa integriteten för

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

såväl Systembolagets verksamhet som kundernas personuppgifter. Det har lett till en ökad robusthet inför potentiella cyberhot och en stärkt förmåga att upprätthålla en smidig och säker verksamhet.

Sveriges terrorhotnivå höjdes från nivå 3 till 4 i augusti 2023, vilket gav en signal till invånare och olika samhällsinstanser att öka beredskapen. Vi har 452 butiker på handelsplatser och köpcentrum där arbetet pågår med att se över rutiner och säkerställa tydliga samarbeten och god dialog med andra aktörer runt omkring Systembolagets verksamhet.

FORTSATT HÖJDA KRAV PÅ HÅLLBARHET

Vi ser fortsatt ökade krav och direktiv från i princip alla intressenter, inte minst via ökad styrning från EU kring klimatbelastning vid tillverkning, hållbarhetsmärkning, datainsamling och rapportering. Även direktiv kopplat till folkhälsa återfinns bland dessa hållbarhetskrav som styr vår verksamhet. Konsumentperspektivet är ett annat exempel som tydligt indikerar allt högre krav och förväntningar på Systembolaget kopplat till hållbarhet och som innebär ökade behov av transparens, kravställning och spårbarhet i arbetet med våra partners.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B16456E457C9DFABF0A2FF3035D

Så skapar vi värde

Vår affärsmodell beskriver ett företag som drivs av ansvar och inte av försäljning eller vinst.

Tanken är att de resultat och värden vi i slutänden skapar, tydligt ska motivera och belysa den samhällsfunktion vi har för att bidra till en bättre folkhälsa och ett Sverige med begränsade alkoholskadeverkningar.

Vision

Ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Uppdrag

Vårt uppdrag är att med ensamrätt och med ansvar och god service, sälja alkoholhaltiga drycker och liknande preparat samt att informera om alkoholens skadeverkningar.

Syfte

Vårt övergripande syfte är att begränsa alkoholens skadeverkningar i Sverige.

Vårt erbjudande

Vi säljer alkoholhaltiga drycker och liknande preparat utan vinstintresse; via fysisk butik, onlinebutik och ombud. Distribution sker via butik, ombud och hemleverans. Vi erbjuder ett brett sortiment, kunskap, service och rådgivning samt informerar om alkoholens skadeverkningar. Vi är märkesneutrala och genomför kvalitetskontroll av produkter.

För vem

Vi finns för alla i Sverige, även för de som inte handlar hos oss.

Vårt löfte

Du ska alltid känna dig välkommen, kunna upptäcka nytt och lita på att vi säljer med ansvar.

Värderingar

Omtänksam, kunnig och inspirerande.

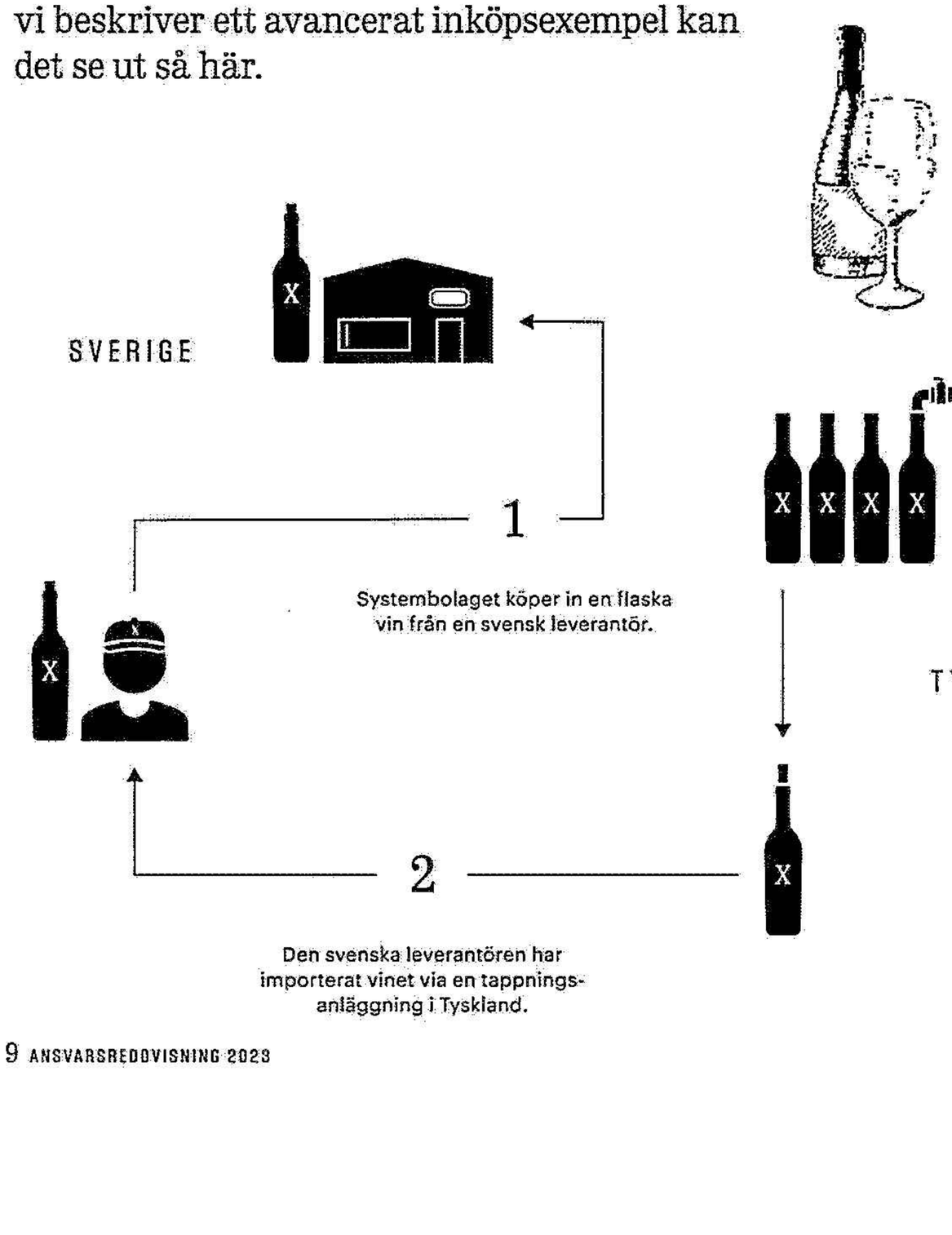
Finansiering

Finansieras av påslag på sålda varor baserat primärt på hanteringskostnaderna vid effektiv och rationell drift. Påslaget är objektivt, transparent och likabehandlande. De mest väsentliga kostnaderna utgörs av inköp av varor och tjänster, löner samt lokalkostnader. Bolaget ska agera affärsmässigt och kostnadseffektivt.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Systembolagets leverantörskedja

Systembolagets leverantörskedja är global och komplex. De flesta av våra drygt 1 200 aktiva dryckesleverantörer har underleverantörer – och de har i sin tur egna underleverantörer. Om vi beskriver ett avancerat inköpsexempel kan det se ut så här.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Så styrs Systembolaget

Hur styrs egentligen ett företag som inte är drivet av försäljning eller vinst, utan av ansvar?

YTTRE FAKTORER

Våra kunders behov är en central del i hur vi styr verksamheten, till exempel hur de föredrar att handla, vad de vill handla hos oss och trender inom mat och dryck. Ett ökande intresse för hållbarhetsfrågor och en personifierad köpupplevelse är ytterligare något som har tydlig koppling till kundernas förändrade behov.

Lagar och regler är en annan del av vår styrning. Alkoholpolitiken och Systembolagets samhällsuppdrag som går ut på att begränsa alkoholskadorna på individ- och samhällsnivå är centrala. Alkoholpolitiken utgår från världshälsoorganisationen WHO:s forskningsbaserade angreppssätt: Begränsa tillgängligheten till alkohol, använd pris som styrinstrument (alkoholskatt) och ha restriktiva marknadsföringsregler. Samhällsuppdraget konkretiseras genom två dokument: ägaranvisningen från staten och avtalet mellan Systembolaget och staten. Dokumenten visar bland annat att vi inte ska driva aktiv försäljning, och sälja alkohol med stort ansvar, god service och begränsad tillgänglighet samt informera om alkoholens skadeverkningar.

Regeringens nationella ANDTS-strategi:

Ett samhälle med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol.

Vi styr även verksamheten utifrån nationella och internationella målsättningar. På folkhälsoområdet finns regeringens nationella ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel), vi är en av flera aktörer som är del av förverkligandet av strategin på alkoholområdet. Läs mer på sidorna 21-22.

Det finns ett flertal lagar och regelverk som styr och präglar Systembolagets verksamhet på olika sätt.

Här är exempel på några av dem:

- Ägaranvisning
- Avtal med staten
- EU-rättsliga regler för monopol
- Alkohollagen
- Compliance-lagar, det vill säga att vi ska ha ett systematiskt arbete kring regelefterlevnad och riskhantering inom områden som korruption och dataskydd
- Statens ägarpolicy för bolag med statligt ägande

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601040

FN:s Agenda 2030 med globala mål för hållbar utveckling innehåller flera områden där Systembolaget kan påverka i positiv riktning (se separat ruta). Parisavtalet, med ambition att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grad, är en utgångspunkt i vårt klimatarbete. Hur vi arbetar med framför allt mänskliga rättigheter styrs av riktlinjer från FN och OECD.

Mål 3 (God hälsa och välbefinnande) bryts ned i delmål. Ett av dem, mål 3.5, heter Förebygg och behandla drogmissbruk. Här fokuserar vi extra eftersom det kopplar tydligt till kärnan i vårt samhällsuppdrag – att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Inom FN:s Agenda 2030 finns 17 mål. Systembolaget har större eller mindre påverkan inom alla. Störst positiv skillnad kan vi göra inom ramen för dessa mål:

3. God hälsa och välbefinnande
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
10. Minskad ojämlikhet
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringarna
15. Ekosystem och biologisk mångfald
16. Fredliga och inkluderande samhällen
17. Genomförande och globalt partnerskap

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

STRATEGI OCH MÅL

Systembolagets strategi och mål tar avstamp i vår strategiska plan som beskriver vad vi vill uppnå och ska fokusera på. Varje plan löper över fyra år och konkretiseras ytterligare i årliga verksamhetsplaner.

Under 2023 beslutades om ny strategi för perioden 2024-2027 med en omarbetad vision.

När vi prioriterar tar vi även hänsyn till väsentlighetsanalysen som visar inom vilka områden vi har störst påverkan för en mer hållbar utveckling, i Sverige och i världen, och vilka risker som finns kopplade till vår verksamhet. Läs mer om väsentlighetsanalysen på sidorna 131-133.

MÅL OCH NYCKELTAL

Vi har olika typer av övergripande mål: uppdragsmål, ekonomiska mål och mål för hållbart värdeskapande. Till målen kopplas olika strategiska nyckeltal. Dessa strategiska nyckeltal beslutas av Systembolagets styrelse.

AKTIVITETER

Strategi och mål ger oss riktning. För att uppnå de resultat vi har föresatt oss bryts allt ned till planer med effektstyrda aktiviteter som involverar olika delar av verksamheten.

Vår största tillgång för att vi ska lyckas är våra medarbetare. Internt talar vi mycket om två saker som ger oss framgång. Det första är att ha med kundens perspektiv i allt vi gör. Det andra är att frigöra kraften hos våra tusentals medarbetare.

Utöver det interna samarbetet finns viktiga samarbeten med andra, till exempel samarbetspartners, leverantörer och branschorganisationer. Till denna lista hör även samverkan med offentlig sektor, akademi och civilsamhälle. Dessa framgångsfaktorer poängterar alltså att vi utgår från kunden, att personalens engagemang är avgörande och att samarbete är en nyckel.

För att Systembolagets anställda ska ha förutsättningar att rikta kraften rätt i vardagen behövs ett gott ledarskap och en ändamålsenlig organisation. Etablerade policyer, processer, metoder och verktyg ger också stöd i att genomföra aktiviteterna – och därmed uppnå målen och förverkliga strategin.

Att ha med kundens perspektiv är en viktig del av allt vi gör, varje dag.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601041

Hållbart värdeskapande på Systembolaget

På lång sikt vill vi skapa affärsmässig stabilitet och samtidigt bidra till en positiv utveckling för människa och miljö. Detta gör vi genom fem målområden för hållbart värdeskapande.

Våra fem målområden utgör grunden för hur vi styr och driver vår verksamhet framåt för att skapa hållbara värden.

TOTALKONSUMTIONEN

Vi begränsar tillgängligheten till alkohol genom exempelvis våra öppettider och ålderskontroller samt genom att informera om alkoholens skadeverkningar. Det här är exempel på åtgärder för att begränsa totalkonsumtionen och främja folkhälsan i Sverige.

KLIMATAVTRYCK

För att klara Parisavtalets ambition om att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grad måste vi agera kraftfullt. Till 2030 ska vi därför halvera vårt klimatavtryck i hela värdekedjan. År 2045 ska vårt klimatavtryck vara netto noll.

Sett till hela vår värdekedja medför vår verksamhet negativ påverkan genom ett betydande klimatavtryck. Tillsammans med våra kunder, leverantörer och andra samarbetspartners har vi stora möjligheter att minska klimatavtrycket.

NÖJDA KUNDER

Vi vill att våra kunder ska vara nöjda med oss oavsett om det gäller vårt sortiment eller vår service och oavsett var eller hur de möter oss. Vi mäter kundnöjdhet med hjälp av Nöjd Kund Index (NKI).

ENGAGERADE MEDARBETARE

Våra medarbetare är vår största tillgång. Systembolaget vill spegla mångfalden i samhället och vara en trygg och utvecklande arbetsplats för alla som jobbar hos oss.

KOSTNADSEFFEKTIV VERKSAMHET

För att ha möjlighet att leverera och säkerställa långsiktigt värdeskapande behöver vi driva vår verksamhet effektivt och affärsmässigt för att på så sätt skapa ekonomiska förutsättningar för det vi behöver göra på lång sikt.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Strategiska nyckeltal

Läs mer om Systembolagets mål.

Strategiska nyckeltal	Utfall 2023	Utfall 2022	Mål 2023	Ägarmål	Styrelsens mål	Mål för hållbart värdeskapande
Nöjd Kund Index (NKI)	80,3	80,7	81,5	X	X	
NKI Hållbarhet	74,1	N/A	-		X	X
Kundnöjdhet E-handel	91,5	89,9	88,0		X	
Ålderskontroll (%)	97,5	97,0	96,0		X	
Opinionsindex (OPI) (%)[4]	66,5	67,2	>67		X	
Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningarna, ton	165 200	172 400	151 000		X	X
Koldioxidutsläpp från distributionen, ton	11 400	11 600	11 200		X	X
Prestationskultur (%)[5]	82,9	83,9	85,0		X	
Total sjukfrånvaro (%)[5]	6,0	6,2	5,6		X	
Andel utländsk bakgrund tillsvidareanställda (%)[5]	14,9	15,2	15,0[1]		X	
Kostnadseffektivitet	18,1	18,7	<19	X	X	
Avkastning på eget kapital (%)	24,7	11,7	5–15	X	X	
Soliditet (%)	15,9	15,0	14–20	X	X	
Totalkonsumtionen (liter per person)[3]	-	8,8	-	X	X	X
Systembolagets konsumtionsandel (%)[3]	-	70,3	-	X	X	
Alkoholindex[2]	59,5	60,0	-	X	X	

[1] Reviderad målnivå från tidigare 16,9 (2021) och 21,1 (2023)
[2] Alkoholindex är målsatt i ägaranvisningen
[3] Redovisas med ett års eftersläpning
[4] Ny mätmetod. Helårsutfall 2022 är uppdaterad från tidigare Ansvarsredovisning till utfall enligt ny mätmetod.
[5] Avser moderbolaget.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601042

Introduktion till våra mest väsentliga områden

I 2023 års upplaga av Ansvars-redovisningen bryter vi ner vårt arbete i sju olika kapitel – våra mest väsentliga områden. Men först, en sammanfattande introduktion till vårt ansvar kopplat till vår verksamhet.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

För att begränsa alkoholens negativa konsekvenser i Sverige krävs ett helhetsperspektiv som innefattar alla, inte bara de som handlar hos oss.

Vår verksamhet kräver ett brett perspektiv med insatser på många fronter samtidigt. Därför har vi valt att dela upp den här delen av Ansvarsredovisningen i sju kapitel. Många av de insatser vi gör har en tydlig hemvist i något av dessa kapitel. Andra spänner över flera områden och är därför svårare att kategorisera. En sådan insats är arbetet med konsumentvägledningen Våra mest hållbara drycker. Den beskrivs därför närmre på sidorna 53–55.

Så här ser indelningen ut i 2023 års ansvarsredovisning:

- Begränsa alkoholens negativa konsekvenser
- Etik och antikorruption
- Arbetsmiljö och inkludering
- Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor
- Miljöhänsyn
- Klimatpåverkan
- Strategiskt fokus hållbara val

ETT STÖRRE PERSPEKTIV

Systembolagets existens bygger på ett folkhälsouppdrag. Alkohol är inte som andra varor och därför syftar svensk alkoholpolitik till att hålla nere alkoholens negativa konsekvenser i Sverige. En central byggsten är Systembolagets ansvarsfulla försäljning, som bland annat går ut på att vi gör noggranna ålderskontroller, inte drivs av vinst och aldrig försöker sälja mer än någon har tänkt handla. Det här skiljer oss från andra företag. Vi är annorlunda av en anledning.

Alkohol påverkar såväl människor som miljö både innan och efter den konsumeras. Innan konsumtion påverkas exempelvis människors arbetsvillkor där råvaror odlas och drycken produceras, och jordars bärkraft av bekämpningsmedel och konstgödsel. Till det kommer förpackningars klimatpåverkan vid tillverkning och transport. Efter konsumtion kan hälsan hos den som dricker påverkas, exempelvis i form av ökad risk för leverskador, hjärt- och kärlproblem och cancer. En försämrad folkhälsa medför stora kostnader för vårt samhälle. Även nära och kära till alkoholkonsumenter kan påverkas på flera sätt, såsom genom ökad risk för

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601043

Ansvarsfull försäljning är en viktig del av vårt hållbarhetsarbete. Det innebär stort fokus på bland annat ålderskontroller och service utan merförsäljning.

våld i nära relationer och bristande omsorg om barn. Miljön kan påverkas exempelvis genom hanteringen av avfall i form av flaskor, burkar och förpackningar.

Leverantörskedjan
Vår roll som en av världens största inköpare av alkoholhaltiga drycker ger oss en unik position och stora möjligheter att påverka inom en rad olika hållbarhetsområden kopplade till vår leverantörskedja – från arbetsvillkor till biologisk mångfald och vattenförsörjning.

Systembolaget lägger stor vikt vid samarbeten och gemensamma färdplaner ihop med de aktörer som utgör delar av vår leverantörskedja. Därför är vi beroende av täta dialoger med dryckesleverantörer, övriga nordiska alkoholmonopol och andra organisationer med vilka vi kan samarbeta för att nå de hållbarhetsmål vi åtagit oss.

Vår egen verksamhet
Inom vår egen verksamhet är vi mindre beroende av externa aktörer och kan därför gå snabbt från ord till handling och implementera hållbarhetsåtgärder som gör skillnad nu.

Vår egen verksamhet står för en förhållandevis liten andel av de totala koldioxidutsläpp som kan kopplas till dryckerna vi säljer, men arbetet här är viktigt ändå. Om vi ska kunna ställa höga krav på samarbetspartners och samtidigt underlätta nya, mer hållbara konsumtionsbeteenden hos de som handlar hos oss måste Systembolaget själv göra vad som krävs för att minska det klimatavtryck som kan kopplas till den egna verksamheten.

Kunder
Kunders val har stor påverkan på Systembolagets hållbarhetsarbete. Därför har vi lagt stora resurser på informations- och kommunikationsinsatser under 2023. Fler medvetna och mer hållbara dryckesval ute i våra butiker ger oss en kvittens på att vi bemöter kunders ökande krav på hållbara alternativ och hjälper våra leverantörer i omställningen mot mer hållbara lösningar och produkter.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

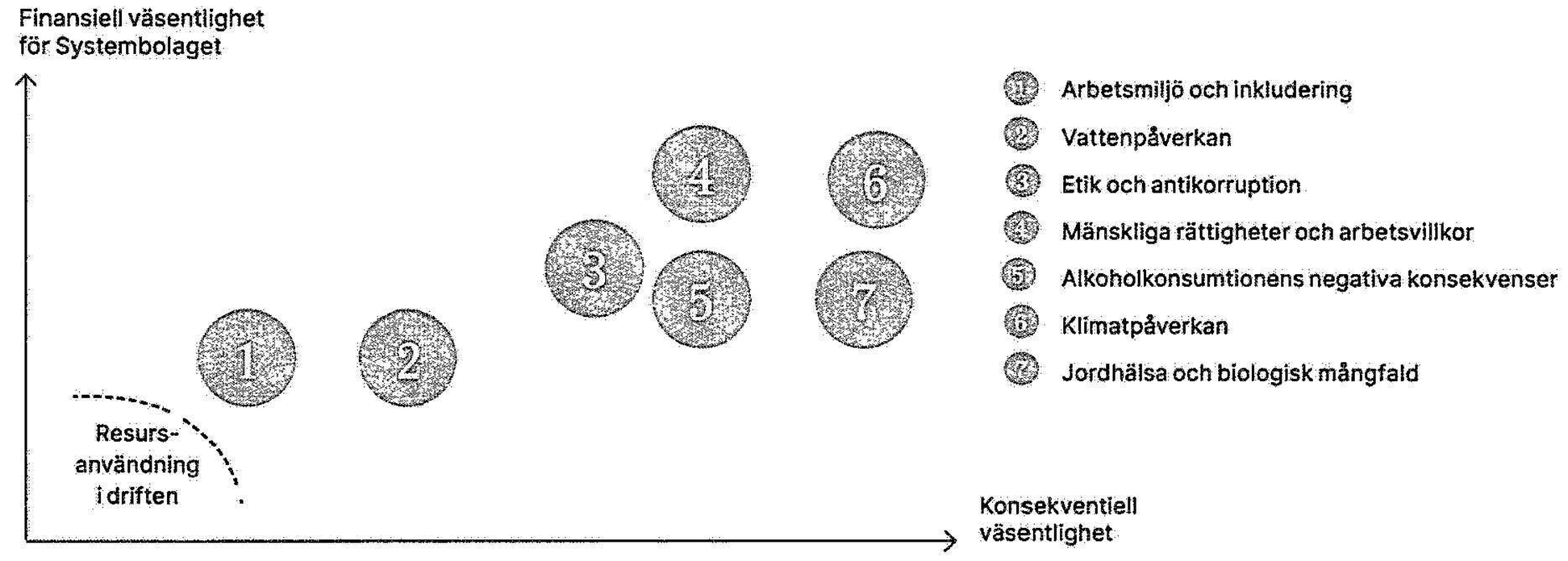
VÅR VÄSENTLIGHETSANALYS

Väsentlighetsanalysen visar inom vilka områden vi har störst påverkan för en hållbar utveckling – i Sverige och i världen – och vilka risker som finns för vår verksamhet kopplat till hållbarhet. Analysen ger strategisk riktning och identifierar väsentliga hållbarhetsområden för Systembolaget.

Under 2023 utvecklade vi vår metod för framtagande av väsentlighetsanalysen, läs mer på sida 132. Resultatet kan därmed redovisas i form av en matris där sju väsentliga hållbarhetsområden ingår:

NÖJD KUND INDEX (NKI) – HÅLLBARHET

NKI Hållbarhet är en del av NKI-mätningen som sker tre gånger per år. Frågan omformulerades inför årets andra mätning (läs motivering till förändringen under avsnittet Ordlista och definitioner) vilket har resulterat i en betydligt högre svarsandel än vad de tidigare frågorna hade. I årets tredje och sista mätning ökade betyget från 73,3 till 74,9 vilket ger ett helårsutfall på 74,1. Det stärkta betyget under året visar att vår målsättning att göra det enklare att välja drycker som lever upp till höga hållbarhetskrav inom miljö, arbetsvillkor och klimatpåverkan från förpackning är uppskattat av våra kunder.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Begränsa alkoholens negativa konsekvenser

Folkhälsan står i fokus varje dag, i alla delar av vår verksamhet när vi arbetar för att begränsa de negativa konsekvenser som kan härledas till alkohol.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Ett glas vin till fredagsmiddagen, en öl med kompisarna, en cocktail på festen – alkohol är något som många tycker förhöjer festliga tillfällen. Tyvärr har alkoholkonsumtionen också baksidor – för individer och för samhället.

På individnivå finns de som blir beroende, vilket påverkar både människor i deras omgivning och samhället i stort. Alkohol är med i bilden vid många olyckor och våldsbrott. Alkoholen orsakar sjukdomar och sjukfrånvaro. Alkoholen släcker liv för tidigt. Senare års forskning har också tydligt visat på sambanden mellan alkoholkonsumtion och cancer.

Alkoholens årliga samhällsekonomiska kostnad har beräknats till 100 miljarder kronor (räknat på 2017 års penningvärde)[2]. Kostnaderna bärs av bland annat hälso- och sjukvård, socialtjänst, rättsväsende och företag som drabbas av produktionsbortfall. Beräkningen tar även hänsyn till aspekter som försämrad livskvalité och förtida död. Med dessa negativa konsekvenser i åtanke, blir det viktigt för samhället att begränsa alkoholkonsumtionen. Ett av verktygen är Systembolaget med dess tillgänglighetsbegränsning och fokus på ansvarsfull försäljning.

FÖRSÄLJNING ÄR INTE EN DRIVKRAFT

Vad innebär egentligen ansvarsfull försäljning? Gedigen kunskap och god service, ja. Försöka sälja mer än du tänkt köpa, nej. Detta gäller alltid för oss och märks på flera sätt: 1) Varken företaget, butikerna eller inköpsorganisationen mäts på försäljning. 2) Vi avstår från aktiviteter och förändringar som bedöms bidra till en ökad alkoholförsäljning. Affärsutveckling, innovation och kommunikation ska utgå från kunders behov men ska inte bidra till en ökad konsumtion av alkohol.

BUTIKERNAS UTFORMNING

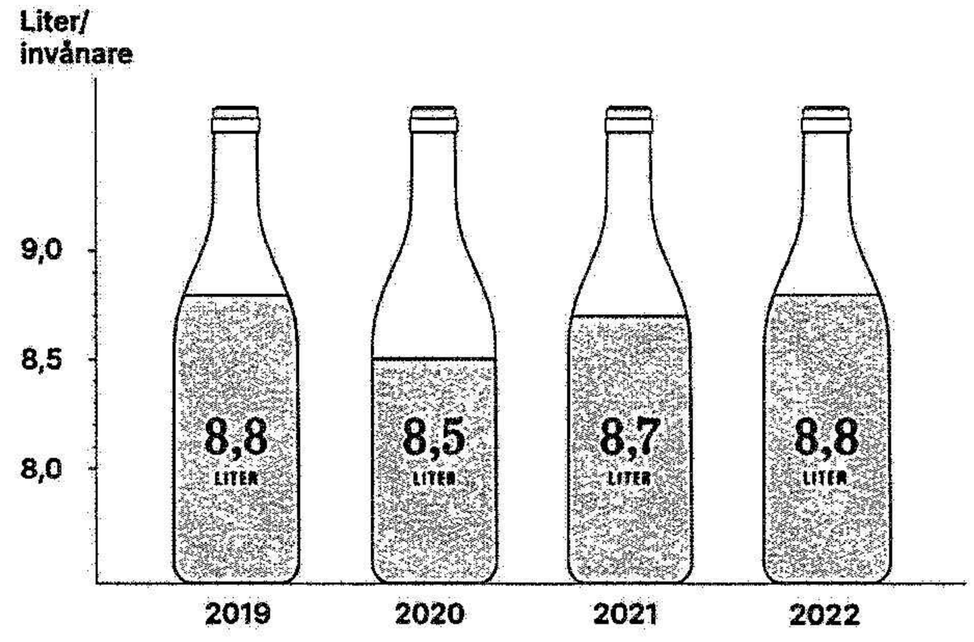
Hos oss ska det vara lätt att snabbt hitta det du söker. Inga väggar som gör att du måste gå runt hela butiken. Inga korgar med alkoholdrycker som måste rundas. Vi har ingen alkohol vid kassorna utan i stället en ångravagn så att du lätt kan ställa bort varor du inte vill ha. I onlinebutiken är det så få steg som möjligt från varukorg till beställning. Inga budskap som *Andra har köpt* eller *Du har väl inte glömt?*

Vi har inga topplistor eller säljande budskap. Inga mängderbjudanden, extrapriser eller kundklubbar med bonuspoäng. Alkoholfritt har en självklar plats i sortimentet, som alternativ eller komplement till alkohol, och väljs ut för att passa till mat och andra tillfällen. Med monopolet finns inte alkoholdrycker tillgängligt överallt, när som helst. Förändring av öppettider och antal butiker vägs alltid mot potentiell risk för ökad konsumtion.

Viktiga försäljningsregler

Att inte sälja till någon under 20 år är en av våra tre försäljningsregler. Därför kollar vi legitimation. Denna ålderskontroll är ett av våra strategiska nyckeltal. För att upprätthålla en hög säkerhet gällande ålderskontrollen och övriga försäljningsregler gör vi flera saker.

Hur alkoholkonsumtionen har utvecklats i Sverige

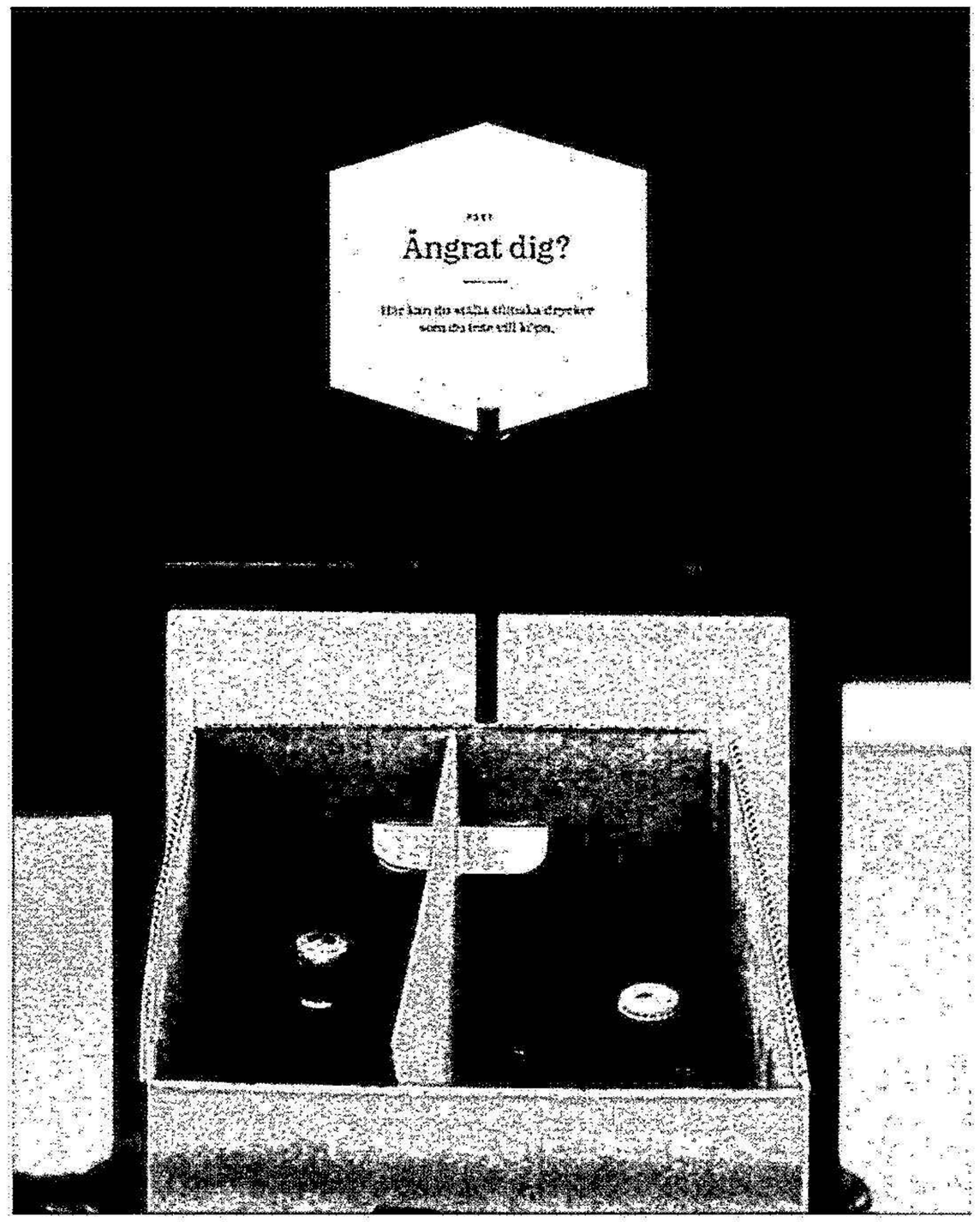

Genomsnitt av svenskarnas anskaffning av alkohol, mätt i ren alkohol per person och år över 15 år och äldre. Resultat för 2023 kommer under kvartal 4 2024. Källa: Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001-2022 (Monitormätningen), CAN[3]

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601045

Vi undviker exponering av alkoholhaltiga drycker intill kassorna. Här finns istället en ångravagn så att kunden på ett smidigt sätt kan ångra sig och ställa bort varor.

- Vi har en säkerhetsmarginal vid legitimationskontrollen: Butiksmedarbetarna ska be om legitimation på alla som ser ut att kunna vara under 25 år, fastän 20 år är gränsen för att handla.
- Alla nyanställda utbildas i ålderskontroll och våra andra försäljningsregler.
- Inför somrarna används ett särskilt material i butikerna. Detta för att bibehålla fokus på försäljningsreglerna även när många av de ordinarie medarbetarna har semester.
- Butikerna mäts och följs upp på ålderskontrollerna. Det är ett av varje butiks nyckeltal.
- På månadsmöten och morgonmöten är ansvarsfull försäljning ett återkommande ämne.

Nationella och globala mål
I FN:s globala hållbarhetsmål finns God hälsa och välbefinnande. Världshälsoorganisationen, WHO, arbetar för att alkoholens negativa konsekvenser ska minska.

Detta är utgångspunkter i regeringens ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar). Den blev klar under 2022 och gäller åren 2022–2025.

Systembolaget är en av flera aktörer som ska förverkliga strategin när det gäller alkohol. På två områden har vi en central roll.

”Det är mitt ansvar att inte sälja till någon som är under 20, någon som är märkbart påverkad av alkohol eller droger eller som jag tror ska sälja vidare. Det ger mig en möjlighet att påverka så att färre kanske far illa, vilket känns bra.”

Anna Montonen butikschef butik 1426 Torslanda

Alkohollagens tre försäljningsregler

- Den som inte har fyllt 20 år får inte handla på Systembolaget
- Den som är märkbart påverkad får inte handla på Systembolaget
- Systembolaget får inte sälja till någon om vi misstänker langning

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Område 1: Tillgången till alkohol ska minska
Ett prioriterat område i strategin är att värna Systembolagets ensamrätt.

Område 2: Alkohol och cancer
Sambandet mellan alkohol och cancer är starkt. Ämnet är nytt i ANDTS-strategin (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) som slår fast att allmänhetens kunskap om sambandet bör öka[4].

Systembolaget genomförde en baslinjemätning år 2022 om allmänhetens kunskap om sambanden mellan alkohol och cancer, en undersökning som replikerades hösten 2023. Resultaten av undersökningarna har använts som utgångspunkt i den nationella insatsen för ökad kunskap som Systembolaget är en del av.

INSATSER FÖR ATT SKYDDA BARN OCH UNGA

320 000 barn eller 15 procent av alla barn i Sverige, har påverkats negativt i någon utsträckning av att ha vuxit upp med minst en förälder med alkoholproblem, enligt en rapport från Centralförbundet för alkohol-och narkotikaupplysning, CAN.[5]

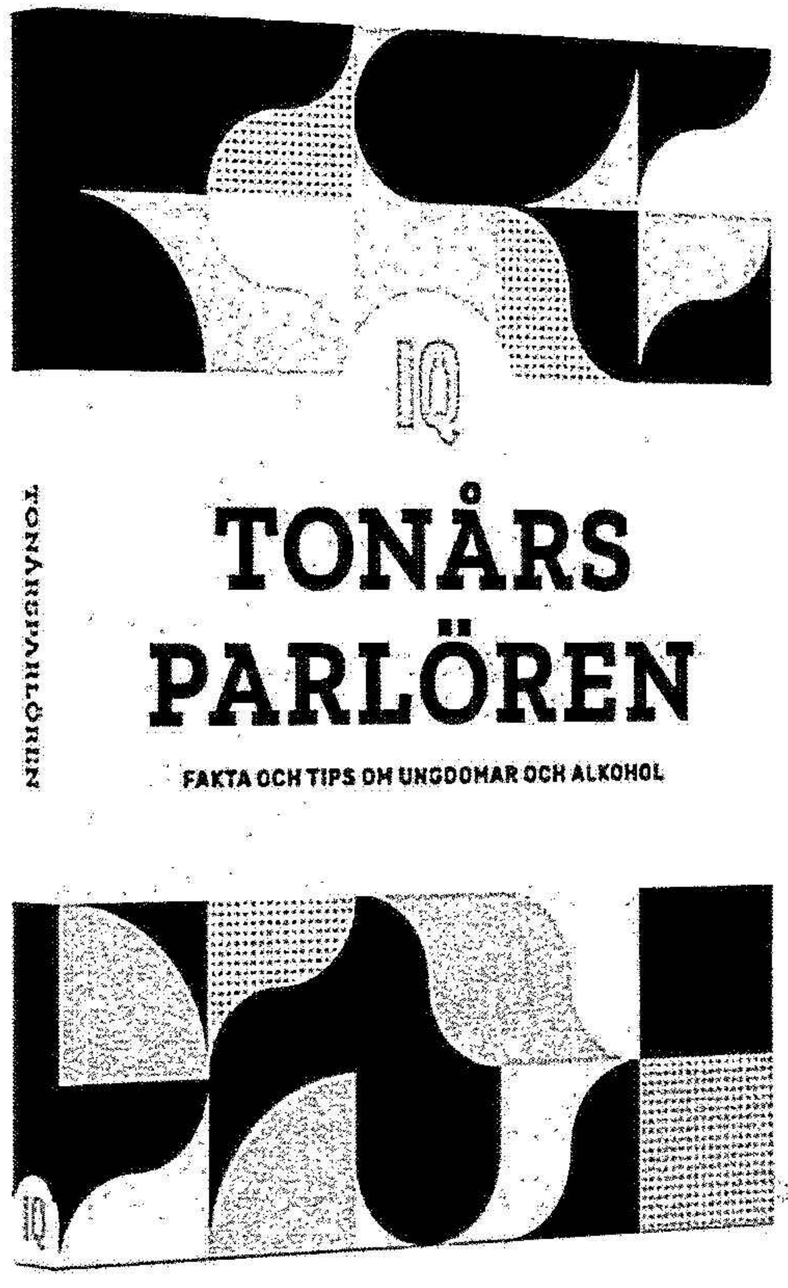
Varje år gör Systembolaget insatser för att färre barn ska drabbas och även under 2023 har många aktiviteter genomförts.

Barndom utan baksmälla är ett samarbete mellan Systembolaget och barnrättsorganisationerna Bris, Maskrosbarn, Trygga barnen och World Childhood Foundation. Syftet är att få fler vuxna att agera när barn far illa av vuxnas drickande. Under 2023 låg fokus fortsatt på att sprida kunskap brett kring vad vuxna kan göra om de ser ett barn som drabbas. Det skedde dels genom annonsering, dels genom spridning av guiden Avgörande ögonblick. Guiden distribuerades via Systembolagets butiker och genom partnerorganisationerna, till exempel vid föreläsningar, till idrotts- och föreningsliv och till samtliga skolor i Sverige. 2023 anordnades en middag i Almedalen med fokus på hur ledare inom idrotts- och föreningsliv kan göra en stor skillnad för de barn som far illa och i september presenterades under en heldag forskningsresultat kopplat till barn som växer upp med en vårdnadshavare som dricker för mycket.

Undersökning av Kantar Sifo visar att det fortfarande finns ett stort behov av att sprida information för att fler ska våga agera då de uppmärksammar att ett barn far illa av vuxnas drickande.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Inför valborg 2023 skickades handboken Tonårsparlören till 122 000 svenska hushåll som underlag för samtal kring alkohol mellan unga och vuxna.

TONÅRSPARLÖREN

Handboken Tonårsparlören ges ut av vårt dotterbolag IQ och finns till för att stötta föräldrar att samtala med sina barn om alkohol. Boken lyfter frågor om gränser och tillit kopplat till alkohol, andra droger, sociala medier och mycket mer. Tonårsparlörens viktigaste budskap är att föräldrar är viktiga och spelar stor roll.

Inför valborg 2023 postades boken till 122 000 hushåll, till föräldrar vars barn fyllde 14 under året. Årets utvärdering visade att 6 av 10 mottagande föräldrar hade diskuterat Tonårsparlörens innehåll med sin tonåring[6]. På tonårsparlören.se finns handboken att läsa digitalt och som ljudbok.

DRAMASERIE PÅ TIKTOK

Ruset är en dramaserie i tio delar framtagen av IQ där man porträtterar ungas förhållningssätt till alkohol och hur de påverkar relationer, beteenden och känslor. Serien publiceras på TikTok och utöver detta har kompletterande innehåll tagits fram kopplat till varje avsnitt som bidrar till reflektion kring alkohol utifrån olika perspektiv. Serien hade premiär den 12 oktober 2023.

ALKOHOLSNACKET

Alkoholsnacket är en digital tjänst som under 2022 utvecklades av IQ för att få fler att ta alkoholsnacket av omtanke om någon annan. Tjänsten skapades som ett stöd för de som är oroliga för någon närståendes drickande. Under 2023 användes tjänsten av 20 000 personer.

APPEN MÅTTFULL

Appen laddades ned 17 390 gånger under året och antalet återkommande användare varje månad var i genomsnitt 1 547 stycken.

ENGAGEMANG I ALKOHOLFORSKNINGEN

Systembolaget finns till för att begränsa alkoholens skador och en del av vårt uppdrag är att informera om alkoholens skadeverkningar. En förutsättning för att lyckas med uppdraget är att det finns vetenskapligt underlag som är relevant för svenska förhållanden. Därför finansierar vi alkoholforskning och sprider resultaten både genom vår kommunikation och vid konferenser och seminarier för olika professioner.

2023 fördelades 9,8 miljoner kronor på 19 olika forskningsprojekt. Systembolagets Alkoholforskningsråd har för närvarande två fokusområden, ett som gäller tillgångsbegränsande åtgärder när det gäller alkohol och ett helt nytt som handlar om sambanden mellan alkoholkonsumtion och folksjukdomar i allmänhet och cancer i synnerhet. Läs mer om vårt engagemang i forskningen och vilka projekt som tilldelades pengar på omsystembolaget.se.

Systembolagets årliga alkoholforskningskonferens är en viktig arena för möten mellan forskning, myndigheter och praktik. Förutom den arrangerades en heldagskonferens om konsekvenser för barn av vuxnas alkoholkonsumtion där elva forskare som fått medel från Systembolagets Alkoholforskningsråd presente-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

rades. I publiken fanns drygt 100 deltagare, i huvudsak professionella inom stödverksamheter för barn och familj samt forskare.

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex är en undersökning som genomförs en gång per år sedan 2010 för att följa hur synen på alkohol förändras över tid. Resultatet för 2023 uppgick till 59,5 (60,0). Utfallet är en minskning mot föregående år vilket indikerar en något mer tillåtande attityd till alkohol. Ju högre indexvärde, desto mer återhållsam är attityden. Källa: Alkoholindex från IQ.

Alkoholindex	2023	2022	2021
	59,5	60,0	61,1

VARDAGSINDEX

Vardagsindex är ett samlat mått på svenskarnas attityd till vardagsdrickande. Det skapas från svaren på fem frågor om vad människor tycker är rätt eller fel när det gäller alkohol i vardagssituationer. Även Vardagsindex mäts på en skala från 0 till 100, ju högre indexvärde, desto mer återhållsam är attityden.

Vardagsindex	2023	2022	2021
	52,6	53,4	53,3

OPI (OPINIONSINDEX)

OPI mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolagets ensamrätt till detaljhandelsförsäljning av sprit, vin och starköl. Vid årets start lämnades den gamla metoden att mäta OPI i telefonbuss till förmån för webbpanel, läs mer under avsnittet Ordlista och definitioner på sida 152. Trots uppgång i slutet av 2023 utvecklades OPI negativt mot 2022. För helåret 2023 uppgår andelen som vill behålla Systembolagets ensamrätt till 66,5 (67,2) procent. Då motståndarna till monopolet befinner sig på en oförändrad nivå på 25,0 procent har förflyttningen på helåret skett till de som inte tar ställning. De tveksamma ökar signifikant från 7,7 procent 2022 till 8,5 procent 2023.

OPI (%)	Mål 2023	2023	2022*	2021
	67,0	66,5	67,2	75,2

*Ny mätmetod från 2023. 2022 användes båda mätmetoderna, redovisat tal avser den nya mätmetoden vilket påverkar jämförbarheten med tidigare år. Läs mer om OPI på sida 153.

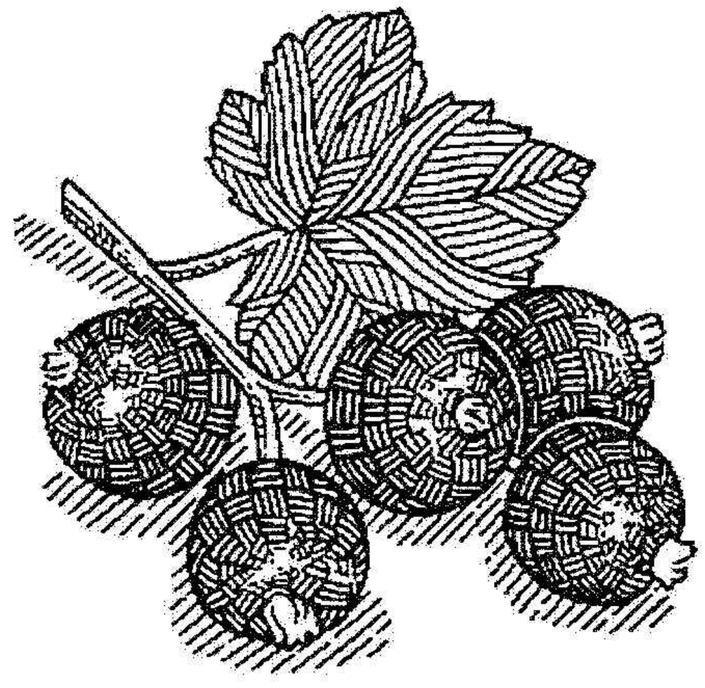
Provköp utförs anonymt av ett externt företag. Personer i åldern 20–24 år utför kontrollköp och noterar om legitimation kontrolleras eller inte. Resultatet rapporteras till områdeschef och butiken. Butikschefen för samtal med den som eventuellt har missat att fråga efter legg. Resultaten redovisas på butiksnivå, områdesnivå och företagsnivå.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

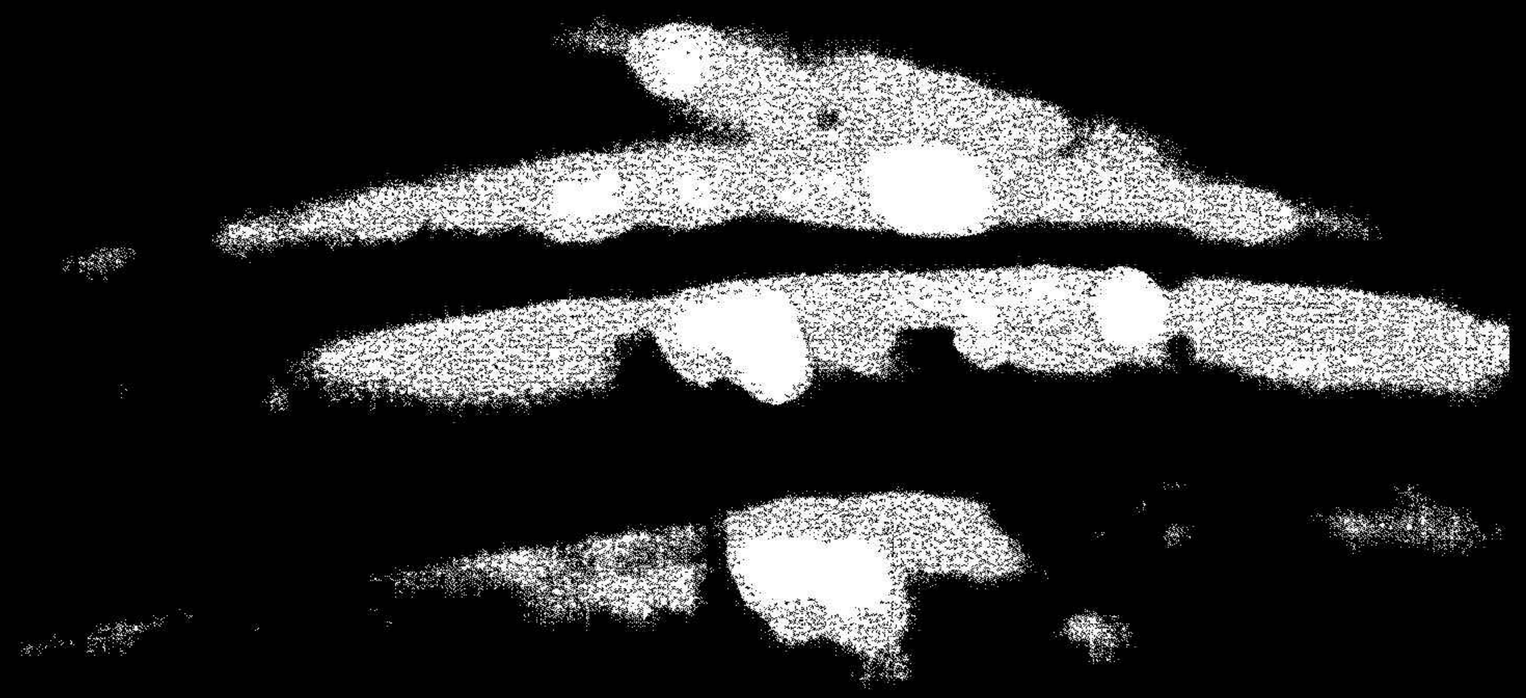
Ålderskontroll (%)

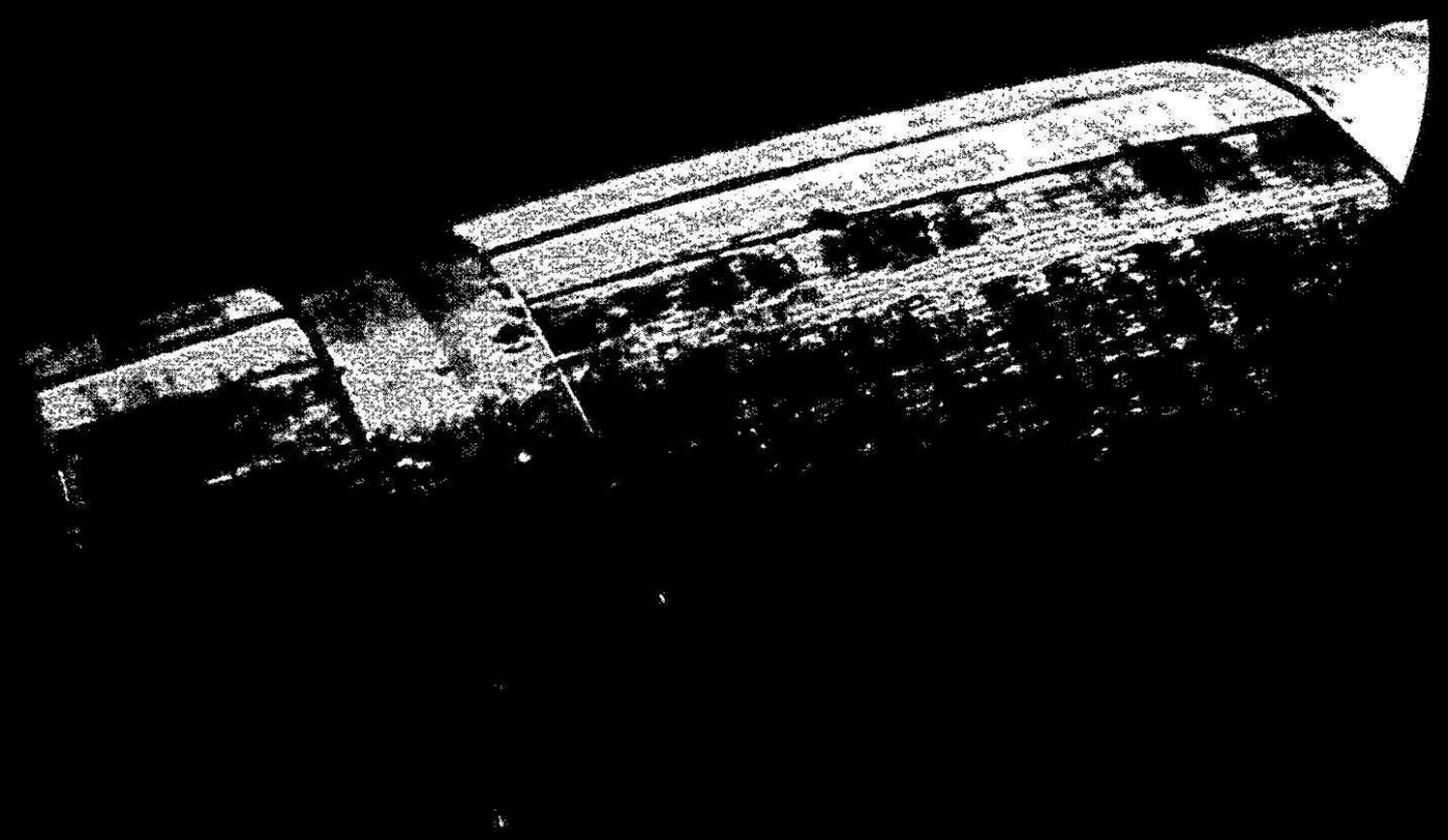
	MÅL 2023	2023	2022	2021
Ålderskontroll (ÅK)	96,0	97,5	97,0	96,5
Varav ÅK i butik	96,0	97,6	97,5	96,7
Varav ÅK hos ombud	96,0	95,2	95,2	94,6
Varav ÅK vid hemleverans	96,0	98,5	95,3	96,4

Ålderskontrollen i butik har legat på en jämn, stabil nivå under de senaste tio åren. Under 2023 nådde vi 97,6 procent jämfört med föregående toppnotering om 97,5 procent 2022. Hemleverans ökade till 98,5 procent jämfört med 95,3 2022 och visade stabila siffror jämnt över hela året. Hög andel certifierade chaufförer, bättre systemstöd och snabba åtgärder vid avsteg från rutiner har bidragit till resultatet. Ombud är oförändrad på 95,2 procent med tydliga toppar i början och slutet av året. Sammanfattningsvis var 2023 ett rekordår med starka siffror över målnivå.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Etik och antikorruption

Fokus på dataskydd samt ett uppdaterat internt regelverk är exempel på områden som präglat Systembolagets antikorruptionsarbete under 2023.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Systembolagets regler och processer för inköp av alkoholdrycker är väl etablerade sedan länge. Vi ska till exempel behandla alla leverantörer, producenter och varumärken lika. Det syns i våra inköpsavtal som är lika för alla och går inte att förhandla individuellt.

ANTIKORRUPTION

Antikorruption och hur vi förväntas uppträda i olika situationer är ett ständigt aktuellt ämne på Systembolaget. Den interna uppförandekod Kompassen gäller alla medarbetare och syftar till att ge vägledning och trygghet i att uppträda etiskt och professionellt. Dialog förs löpande i etiska frågor och medarbetare utbildas kontinuerligt. Under det gångna året har Systembolagets styrelse utbildats i denna interna uppförandekod.

Medarbetare kan alltid vända sig till våra etiska rådgivare, anonymt för den som vill. Rådgivarna kan kontaktas om någon skulle upptäcka eller misstänka att någon bryter mot våra interna regler. Då kan rådgivarna ta frågan vidare. Medarbetare kan också få annat stöd och vägledning kring etiska dilemman.

FOKUS PÅ DET INTERNA REGELVERKET

Systembolagets interna regelverk består av policyer, interna regler och vår interna uppförandekod Kompassen. Under 2023 har en omarbetning genomförts i syfte att tillgängliggöra och förtydliga regelverket samtidigt som regelverket tydligare genomsyras av vårt ansvarstagande för samhället, vårt uppdrag och vad det för oss betyder att vara ett föredöme inom hållbarhet.

Det känns tryggt att veta att vi inte särbehandlar någon leverantör för att få en bättre plats på hyllan eller liknande. Det är en av anledningarna till att jag jobbar på Systembolaget – vi behandlar alla lika.

William Ulin, butikschef butik 1425 Hönö

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

DATASKYDD

Digitaliseringen av handeln, ökad e-handel och allt högre krav på datainsamling och analys ökar behovet av strukturerat och systematiskt dataskyddsarbete. Dataskyddsreglerna har sin utgångspunkt i privatlivet som är en grundläggande mänsklig rättighet enligt såväl FN som EU. Som statligt ägd detaljhandelsaktör har Systembolaget ett ansvar för att bidra till utvecklingen av detaljhandelns digitala landskap i så kallad privacy-vänlig riktning.

Under 2023 har fokus legat på att vidareutveckla och förstärka en decentraliserad dataskyddsorganisation tillsammans med att förstärka inbyggt dataskydd och dataskydd som utgångspunkter i våra utvecklingsprocesser. Detta har vi gjort bland annat genom konsekvensbedömningar avseende dataskydd samt införandet av en tvärfunktionell styrgrupp för informationssäkerhet och dataskyddsfrågor.

PRODUKTINFORMATION

En annan delfråga gäller produktkvalitet och -information. Ny lagstiftning kommer att träda i kraft med ursprung i EU:s "Europe's Beating Cancer Plan", där förslaget är att revidera informationsförordningen (som generellt gäller livsmedel). Det kan innebära att alla alkoholhaltiga drycker ska omfattas av krav på näringsdeklaration och ingrediensförteckning. På EU-nivå pågår dessutom en reform inom jordbrukssektorn där en delfråga handlar om föreslagna nya regler på vinområdet, med möjligt krav på ingrediensförteckning och näringsdeklaration.

Inom produktkvalitet och information har relevansen ökat genom Världshälsoorganisationens (WHO) initiativ att testa varningstexter gällande kopplingen mellan alkohol och cancer.

VISSELBLÅSARKANAL

Systembolaget har nolltolerans mot korruption, oegentligheter, lagöverträdelser, diskriminering och trakasserier. Därför finns möjligheten att rapportera konkreta misstankar om detta, eller andra missförhållanden, via vår visselblåsarkanal. Rapporteringen kan ske helt anonymt och ska avse information kopplat till ett arbetsrelaterat sammanhang och avse händelser av allmänt intresse.

Visselblåsarkanalen hanteras av två personer med tystnadsplikt, som avgör vad som ska vidareutredas och de rapporterar direkt till styrelsens etik- och hållbarhetsutskott.

ETIKDIALOG

Varje år genomför medarbetare en obligatorisk etikdialog. Syftet är att reflektera över ett ämne där etiska dilemman kan uppstå som inte alltid har givna svar.

ÅRETS ETIKDIALOG

Årets tema var "Leverantörskontakter – vilka dilemman kan uppstå i vår vardag och hur ska vi agera?" 95,9 procent av medarbetarna genomförde etikdialogen.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Rapporterade incidenter av korruption[1]

	2023	2022	2021
Totalt antal bekräftade incidenter av korruption	0	0	1
Totalt antal bekräftade incidenter där anställda blivit arbetsrättsligt disciplinerade på grund av korruption	0	0	1
Antal rättsprocesser som anhängiggjorts vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol på grund av korruptionsincident	0	0	0

1. I detta nyckeltal mäter vi incidenter då vi har upptäckt att medarbetare brutit mot de förebyggande rutiner vi har mot korruption. Ingen händelse har varit så allvarlig att mutbrott konstaterats. Inga polisanmälningar har gjorts. Vid incident har påföljden varit en disciplinär åtgärd från Systembolaget som arbetsgivare – en skriftlig erinran.

Under 2023 har inga incidenter bekräftats.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Arbetsmiljö och inkludering

Under det gångna verksamhetsåret har fokuset på stärkt ledarskap intensifierats genom till exempel satsningar på utvecklingsprogram och internutbildning för medarbetare.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

För att lägga grunden till framgång ska Systembolaget ständigt sträva efter att utvecklas som arbetsplats och skapa gynnsamma förutsättningar för medarbetare i den dagliga verksamheten. Det här arbetet sker i stort och smått och tar hänsyn till fysisk, psykisk och social hälsa.

FRÅN ORGANISATIONSDIALOG TILL OMORGANISATION

Organisationsdialog heter metoden som vi använde under 2022 för att undersöka vad våra medarbetare tycker om förutsättningarna att förverkliga Systembolagets strategi och mål. Dialogen baseras på djupgående intervjuer med 115 medarbetare från olika delar av verksamheten.

Resultatet från organisationsdialogen blev en del av förarbetet för nästa strategiska plan som gäller för 2024–2027.

I oktober 2022 började en ny organisation ta form och en ny företagsledning började arbeta den 1 december samma år. Utrullningen av den nya organisationen fortsatte in i verksamhetsåret 2023 och den 1 maj trädde personalförändringar kopplade till omorganisationen i kraft. Neddragningar av bemanningsstyrkan på Systembolagets huvudkontor blev ett resultat av detta. Arbetet med att implementera och utveckla nya arbetssätt fortsätter.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

FORTSATT FOKUS PÅ BUTIKSCHEFERNA

Från och med 2023 fick butikscheferna mer dedikerad tid till att leda och utveckla verksamheten, arbeta mer proaktivt och på så vis hantera och i bästa fall förhindra oförutsedda händelser. Verksamhetsplanering, medarbetarsamtal och lokal samverkan är exempel på viktiga aktiviteter som kräver mer frigjord tid till våra butikschefer.

RESURSPOOLARE

Under 2023 fortsatte arbetet med "resurspoolare" – heltidsanställda som arbetar i kluster av butiker när ordinarie personal är frånvarande på grund av sjukdom eller vård av barn. Förut var sådan extrapersonal knuten till en specifik butik, men nu täcker de i stället ett geografiskt område. Detta förenklar för butikscheferna som sparar tid och slipper stressen i att ringa runt för att leta ersättare. Implementeringen av resurspoolen är nu genomförd i 422 butiker och vi har i dagsläget 370 heltidsanställda resurspoolare. Förvaltningen ser nu över ytterligare utvecklingsområden och möjliga förbättringar kopplat till resurspoolare.

FLER HELTIDSANSTÄLLDA

Antalet medarbetare med heltidskontrakt har mer än dubblerats sedan implementeringen av Hållbar bemanning i februari 2020. Cirka 200 butiksmedarbetare har fått heltidsanställning under 2023. Den 31 december 2023 hade 1224 försäljare heltidskontrakt i butik.

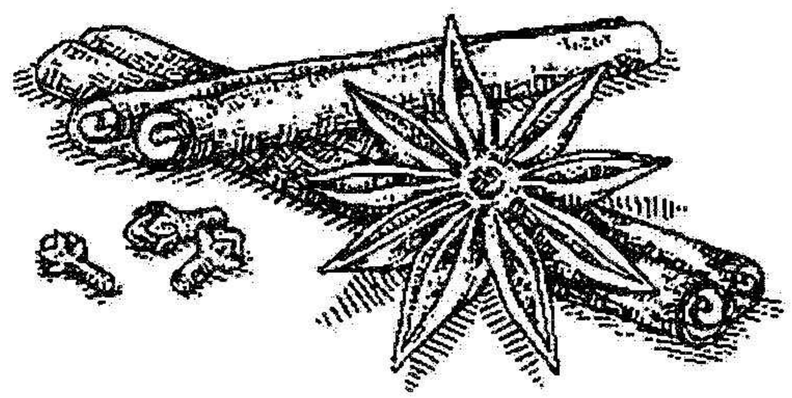
LEDARSKAP

Vi tror på kraften i de idéer, den energin och samarbetsviljan som finns hos alla våra medarbetare. Ledarskapet är en central del för att lyckas frigöra denna kraft och på så sätt nå våra mål. Exempel på insatser under 2023 för att utveckla ledarskapet:

- Leda grupper är en intern grundutbildning som syftar till att få grupper att jobba effektivt tillsammans, bland annat genom att skapa en kultur av öppenhet och inkludering och öka förmågan att hantera förändring.
- Utvecklingsprogram för framtida chefer i butik riktar sig till medarbetare på Systembolaget som är intresserad av en roll som chef i butik i framtiden. Programmet hade cirka 35 deltagare under 2023.
- Arbetet med strategisk kompetensförsörjning fortsatte under 2023, både i hur vi fångar nuvarande och framtida kompetensbehov. Ett nytt kompetensramverk med tydligt fokus på kompetenser som gör oss framgångsrika på kort och lång sikt är ett exempel på detta.
- Provningsrummet är en digital kunskapsplattform där vi delar stöd för kompetenshöjande dryckesprovningar för våra medarbetare i Systembolagets butiker – ett lättillgängligt bibliotek av teman, valbara utifrån utvecklingsbehov hos medarbetarna och efterfrågan hos kunderna i den specifika butiken.

"Vi vet att vi behöver jobba tillsammans för att kunna göra ett så bra arbete som möjligt. Att för mig som butikschef få mer tid att jobba för att utveckla och stötta medarbetarna i min butik har stärkt oss som grupp. Genom att involvera flera i butikens arbete framåt skapar vi en gemensam väg till målet samtidigt som vi stärker vi-känslan på butiken."

Therese Granath, butikschef butik 1213, Malmö Västra Hamnen

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

20240426010S1

ARBETS- OCH PRESTATIONSMILJÖ

Arbetsmiljö fortsätter att vara ett prioriterat område som präglas av kontinuerliga små förbättringar och punktinsatser snarare än större initiativ. Ibland genomförs insatser inom prioriterade områden, styrda från centralt håll utifrån de analyser som genomförs av våra nyckeltal.

Några insatser under 2023:

- Årets Arbetsmiljödagar för chefer och arbetsmiljöombud i butik handlade om roller i arbetsmiljöarbetet, lokal samverkan och rapportering kring säkerhet.
- Ökad frekvens av medarbetarundersökningar på huvudkontoret som följd av den omorganisation som genomförts under 2022 och 2023. Syftet är att snabbare fånga upp förändringar i arbetsmiljön och därmed kunna sätta in rätt åtgärder i tid.
- Under hösten 2023 genomfördes insatser i hela organisationen, delvis i samarbete med företagshälsovården, för att på lång sikt minska både lång och kort sjukfrånvaro.
- Fothälsan stod i fokus när vi riktade insatser mot butiksmedarbetare för att förebygga och undvika fotbesvär. Vi sjösatte ett program där en provkollektion av olika typer av skor och inläggssulor skickas mellan butikerna för att testas av våra butiksmedarbetare.

LIKA MÖJLIGHETER FÖR ALLA

Systembolaget vill spegla mångfalden i samhället. Vi strävar efter att våra arbetsplatser ska erbjuda lika möjligheter för alla. Därför är ett inkluderande arbetsklimat med respekt och förståelse för varandra en självklarhet. Vi vill ha medarbetare med olika kunskaper, kompetenser, erfarenheter och färdigheter. Det inkluderande arbetsklimatet mäter vi med måttet Inkluderingsindex i vår medarbetarundersökning.

Inkluderingsindex	Mål 2023	2023	2022	2021
	85,9	85,3	85,6	84,8

Inkluderingsindex baseras på tre frågor i medarbetarundersökning. 1) Jag känner att idéer och förslag som jag bidrar med tas tillvara. 2) Vår arbetsgrupp är bra på att stötta varandra utifrån våra olika behov och förutsättningar. 3) I vår arbetsgrupp utnyttjar vi våra olikheter för att bli bättre tillsammans.

SAMARBETE MED ARBETSFÖRMEDLINGEN

Som en del av vårt arbete med att främja mångfald och inkludering inom Systembolaget samarbetar vi med Arbetsförmedlingen. Detta samarbete gynnar vår organisation och utgör samtidigt en väg in på arbetsmarknaden för individer som tidigare haft begränsade möjligheter att närma sig den. Ett bidrag till en inkluderande arbetskultur där mångfalden av idéer och perspektiv värderas högt.

Under 2023 ledde samarbetet till att 132 nya personer fick en praktikplats eller anställning med bidrag.

Jobbspår – en väg till jobb på Systembolaget

För fjärde året i rad har Systembolaget aktivt deltagit i lokala arbetsintegrerande initiativ, kända som jobbspår. Det är samarbeten på lokal nivå mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och Systembolaget. Inom ramen för dessa samarbeten erbjuder vi internutbildning och praktik med målsättningen att praktikplatserna ska kunna övergå till sommarvikariat. Under 2023 har vi utökat vårt engagemang i jobbspår genom att mer än fördubbla antalet områden som deltar i dessa initiativ. Under året har åtta olika områden genomfört lokala jobbspår – Malmö, Lund, Linköping, Uddevalla, Sundsvall, Helsingborg, Kalmar och Kristianstad.

Integrering av lika möjligheter, tillgänglighet och arbetsmiljö

Arbetet med att genomföra aktiva åtgärder för att motverka diskriminering i vår organisation har fortskridit löpande under 2023. Ett exempel är framtagningen av Systembolagets nya butiksuniform – en utvecklingsprocess som belyst vikten av könsneutrala perspektiv och normmedvetenhet.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Andel utländsk bakgrund[1] (%)

	2023		2022		2021	
	Svensk	Utländsk	Svensk	Utländsk	Svensk	Utländsk
Chef	88,9	11,1	89,5	10,5	90,7	9,3
Medarbetare	84,8	15,2	84,5	15,5	84,8	15,2
Totalt	85,1	14,9	84,9	15,1	85,2	14,8

1. Utländsk bakgrund definieras som person född utomlands eller med båda föräldrar födda utomlands. Svensk bakgrund definieras som person född i Sverige eller med en förälder född utomlands.

Vi strävar efter att spegla mångfalden i samhället, därför följer vi upp andelen medarbetare med utländsk bakgrund. Under 2023 var den totala andelen anställda med utländsk bakgrund 14,9 procent. Det innebär en minskning med 0,2 procent jämfört med 2022 års siffra och målet för 2023 på 15,0 procent nås inte. Den uppåtgående trenden för nyckeltalet de senaste åren är nu bruten. Minskningen i andel utländsk bakgrund sker inom gruppen medarbetare i butik.

Systembolagets strategiska mål för andel anställda med utländsk bakgrund är baserat på tillsvidareanställd personal, på grund av de större variationerna inom gruppen visstidsanställda över tid. Ett av Systembolagets mål är att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund så att vi närmar oss den faktiska andelen i Sverige. Andelen Systembolagsanställda med utländsk bakgrund har ökat kraftigt från det att mätningarna startade med undantag för årets siffra som uppvisar en liten minskning. För att öka vår mångfald, ta vårt samhällsansvar och bidra till lokal närvaro fortsätter vi att bland annat samarbeta med arbetsförmedlingen i riktade aktiviteter på lokal nivå för att närma oss en nivå som speglar mångfalden i samhället.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601052

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Prestationskultur (%)

MÅL 2023	2023	2022	2021
85,0	82,9	83,9	82,8

Att uppnå en god prestationsmiljö är en nyckel till positiv resultatutveckling. Utgångspunkten är att det är individernas gemensamma prestation som genererar företagets resultat och lönsamhet. Nyckeltalet Prestationskultur mäter i vilken utsträckning medarbetarna upplever att de i sitt arbete har förutsättningar att prestera, samt individens upplevelse av att få sina basbehov tillgodosedda. Dessa faktorer är förutsättningar för att vi ska kunna skapa och upprätthålla goda och hållbara prestationsmiljöer. Resultatet från årets medarbetarundersökning på 82,9 procent är 2,1 procentenheter under årets målnivå, som var 85,0 procent. Det innebär en minskning från föregående års höga nivå. Minskningen återspeglas i alla index utom individprestation. Det kan även konstateras att eNPS, ett mått på hur troligt det är att anställda skulle rekommendera Systembolaget som arbetsgivare till en vän eller bekant, sjunker i 2023 års mätning från 44,4 procent år 2022 till 37,9 procent. Dialoger om resultatet pågår kontinuerligt i våra arbetsgrupper för att tillsammans förbättra områden som inte bidragit till att upprätthålla hållbara prestationsmiljöer samtidigt som vi bibehåller de faktorer som bidragit positivt till resultatet.

Sjukfrånvaro (%)

MÅL 2023	2023	2022	2021
4,9	6,0	6,2	5,6

Sjukfrånvaron är ett viktigt mått på hur hållbar vår arbetsmiljö är. Vi vill att våra medarbetare ska kunna och vilja arbeta hos Systembolaget ända fram till sin pension. Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period. En minskning av sjukfrånvaron motsvarande 0,2 procentenheter jämfört med 2022 kan konstateras för 2023. Under året uppvisas en sjunkande trend för genomsnittet av de senaste tolv månaderna gällande kort sjukfrånvaro och den långa sjukfrånvaron visar på en ökande trend.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

Andel anställda (kön och åldersgrupp)

	Antal anställda			Kvinnor* %			Män* %			<30 år %			30–50 år %			>50 år %		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Försäljare	4 752	4 764	5 032	61	61	61	39	39	39	29	30	32	49	49	48	22	21	20
Butikschef	468	463	476	57	57	58	43	43	42	2	1	1	67	70	71	32	29	27
Lokalvårdare[1]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Butikspersonal totalt	**5 220**	**5 227**	**5 508**	**61**	**61**	**61**	**39**	**39**	**39**	**27**	**28**	**30**	**51**	**51**	**50**	**23**	**22**	**20**
Medarbetare HK	567	624	612	51	53	54	49	47	46	9	10	8	61	64	67	30	26	25
Chefer HK	71	88	89	55	53	56	45	47	44	0	1	1	46	50	60	54	49	39
Områdeschefer	27	29	29	48	48	48	52	52	52	0	0	0	41	55	55	59	45	45
HK personal totalt	665	741	730	51	53	54	49	47	46	8	9	7	58	62	66	34	29	28
Systembolaget totalt	**5 885**	**5 968**	**6 238**	**60**	**60**	**60**	**40**	**40**	**40**	**25**	**25**	**27**	**52**	**52**	**52**	**24**	**23**	**21**

1 Lokalvårdare är en roll som varit under utfasning och per 2020-12-31 finns inte någon kvar i tjänst.

I styrelsen, inklusive de två arbetstagarrepresentanterna, och företagsledningen (inkluderas i kategorin anställda på huvudkontoret) ingår under 2023 11 kvinnor och 10 män. Inga personer i styrelse och företagsledning är i åldersgruppen under 30 år, två personer är 30–50 år och 19 personer är över 50 år.

** På Systembolaget strävar vi efter en jämn könsfördelning (inom intervallet 60/40) och att ha medarbetare i alla åldrar (lägsta ålder för att vara anställd hos oss är 20 år). Under 2023 bibehöll Systembolaget en jämn könsfördelning bland tillsvidareanställda, 60 procent är kvinnor och 40 procent män. Balansen har justerats med att andelen män generellt har ökat de senaste åren. Vi noterar dock fortfarande en ojämn könsfördelning med en majoritet av kvinnor i åldrar över 50 år. Vi ser en jämn könsfördelning inom chefsledet, dock speglar den inte helt könsfördelningen bland övriga medarbetare, vilket är en ihållande trend, även om skillnaden minskar.*

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601053

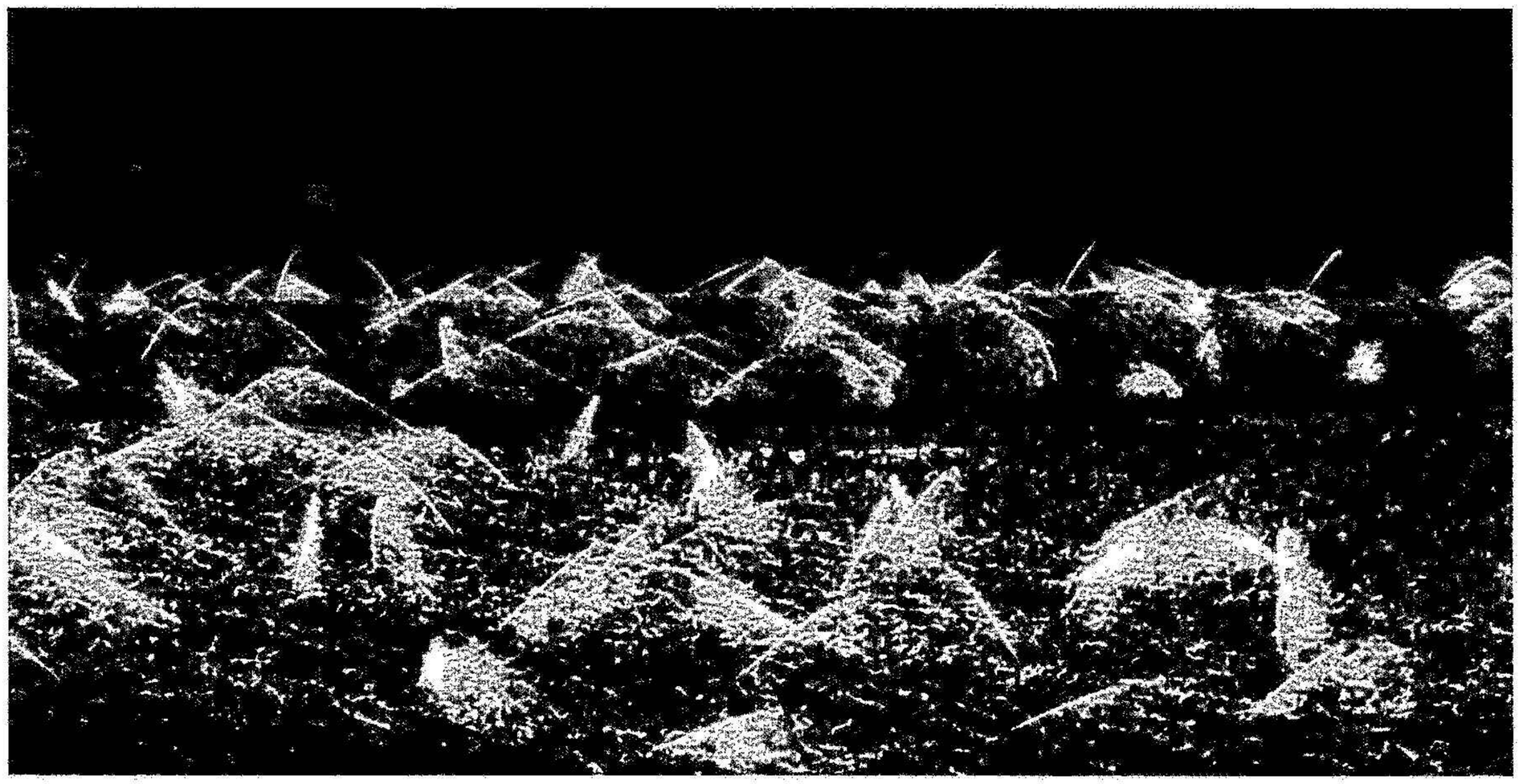
Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor

Riktade insatser mot prioriterade riskområden, en reviderad uppförandekod samt ett nytt program för att stärka arbetstagares röster – det är exempel på arbete som utförts under 2023.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Runt hela jordklotet arbetar människor på råvaruodlingar och produktionsanläggningar för att det ska kunna finnas drycker i Systembolagets sortiment. Tyvärr finns det risk för undermåliga arbetsvillkor och att mänskliga rättigheter kränks, framför allt på odlingarna. Vi arbetar med att identifiera, hantera och följa upp risker och förbättra för människorna bakom produkterna vi säljer.

ARBETE MED RISK I LEVERANTÖRSKEDJAN

Grunden finns i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter; OECD har sedan tagit fram riktlinjer som vi följer. Det centrala begreppet i riktlinjerna är tillbörlig aktsamhet (due diligence). Riktlinjerna manifesteras i sex steg som vi implementerat i våra arbetsprocesser:

1. Integrera risk i styrsystem och policyer: Vi etablerar en miniminivå gällande arbetsvillkor och mänskliga rättigheter genom vår uppförandekod, våra inköpsvillkor och vårt ramverk för hållbara inköp. Läs mer om vår uppförandekod på sidorna 27-28.

2. Spårbarhet och riskidentifiering: Systematisk insamling av data från leverantörer, producenter och odlare. Informationen kartlägger råvarans ursprung, eventuella certifieringar, företagen i leverantörskedjan och hur de arbetar med arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Denna data ligger till grund för en riskbedömning. Drycker med störst risk prioriteras för förebyggande och uppföljande åtgärder.

3. Förebygga: Utbildningar, besök hos producenter, revisioner och åtgärdsplaner ingår i det förebyggande arbetet.

4. Följa utvecklingen: Resultatet av vårt arbete följs via uppsatta nyckeltal och specifika uppföljningar.

5. Kommunicera: Bland annat delar vi kunskap med olika intressenter över vilka risker vi identifierar. Vi berättar om hur vi tar oss an brister och vilka framsteg vi når.

6. Stöd och samarbete: Vi samarbetar med leverantörer och producenter vid avsteg från kraven vi ställer.

Läs mer om vårt arbetssätt på systembolaget.se.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

UTVECKLING AV ARBETSPROCESSEN

För att effektivisera riskarbetet har vi identifierat de sju mest framträdande riskerna i vår bransch och därmed i våra leverantörskedjor. Detta gjorde vi tillsammans med övriga nordiska alkoholmonopol.

De framträdande riskerna är relaterade till:

1. Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen
2. Facklig anslutning och kollektiv förhandling
3. Diskriminering och våld
4. Tvångsarbete
5. Anständiga löner
6. Arbetstid
7. Rätten till kompensation vid felaktig behandling av arbetsgivare

Tidigare behandlade vi 17 riskområden på samma sätt. Nu kan vi prioritera arbetet till de mest kritiska områdena och frigöra mer tid åt fördjupande, förebyggande och uppföljande insatser i leverantörskedjorna.

För leverantörer och producenter underlättar det här också. De kan arbeta på samma sätt med Systembolaget som med andra inköpare.

EXEMPEL PÅ FLER INSATSER UNDER 2023

Reviderad uppförandekod

Systembolaget anslöts till amfori 2011 och i samband med detta antogs amforis Code of Conduct som egen uppförandekod för Systembolaget. Denna kod ingår i våra inköpsvillkor och utgör nu en viktig del av vår due diligence-process.

Den nya versionen av koden, som trädde i kraft den 25 september 2023, har reviderats enligt internationella principer och riktlinjer med Systembolagets deltagande i revisionsprocessen. Det har skett genom en dedikerad arbetsgrupp inom amfori.

Identifiering och utvärdering av vår påverkan

Risköversikten är en matris som efter en noggrann analys av Systembolagets verksamhet indikerar de mest påtagliga riskområdena. Det innehåller också information om Systembolagets planerade uppföljningsåtgärder. Riskmatrisen fungerar som en vägledning för leverantörerna att fortsätta utveckla hållbarhetsaspekterna i sina leverantörskedjor och prioritera områden som behöver extra fokus.

Uppdaterat system för Hållbarhetsplattformen

Under 2023 har vi flyttat över till en ny och uppdaterad Hållbarhetsplattform för datainsamling. Uppdateringarna kommer förenkla insamling av hållbarhetsdata från vårt leverantörsled och vi kommer samtidigt kunna följa hur arbetet går med våra mest framträdande risker på ett mer effektivt och givande sätt. För leverantörer, producenter och odlare har utbildningar i det nya systemet genomförts under hösten 2023.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

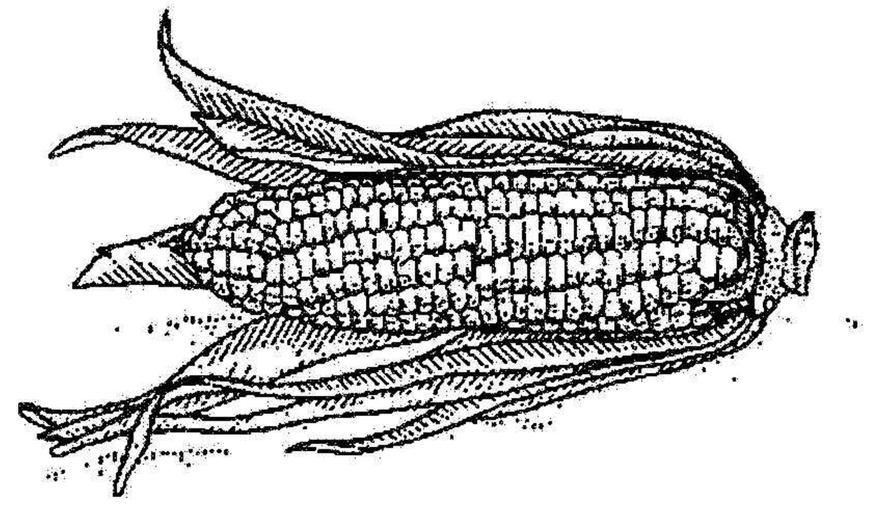
Ny metod för HREIA
Under året har vi med hjälp av företaget Enact låtit ta fram en metod för Human Rights and Environmental Impact Assessments (HREIA). Metoden ska möjliggöra att vi genom ett kvalitativt och djuplodande (vertikalt) tillvägagångsätt har möjlighet att identifiera risker kopplade till exempelvis ett visst ursprung eller en kategori där resultaten i rapporterna går att jämföra mellan varandra och över tid. På så sätt kommer vi kunna se huruvida insatser baserade på resultaten har en positiv påverkan. Under hösten inleddes en HREIA i Kalifornien, USA. Arbetet fortsätter under våren 2024.

Nytt program höjer arbetstagares röster
Systembolaget, Alko och Vinmonopolet har i samarbete med &Wider lanserat programmet "Listening to Workers" för att stärka arbetstagares röster och samla information om arbetsvillkor och mänskliga rättigheter genom en anonym telefonlinje. Programmet inleddes i Spanien och USA och har inkluderat webbinarier för leverantörer och producenter för att öka förståelsen för dess syfte och hur det gynnar både de nordiska alkoholmonopolen, leverantörer och arbetstagare i leverantörskedjan. Detta arbete är en del av de nordiska alkoholmonopolens Human Rights Due Diligence Roadmap.

SAMVERKAN

De nordiska alkoholmonopolen
De nordiska länderna med alkoholmonopol är världens största inköpare av alkohol, delar leverantörskedjor och samarbetar internationellt. Ett nära samarbete förankrat i samförståndsavtalet Human Rights Due Diligence Roadmap tydliggör gemensamma mål och stärker arbetet inom sociala frågor. När vi hjälps åt, utbyter erfarenheter med varandra och talar med en röst kan vi tillsammans göra stor skillnad.

Intressentsamverkan i Jamaica
Som del av de nordiska alkoholmonopolens arbete för att främja goda arbetsvillkor i leverantörskedjan för rom, särskilt i produktion av sockerrör, arrangerade Systembolaget och norska Vinmonopolet en fältresa och intressentsamverkan i Jamaica. Deltagarna bestod av leverantörer, producenter, industrispecifika organisationer, fackförbund, en distributör av melass samt certifieringsstandarden Bonsucro. Syftet var att genom besök och dialog skapa bredare förståelse för

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B16145BE457C9DFABF0A2FF3035D

industrin och hur vi genom samverkan kan identifiera sätt att hantera ofta allvarliga risker som sockerrörsarbetare utsätts för.

Fackligt samarbete
Systembolaget samarbetar med SPF Unionen (Systembolagets lokala fackklubb), Unionen, den internationella fackliga organisationen IUF, Alko och det finska fackförbundet PAM för att främja mänskliga rättigheter, inklusive rätten till facklig organisering och kollektiv förhandling. Tillsammans har vi skapat en gemensam överenskommelse och utvecklat ett klagomålsförfarande som tillåter arbetstagare i leverantörskedjan att rapportera missförhållanden samt potentiell påverkan på mänskliga rättigheter genom fackförbunden. Detta möjliggör identifiering och hantering av risker och främjar en transparent dialogprocess för att rapportera problem.

FÖRHINDRA OCH BEGRÄNSA NEGATIV PÅVERKAN

Ny hållbarhetsuppföljning
Under 2022 testades ett verktyg för att identifiera risker baserat på direkt involvering av arbetstagare i vår leverantörskedja. Under 2023 integrerade vi det i våra processer, både genom Listening to Workers programme och som uppföljningsmetod. Målet är att stärka arbetstagares röster och skapa oss en bättre bild av var vi ska prioritera våra resurser. Planerad start under 2024.

Revisioner
Under 2022 valde vi att fokusera revisioner på identifierade högriskländer hos producenter i Libanon, Folkrepubliken Kina och Indien. Under 2023 har vi fortsättningsvis utvärderat producenter i högriskländer där revisioner hos öl- och spritproducenter genomfördes i Libanon, Indien, Venezuela och Folkrepubliken Kina. Som under 2022 har de mest vanligt förekommande nedslagen under 2023 handlat om arbetsmiljö och säkerhet och samtliga producenter har efter revision arbetat fram åtgärdsplaner för att hantera de identifierade nedslagen.

Ett par omrevisioner i Libanon genomfördes under hösten där producenterna påvisade förbättringar. Dock har övriga omrevisioner i Libanon fått ställas in på grund av oroligheterna i regionen. Utöver detta har även revisioner i Italien, Ungern och Israel genomförts under året.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Baserat på uppförandekod amfori BCSI 2.0[7]

	2023	2022	2021
Antal leverantörer som deltagit i utvärderingen gällande sociala villkor	24	12	2
Antal leverantörer med signifikant negativ påverkan på sociala villkor	8	10	0
Antal leverantörer med mindre kritisk negativ påverkan på sociala villkor	17	12	2
Antal identifierade signifikanta avvikelser gällande sociala villkor i leverantörskedjan	40,5	18	0,0
Antal identifierade mindre kritiska negativa avvikelser gällande sociala villkor i leverantörskedjan	153,5	85,5	0,5

Med leverantörer avses producenter och odlare. Sedan pandemin har revisionsarbete kommit igång igen och antalet revisioner på plats ökar. Under 2023 genomfördes 29st revisioner (jämfört 2022, då endast 8st revisioner kunde genomföras pga. Covid-19). Trots att det görs ett aktivt arbete för att öka antalet av amfori godkända revisorer, bland annat av organisationen för ackrediterade revisorer för social uppföljning APSCA, så kan bristen på kvalificerade amfori BSCI revisorer inom primärproduktion komma att bli en begränsande faktor under 2024. Vi ser dock fortsättningsvis att det förekommer signifikant negativpåverkan i vår leverantörskedja, bland annat inom ¨hälsa och säkerhet, varför arbetet med sociala revisioner måste fortskrida framgent. I sammanställningen av årets resultat av genomförda revisioner skiljer vi på signifikanta och mindre kritiska avvikelser i enlighet med amforis kravstandard.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Miljöhänsyn

Hållbarhetscertifieringar är en viktig del av vårt miljöarbete, ett arbete som drivs av fokus på klimatpåverkan, biologisk mångfald och ansvarsfull vattenanvändning.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Klimat

Allt vi gör påverkar vår miljö och vårt klimat. För att klimatavtrycket från odling och produktion ska bli så litet som möjligt behöver vi nyttja jordens resurser smartare. Att bearbeta marken mindre, odla täckgrödor och tillämpa växelbruk är några exempel på metoder som gör att det går åt mindre kemikalier, el och bränsle. Men det som gör störst skillnad för klimatet är att öka kolinlagringen i jorden, bland annat genom att tillföra naturgödsel och växtrester. Vårt klimatarbete går igen i alla led av verksamheten, till exempel kopplat till förpackningar, och transporter.

Läs mer om vårt klimatarbete på sid 47.

Biologisk mångfald och jordhälsa

All odling påverkar förutsättningarna för djur, insekter och växter, och även själva jordens långsiktiga bördighet – det som brukar kallas biologisk mångfald och jordhälsa. För att påverkan ska bli så liten som möjligt måste vi odla smartare och minska användningen av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel som påverkar jorden och omgivningarna. På så sätt minskar vi övergödning samt spridning av gifter, och bidrar istället till att växter, djur och insekter som lever runt odlingarna mår bra.

Vatten

Odling och produktion kräver vatten och vatten är en bristvara på många platser i världen. För oss är det viktigt att dryckerna vi säljer har producerats med ansvarsfull vattenanvändning som inte förorenar eller förbrukar vattnet lokalt och regionalt på ett sätt som gör att miljön runt omkring tar skada. Tillgång till rent vatten är också en förutsättning för de som lever och bor i området.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Vår största påverkan på miljön kommer från framställningen av alla dryckesvaror som säljs genom Systembolaget. Det handlar i huvudsak om odling av råvaror så som spannmål, frukt och druvor samt produktion inom kategorierna öl, vin, sprit, cider och blanddrycker. Listan över miljöområden som påverkas är lång, men sammantaget är det klimat, biologisk mångfald, jordhälsa och vatten som är de mest väsentliga och akuta områdena.

MILJÖCERTIFIERINGAR

Vårt arbete med att säkra och värna biologisk mångfald, jordhälsa och en ansvarsfull vattenanvändning ryms i hög grad inom vårt aktiva arbete med hållbarhetscertifieringar. I grunden handlar det om att vi systematiskt och så långt som möjligt efterfrågar och ställer krav på att de produkter vi köper in är miljöcertifierade. Det kan låta enkelt, men det finns också utmaningar:

- Miljöcertifieringarna är många och kraven kan variera mycket.
- Vissa ursprung och kategorier saknar miljöcertifieringar.
- I vissa fall kan miljöcertifieringar innebära en hög kostnad för producenten vilket i sin tur kan begränsa utbudet av certifierade produkter.

För att hantera dessa utmaningar och driva branschen i rätt riktning har Systembolaget under ett flertal år investerat tid och resurser på att analysera innebörden av olika miljöcertifieringar. På så sätt vet vi i vilken utsträckning de täcker upp för biologisk mångfald, jordhälsa och en ansvarsfull vattenanvändning. Där vi ser brister för vi dialog med de som står bakom certifieringarna för att de ska utveckla kraven i sina standarder. Vi försöker bidra till att alla ursprung och dryckeskategorier med tiden ska omfattas av relevanta miljöcertifieringar.

Vid sidan av miljöcertifieringar har Systembolaget även krav på leverantörer att föra en aktiv dialog med producenter om miljöpåverkan i leverantörskedjan. Uppföljning av detta sker via den enkät som vi skickar ut vartannat år, och redovisas via nyckeltalet, Systematiskt miljöarbete dryckesleverantör, se sida 46. Där står klimat, biologisk mångfald, jordhälsa och en ansvarsfull vattenanvändning i fokus.

AVFALLSHANTERING

Varje dag sorteras papperskartonger, plast och annat emballage till återanvändning eller återvinning. Antalet ton avfall i driften följer försäljningen.

Majoriteten (95 procent) av vårt avfall går till materialåtervinning, medan en mindre mängd (5 procent) går till energiåtervinning, vilket är ett positivt resultat och en önskvärd fördelning enligt avfallstrappan.

Trenden med minskat avfall och ökad cirkulärtet i driften fortsätter. Avfallsmängden minskade totalt omkring sex procent 2023 (jämför med 2022). Detta gäller främst papp, vilket kan förklaras med att kartonger ställs utanför kassorna så att kunderna kan bära hem sina varor i dem. De används även vid returer till leverantörer och till våra depåer.

Visste du att

Arbetet med Våra mest hållbara drycker för med sig ett stort intresse från organisationerna som står bakom certifieringarna. De vill veta hur de behöver utveckla sina kriterier för att på så sätt bli än mer heltäckande som certifiering och uppfylla kraven för Våra mest hållbara drycker. Vi för löpande dialog med flera av dem. Det finns idag flera exempel på certifieringar som har stärkt sina kriterier. Resultatet? När de kvalificerade sig för Våra mest hållbara drycker är det inte bara effekt i Systembolagets sortiment – producenter säljer certifierade drycker till fler marknader än den svenska.

Våra mest hållbara drycker visar hur Systembolaget arbetar tillsammans med andra aktörer för att driva omställningen i vår bransch.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Systematiskt miljöarbete dryckesleverantör

	2023	2022	2021
Procentuell efterlevnad av samtliga delkrav enligt enkät (SAQ)	-	40%	n/a

- Vartannat år bjuder vi in samtliga dryckesleverantörer i fast sortiment att delta i vår enkät om deras miljöarbete. Därför redovisas inga uppdaterade siffror för 2023. Vi har däremot valt att nedan redovisa relevanta delar från frågeenkäten 2022 rörande biologisk mångfald och vattenanvändning.
- Av de 208 dryckesleverantörer som fullständigt deltog i frågeenkäten svarade 29 procent av dem att de för en aktiv och regelbunden dialog med sina producenter kring frågor rörande vattenanvändning. Även för biologisk mångfald svarade 29 procent att de för en aktiv dialog. Utfallet utgör en grund inför kommande frågeenkät som sker under 2024.

Ton avfall i driften

		MÅL 2023	2023	2022	2021
Mjukplast	Minskning		504	513	515
Wellpapp	Minskning		5 897	6 289	6 964
Papper	Minskning		84	94	121
Totalt	Minskning		6 485	6 896	7 600

Försäljningsandel ekologiskt

	MÅL 2023	2023	2022	2021
Volym i % av total försäljning	15	14,1	13,6	13,8

Utbud ekologiskt

	2023	2022	2021
Antal artiklar	600	570	554
Antal segment med ekologiska artiklar	111	100	97

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Klimatpåverkan

Nya klimatmål förankras vetenskapligt och arbetet med att minska klimatpåverkan från förpackningar och transporter intensifieras.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

I augusti 2022 beslutade Systembolagets styrelse om nya klimatmål. De utgår från vad vetenskapen anser nödvändigt för att klara Parisavtalets ambition om att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grader[8]. Målen innebär en halvering av Systembolagets klimatutsläpp till 2030 samt att nå netto-noll till 2045, och de omfattar hela värdekedjan inklusive egen drift.

FOKUS PÅ PRODUKTENS KLIMATAVTRYCK

Vår leverantörskedja är både lång och komplex, därför har mycket fokus legat på att upprätta förmåga att kunna mäta och analysera vårt sortiments klimatpåverkan – från odling och produktion till förpackning och transport. I dagsläget gör vi detta utifrån schablonvärden, men våra klimatmål kräver en omställning, även gällande mer specifik information kopplat till de produkter vi säljer. Därför pågår nu ett omfattande arbete med att samla in data kring våra produkters odling- och tillverkningsprocesser för att kunna påverka utvecklingen och styra mot våra klimatmål kopplat till scope 3. Arbetet med denna informationsinsamling startades under 2023 i en pilotfas där ett urval av produkter ingick, och fortsätter under 2024 med fokus på en bredare representation av produkter ur Systembolagets sortiment.

FÖRPACKNINGAR MED LÄGRE KLIMATAVTRYCK

2019 satte vi målet att minska dryckesförpackningarnas koldioxidutsläpp med 10 procent till 2023 (i förhållande till 2019 års utsläpp). Då hade vi redan

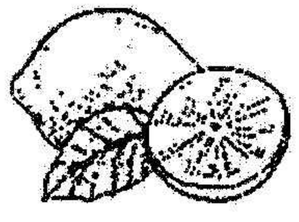
Våra klimatmål

2030 ska klimatpåverkan från Systembolagets hela värdekedja ha minskat med 50 procent jämfört med basåret 2019.
Det innebär minskade utsläpp från odling, produktion, förpackningar och transporter av drycker samt kundens resor till och från butik (scope 3).

2025 ska Systembolaget ha minskat klimatpåverkan från den egna verksamheten med 90 procent jämfört med basåret 2019. Det innebär minskade utsläpp från egen energianvändning och tjänstebilar (scope 1 och 2).

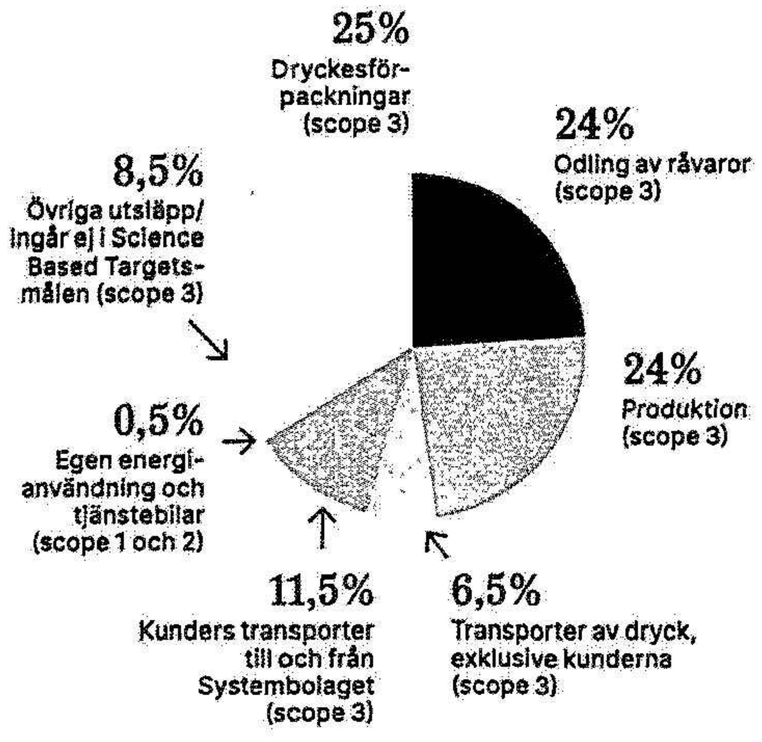
Detta är delmål mot 2045 då Systembolaget ska ha netto noll i klimatpåverkan.

Basår: 2019.

Varifrån kommer utsläppen?

Totala utsläpp relaterade till Systembolaget och värdekedjan (Kartläggning 2019)

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

300 000

TON KOLDIOXID

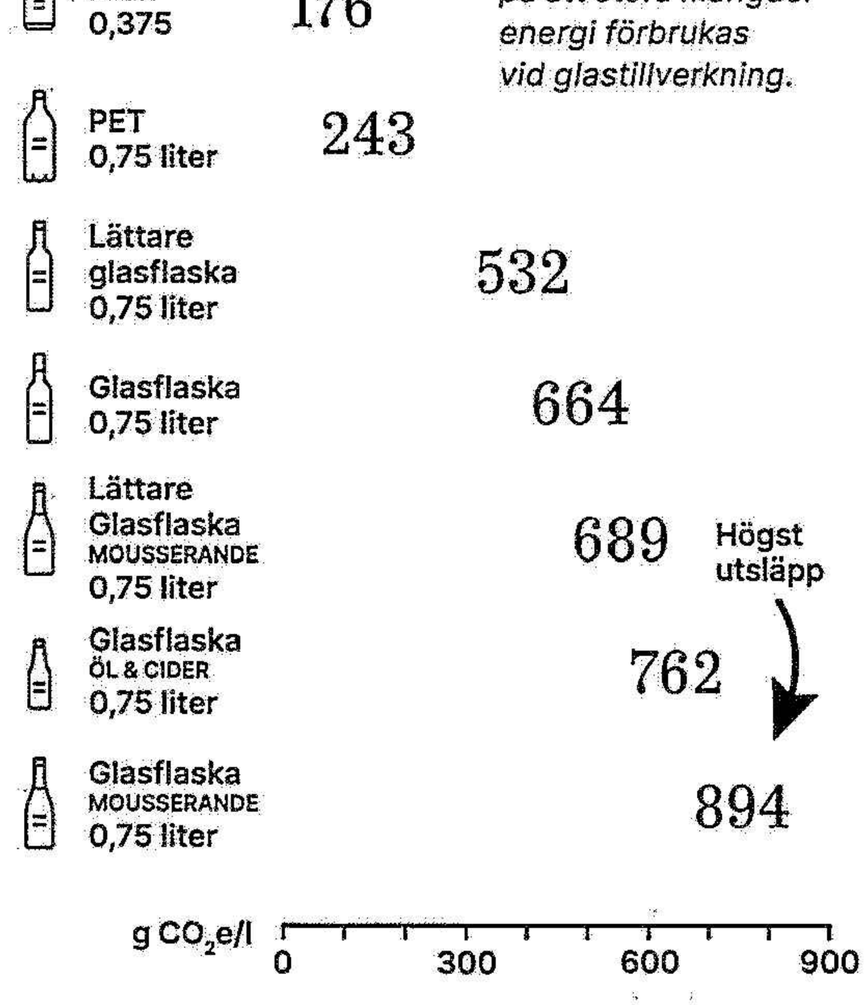
Systembolagets nya klimatmål innebär att utsläppen ska minska med över 300 000 ton koldioxidekvivalenter till 2030. Det motsvarar det totala koldioxidutsläppet från cirka 37 000 svenskar under ett helt år (Källa: SCB).

arbetat för att minska förpackningarnas utsläpp i flera år. Förpackningar omfattas av arbetet med insamling av klimatdata direkt från producenterna som testats under 2023. Samtidigt pågick arbetet för att minska utsläpp kopplat till förpackningar under 2023 genom att:

- Öka antal förpackningar med lägre klimatavtryck. Det sker genom att vi efterfrågar mer burkar, pappförpackningar, PET-flaskor och lättare glasflaskor (viktgränsen är 420 gram). Målsättningen är att det ska finnas valmöjligheter i olika ursprung, dryckestyper och prisklasser i andra förpackningar än glas.
- Vägleda kunderna till förpackningar med lägre klimatavtryck.
- Vägleda kunderna till Våra mest hållbara drycker där ett av kriterierna rör förpackningens klimatavtryck. Lättare glas, returglas, papp, PET, box och burk är de förpackningar som faller inom ramen för kriterierna för Våra mest hållbara drycker.
- Göra kommunikationsinsatser kring förpackningar och Våra mest hållbara drycker.
- Framhålla drycker med Våra mest hållbara drycker och Förpackningar med lägre klimatavtryck vid sökningar i onlinebutiken.
- Utbilda butiksmedarbetare kring förpackningarnas klimatpåverkan. Det här är ett arbete som pågått länge på Systembolaget, men som nu intensifieras.

I jämförelsen utgår vi från beräknade genomsnittsvärden. Enskilda förpackningar kan ha både lägre och högre klimatavtryck än genomsnittet för en förpackningstyp.

Klimatpåverkan från dryckesförpackningar

Dryckesförpackningar står för en stor del av utsläppen i Systembolagets värdekedja. Mest negativ påverkan har engångsflaskor av glas. Det beror på att stora mängder energi förbrukas vid glastillverkning.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

TRANSPORTER

För Systembolaget sker dryckestransporter inom fyra områden:

- Leveranser från utländska producenter till svenska leverantörers lager – leverantörerna köper transporterna. Denna transportkategori motsvarar cirka två tredjedelar av det totala koldioxidutsläpp från transporter som kan knytas till vår verksamhet.
- Transporter från svensk leverantör till Systembolagets butiker – leverantören köper transporterna som utförs enligt Systembolagets regelverk.
- E-handelsleveranser från Systembolagets depåer – Systembolaget köper transporterna som går från våra depåer till butiker, ombud eller med hemleverans.
- Kundernas resor till och från våra butiker och ombud – kundernas resor har större påverkan än övriga transporter och omfattas av Systembolagets nya klimatmål. Läs mer om klimatmålen på sida 48.

FRAMSTEG KOPPLADE TILL TRANSPORTER

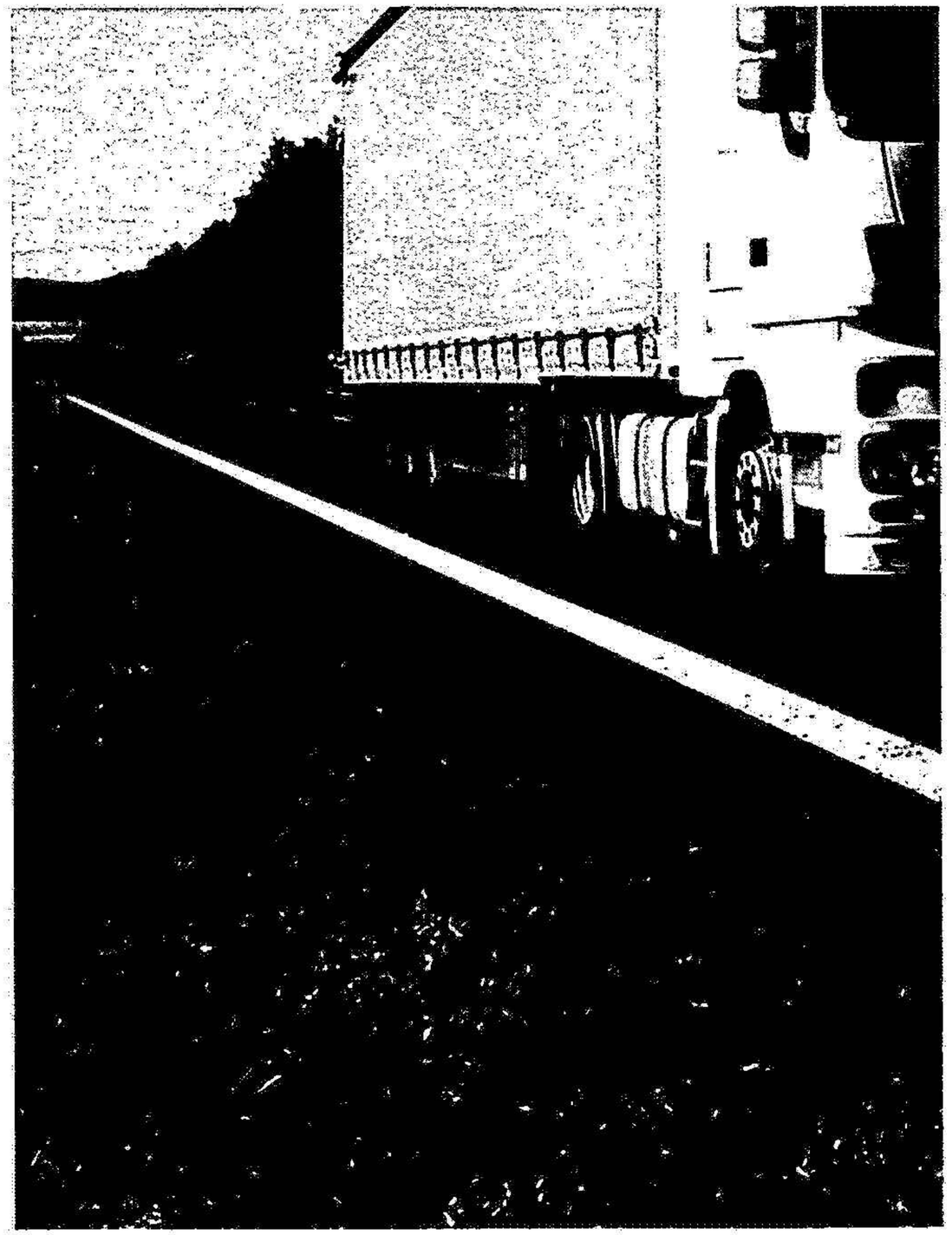
Även inom transportområden arbetar vi aktivt med att mäta och minska utsläppen för att uppfylla våra klimatmål som lutar sig mot Science Based Targets. Under 2023 utvecklar vi en modell för att mäta utsläpp från internationell transport från utländska producenter till svenska leverantörer. Inom transport från svenska leverantörer till våra butiker har vi stort inflytande jämfört med transporter som sker från utländska leverantörer. Genom att tillåta en längre ledtid på transporter i Sverige kan vi optimera och maximera fyllningsgraden, vilket leder till mer hållbara och effektiva transporter. Vi har beslutat att alla våra leverantörer ska omfattas av en 3-dagars ledtid, och vi ser ledtider som en möjlighet att främja och prioritera kvalitet och hållbarhet framför enbart en snabb leverans. Inom e-handelsleveranser från egna depåer arbetar vi aktivt för att ställa om till fossilfria leveranser och informerar kunder om fossilfri leverans vid utcheckningen. Vi ökar våra fossilfria transporter genom att inkludera fler transportföretag och strategiskt planera för att maximera användningen av fossilfria leveranser.

DRYCKESBRANSCHENS KLIMATINITIATIV

Genom Dryckesbranschens Klimatinitiativ (DKI) samarbetar Systembolaget aktivt med branschen för att stärka erfarenhetsutbytet samt tillgängliggöra ett verktyg som ger stor som liten leverantör möjlighet att följa och rapportera sina klimatutsläpp. DKI har som mål att skapa en dryckesbransch utan klimatpåverkan, där varje droppe räknas och med huvudinriktningen att reducera klimatavtrycket från förpackningar och transport av drycker[9]. Medlemmarna rapporterar in klimatdata i ett gemensamt verktyg för att på så vis skapa ett bredare underlag.

KLIMATARBETE I DEN EGNA VERKSAMHETEN

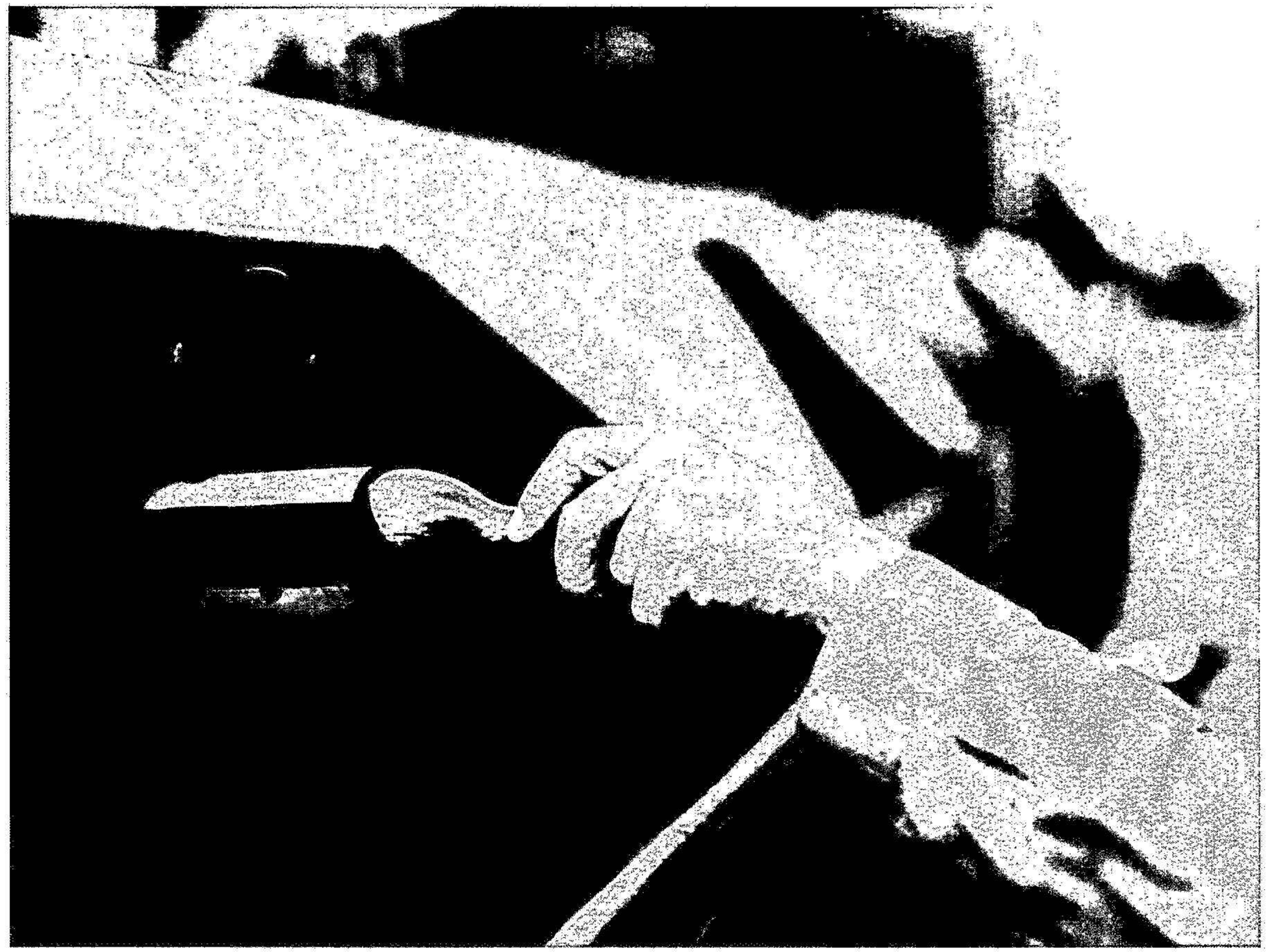
Kontinuerligt arbete sker för att energieffektivisera i våra butiker, depåer, utbildningscenter och huvudkon-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Kundkorgar

Under 2021 införde vi kundkorgar som tillverkats i återvunnen plast istället för jungfrulig fossil plast. Då bestod korgarna av 60 procent återvunnen plast, under 2023 nådde vi 90 procent. Ambitionen är att nå 100 procent återvunnen plast.

tor. Det går dels ut på att minska själva förbrukningen, dels på att övergå till klimatsmartare energikällor. Under 2023 har 76 butiker gått över till LED-belysning. Totalt hade 367 butiker LED vid slutet av 2023.

Installation av solceller har genomförts under de senaste åren. Detta innebär att två av tre depåer samt vårt utbildningscenter har solceller. Andel grön el i verksamheten uppgick till 97,6 procent under 2023. Systembolaget har genomfört en kartläggning av de energikällor som används av fastighetsägarna för uppvärmning av våra butiker. En sammanställning är nu genomförd och kommer ligga till grund för vår kommande rapportering och styrning mot att succesivt minska vår klimatpåverkan i scope 1 och 2.

Systembolagets leasade fordonsflotta har under det gångna året utvecklats till att främst bestå av elfordon. Aktiva åtgärder som att förtidslösa fossildrivna tjänstebilar ligger till grund för det resultatet vi nu ser. Vid årets slut bestod fordonsflottan av 34 elbilar, 5 hybrid.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nyckeltal 2023

GLOBALA MÅL

Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningar

	MÅL 2023	2023	2022	2021
Ton kodioxid-ekvivalenter (CO_2e)	151 000	165 200	172 400	183 400

Helårsutfallet för 2023 var 165 200 ton koldioxidekvivalenter. Därav kan vi konstatera att vi inte når vårt mål om att minska avtrycket från dryckesförpackningar med 10 procent till 2023 jämfört med 2019 (167 800 ton koldioxidekvivalenter). Trots att sortimentet har utvecklats till att erbjuda flera produkter med klimatsmarta förpackningar, har det ej räckt för att nå önskad effekt mot vår målsättning. Vi kan däremot se att omställningstakten ökar. Bara under 2023 har klimatpåverkan från dryckesförpackningar reducerats med hela 4,2 procent jämfört med 2022. Sammantaget kan vi konstatera att flera års insatser för att sänka klimatpåverkan från förpackningar nu ger resultat, om än med fördröjd effekt.

Koldioxidutläpp från distributionen i Sverige

	MÅL 2023	2023	2022	2021
Ton kodioxid-ekvivalenter (CO_2e)	11 200	11 400	11 600	12 700

Klimatpåverkan från våra dryckestransporter fortsätter att minska, detta trots en viss ökning av transporterad volym. Dock kan vi konstatera att vi tyvärr inte riktigt når vårt uppsatta mål. Däremot kan vi se att de främsta anledningarna till en positiv trend härleds till en ökad användning och inblandning av förnybara drivmedel i transporterna, något som från och med 2024 kommer att påverkas i och med den ändrade reduktionsplikten.

Koldioxidutsläpp från egen verksamhet

	2023	2022	2021
Elförbrukning	585	763	979
Köldmedier	43	31	8
Interna resor med leasade bilar	148	255	221
Tot- koldioxidutsläpp, ton	776	1 049	1 208
Minskning/ökning ton CO_2e, jmf med föregående år	-273	-159	-788

Den positiva trend vi har sett under flera år gällande klimatpåverkan från egen verksamhet är ett resultat av kontinuerligt fokus på energieffektivisering samt hantering av vår leasade fordonsflotta. Det är ett resultat av en intern målsättning som motiverat till ett tvärfunktionellt arbete i att reducera en del av Systembolagets klimatpåverkan. Utsläppet kopplat till köldmedier är en följd av en konvertering av kylaggregat på Systembolagets huvudkontor.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Strategiskt fokus hållbara val

Vår nationella hållbarhetskampanj ”Låt oss tänka lite annorlunda” rullades ut och parallellt pågick arbetet med att stärka våra butiksmedarbetares kunskaper kring mer hållbara val.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Vad våra kunder konsumerar definierar det avtryck Systembolaget har på människa och miljö. Därför arbetar Systembolaget med ansvarsfull försäljning. Vi vet också att våra kunder efterfrågar och vill välja hållbart när de handlar hos oss. Under ett par år har vi därför haft stort fokus på att utveckla vårt kundmöte, vår kommunikation och vårt erbjudande inom ramen för ett strategiskt satsningsområde som vi kallar "Hållbara val".

KUNDMÖTET

Att kunna guida våra kunder till hållbara val och skapa beteendeförflyttning utan att tappa relevans för kunden är en central förmåga som vi utvecklar hela tiden. För att skapa bästa förutsättningar för våra butiksmedarbetare att tryggt kunna rekommendera hållbara val har vi under året byggt mer kunskap om sortimentet, om våra hållbarhetsvägledningar och vad de står för, utvecklat våra dryckesprovningar samt jobbat med andra aktiviteter i vardagen som stärker engagemang och kunskap i området. Vi har också utvecklat vår kommunikation i både fysisk butik och online som underlättar för kunden att själv hitta hållbara dryckesalternativ. Allt för att på bästa sätt guida kunderna till hållbara val när det passar kundernas övriga önskemål, som smak, maträtt och ursprung.

KOMMUNIKATION

Under oktober 2023 genomförde vi en kampanj om hela vårt hållbarhetsarbete, från odling och produktion till arbetsvillkor och förpackningar "Låt oss tänka lite annorlunda". Uppföljningen av denna kampanj visar:

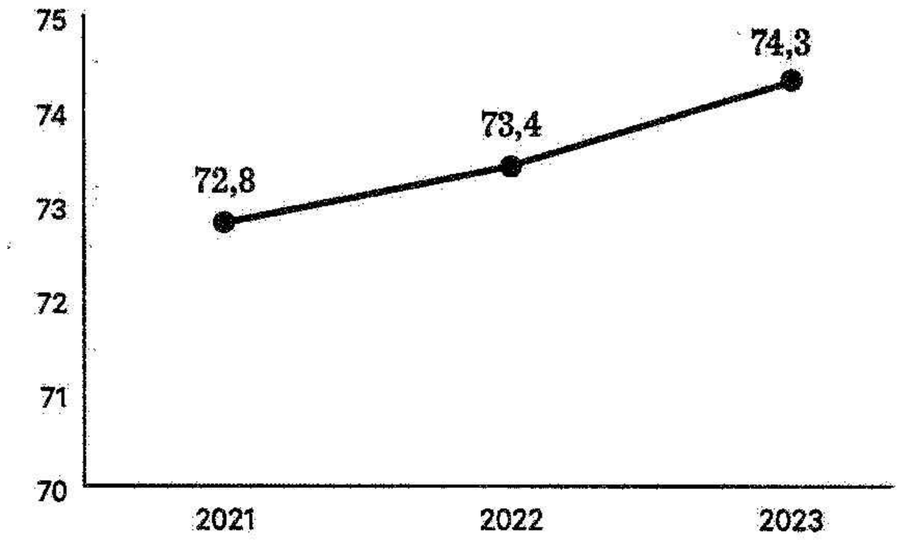
- 51 procent av de tillfrågade säger att de fick ett positivt helhetsintryck av kampanjen.
- 78 procent anser att skyltarna i butik gör det enklare att välja hållbart
- 56 procent anser att skyltarna gör dem mer intresserade att välja hållbar dryck i butiken
- 61 procent anger att de köpt Förpackning Lägre klimatavtryck och/eller Våra Mest Hållbara Drycker de senaste 30 dagarna.

Undersökningar visar att kunder vill välja hållbart, men få gör det – det var en viktig utgångspunkt när vi lanserade "våra mest hållbara drycker" 1 mars 2022, vilket är en av tre vägledningar som syns i våra hyllor i butik och online för att guida våra kunder till hållbara val.

Våra hållbara val

- Våra mest hållbara drycker
- Ekologiskt
- Förpackning med lägre klimatavtryck

"Det är lätt att välja hållbara varor på Systembolaget"

I mätningen för NKI (Nöjd Kund Index) får de fysiska butikskunderna tycka till hur de upplever att Systembolaget gör det enkelt för dem att välja hållbara varor. Samma fråga har ställts sedan helåret 2021 och har sedan dess stadigt utvecklats positivt från index 72,8 till 74,3. Arbetet med att utveckla ett allt enklare hållbart kunderbjudande fortsätter.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601062

UTVECKLING AV VÅRT ERBJUDANDE

Genom att efterfråga fler drycker som kvalar in i någon av våra kategorier Hållbara val främjar vi ett sortiment som blir mer hållbart för varje dryck som tas in.

Under 2023 har vi dubblerat antalet artiklar i kategorin Våra Mest Hållbara Drycker sedan lanseringen i mars 2022. Vi har också efterfrågat fler förpackningar med lägre klimatavtryck så som burkar, pappförpackningar, PET-flaskor och lättare glasflaskor (viktgränsen är 420 gram). Målsättningen är att det ska finnas valmöjligheter i olika ursprung, dryckestyper och prisklasser i andra förpackningar än glas.

I takt med att erbjudandet blir bredare ser vi att kunderna i större utsträckning också väljer hållbart när de handlar hos oss, vilket ger positiva följdeffekter för leverantörer och producenter som då i högre grad vågar ställa om.

FÖRSÄLJNINGEN AV VÅRA HÅLLBARA VAL:

Andelen i volym inom Våra Mest Hållbara Drycker uppgick 31 december 2023 till 10,3 procent av den totala försäljningen. Vi ser liknande trend för förpackning med lägre klimatavtryck (stilla vin max en liter) där vi gått från 17,6 procent av den totala försäljningen till att vid årets slut landa på 20,7 procent.

Vi ser också att kunderna fortsatt väljer ekologiskt och efterfrågar fler ekologiska alternativ när de handlar hos oss, vilket också avspeglas i våra försäljningssiffror med en ökad andel ekologiskt.

Försäljnings-volym i %	Mål 2023	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Våra mest hållbara drycker	20	10,2	8,8	-
Ekologiskt	15	14,1	13,6	13,8
Förpackning med lägre klimatavtryck	22	19,9	17,6	16,1

”Jag vet att jag och mina medarbetare är en viktig del i arbetet för att vi ska kunna bidra till ett mer hållbart samhälle. Vi arbetar med detta genom att informera kunderna om hur dom kan göra mer hållbara val, till exempel när dom väljer produkter i papp eller burk.”

Christina Ståhl butikschef butik 1705, Säffle

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Ekonomisk utveckling

Systembolagets verksamhet bedrivs via 452 butiker och finns i Sveriges samtliga 290 kommuner, i linje med den riktning som staten pekat ut. Utöver butikerna finns 467 ombud runt om i Sverige dit kunderna kan beställa varor för avhämtning.

Systembolaget erbjuder även hemleverans till 99,9 procent av Sveriges inköpsberättigade befolkning.

All försäljning bedrivs i moderbolaget.

Koncern

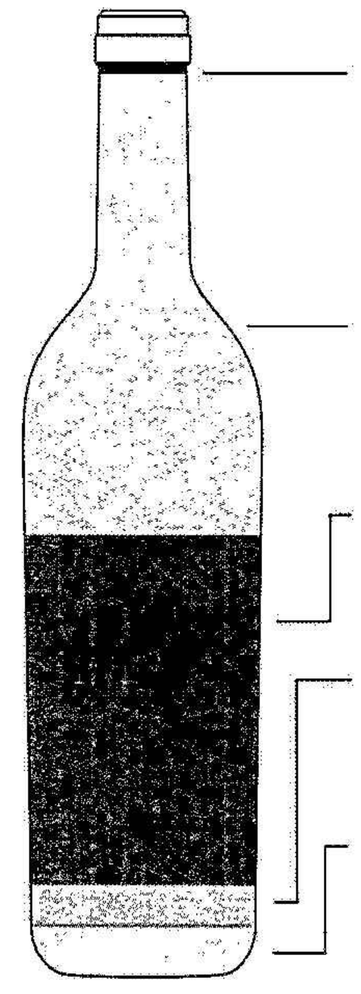
FÖRSÄLJNING

Under helåret minskade de tre stora varugrupperna sprit, vin och starköl i såld volym i liter jämfört med föregående år. Procentuellt minskade sprit mest följt av vin, vilket följer en långsiktig trend bortsett från pandemiåren.

Starkölsförsäljningen fluktuerar under året efter årstid och högtider, men på helåret är volymerna i linje med föregående år. Cider och blanddrycker har under de senaste åren visat en stabil ökningstakt och ökar även under 2023. Alkoholfritt ökar, men från låga nivåer. Ackumulerat är snittköpet i liter lägre än föregående år samtidigt som kunderna besöker oss oftare vilket visar på att kunderna är tillbaka i ett köpmönster från innan pandemin där varje kund handlar oftare men färre varor per gång. Under samma period ökade snittköpet i kronor, men trots ökningen så handlar kunderna något billigare varor om man rensar för prisökningar och höjd alkoholskatt.

Försäljning drycker 2023
i miljoner liter (l)

Total försäljningsvolym uppgick till cirka 556 miljoner liter

Alkoholfritt 4 miljoner liter
0,6% av total försäljning
(ökning med 7,0%)

Starköl 288 miljoner liter
51,9% av total försäljning
(minskning med 0,1%)

Vin 212 miljoner liter
38,1% av total försäljning
(minskning med 1,4%)

Sprit 24 miljoner liter
4,4% av total försäljning
(minskning med 2,7%)

Cider och blanddrycker
28 miljoner liter
5,0 % av total försäljning
(ökning med 3,2%)

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Systembolagets nettoomsättning ökade med 2,7 procent till 38 174 (37 182) MSEK drivet av leverantörernas prishöjningar, alkoholskattehöjningen första januari 2023 samt kundens val av produkt.

Under samma period minskade försäljningsvolymen under året med 0,5 procent till 555,5 (558,4) miljoner liter. Antal kundbesök under 2023 uppgick till 129,2 (127,9) miljoner vilket är en ökning om 1,0 procent.

RÖRELSERESULTAT

Rörelseresultatet uppgick till 418 (349) MSEK vilket var 69 MSEK (19,9 procent) bättre än föregående år. Ökningen förklaras främst av det ökade bruttoresultatet för perioden, drivet av leverantörernas prishöjningar samt effekter från omorganisationen. Dessa består främst av den omstruktureringsreserv som avsattes föregående år (101 MSEK) och som delvis återfördes under året (35 MSEK) men också från underliggande lägre kostnader för personal och konsulter.

Försäljningskostnaderna uppgick till 3 691 (3 579) MSEK, vilket var 112 MSEK (3,1 procent) högre än föregående år drivet av underliggande ökade personalkostnader (lönerevision), pensioner och lokalkostnader. Ökningen dämpas till del av lägre kostnader för bemanning på huvudkontoret till följd av omorganisationen.

Administrationskostnaderna uppgick till 663 (780) MSEK, vilket var en minskning med 117 MSEK (15,0 procent) under perioden. Utfallet påverkades positivt av ovan nämnda engångseffekter samt lägre personalkostnader och konsultkostnader hänförligt till omorganisationen.

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat uppgick till 434 (192) MSEK. Resultatet påverkas av ett högre rörelseresultat samt ett positivt finansnetto som för året uppgick till 132 (-101) MSEK främst påverkat av orealiserade värdeförändringar och ränteintäkter från placeringar.

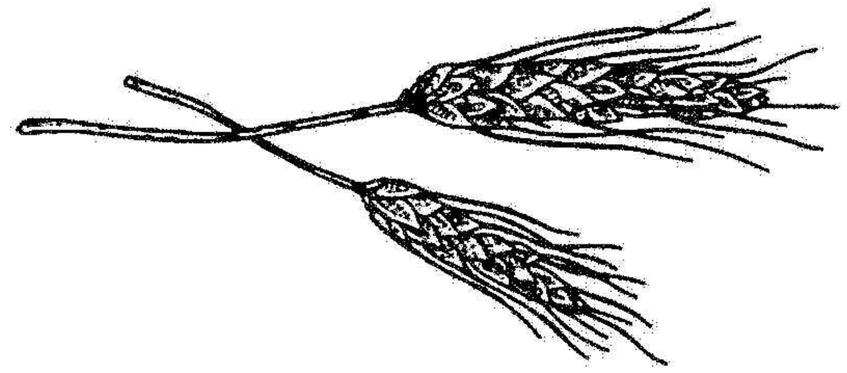
Systembolagets finansiella placeringar bestod per 2023-12-31 till 60 (54) procent av gröna obligationer.

KASSAFLÖDE

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 1 367 (98) MSEK. Skillnaden jämfört med föregående år förklaras till största delen av ett förbättrat rörelsekapital om 1 054 MSEK hänförligt till en timingskillnad i betalningstidpunkt av leverantörsskulder.

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -113 (347) MSEK. Skillnaden om -460 MSEK jämfört med föregående år förklaras främst av avyttrade värdepapper samt omklassificering till likvida medel.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -846 (-903) MSEK och avser amortering av leasingskuld på butikernas hyreskontrakt samt utbetalning av utdelning till ägarna. Högre amorteringar under 2023 jämfört med 2022 förklaras av en högre leasingskuld på grund av ökad indexeringskostnad för butikshyror.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

20240426010064

FINANSIELL STÄLLNING

Det egna kapitalet uppgick per 2023-12-31 till 1 844 (1 668) MSEK, vilket var 176 MSEK högre jämfört med 2022-12-31. Förändringen bestod av årets resultat reducerat med utdelning till ägaren, vilken uppgick till 158 (376) MSEK, samt övrigt totalresultat på -100 (241) MSEK.

Avkastningen på eget kapital uppgick per den sista december rullande 12 månader till 24,7 (11,7) procent. Ökningen om 13,0 procentenheter mot föregående år kan huvudsakligen förklaras av genomförd omorganisation 2023 samt ett positivt räntenetto.

MODERBOLAGETS RESULTAT

Moderbolagets rörelseresultat uppgick till 313 (257) MSEK. Ökningen om 56 MSEK är till största delen hänförligt till ett högre bruttoresultat 4 765 (4 700) MSEK främst drivet av pris.

Moderbolagets resultat för året uppgick till 409 (158) MSEK. Resultatet påverkas av ett högre rörelseresultat samt ett positivt finansnetto, 202 (-51) MSEK, främst drivet av orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar.

SAMMANFATTNING AV DOTTERBOLAGEN

IQ-initiativet AB verkar för att hjälpa unga att må bättre genom smartare alkoholvanor. Detta görs genom att med kunskap och kommunikation skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring eget och andras drickande, och därmed bidra till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. IQ:s vision är att alla unga hanterar alkohol med omtanke och eftertanke.

IQ finansieras årligen av Systembolaget med 40 (40) MSEK. Årets resultat före skatt uppgick till -0,4 (2,8) MSEK.

AB K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastighet. Resultat före skatt uppgick till 28,6 (23,4) MSEK. Resultatet är främst hänförligt till koncerninterna hyresintäkter.

FRAMTIDA FÖRSÄLJNINGSUTVECKLING

Systembolagets konsumtionsandel uppgick under 2022 till 70,3 (75,0) procent och bedömningen framöver är att delar av uppgången från pandemiåren kommer återtas av andra försäljningskanaler såsom restaurang och resandeinförsel. Det antagande bedömer vi som relevant på längre sikt men på kortare sikt gör vi en annan bedömning. Lågkonjunkturen bedöms fortsatt ha en stor effekt hela 2024. Det gör att vi inte tror att resandeinförsel och även restaurangnäringen kommer att återhämta sig fullt ut. En lägre köpkraft hos kunderna gör att man väljer Systembolaget som försäljningskanal.

Ovan resonemang i kombination med fortsatta prishöjningar från dryckesleverantörer och ytterligare en alkoholskattehöjning 2024 bidrar till en osäker försäljningsutveckling framöver.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Det är viktigt att Sverige har en sammanhållen restriktiv alkoholpolitik för att värna folkhälsan. Det förutsätter en alkohollagstiftning som hänger med i samhällsutvecklingen och en välfungerande tillsyn.

Konflikten i Ukraina

I och med Rysslands invasion av Ukraina beslutade Systembolaget att tillsvidare säljstoppa samtliga ryska artiklar i Systembolagets sortiment, samt att ställa in planerade lanseringar av ryska artiklar. Läs mer på sida 6.

Distansförsäljningsdom har meddelats av Högsta domstolen

Högsta domstolen meddelade i juli 2023 dom Winefindermålet och uttalar där följande. Lagstiftningens nuvarande lydelse innebär att distansförsäljning är tillåten enligt alkohollagen om alkoholen vid köpet finns i annan EU- eller EES-stat och därefter transporteras till Sverige av en transportör som anlitats av säljaren. Detta förutsatt att säljaren inte är etablerad i Sverige samt att inte någon försäljningsverksamhet sker i Sverige. Med anledning av denna dom valde Systembolaget att återkalla sitt överklagande i närbesläktade tvisten mot Vivino.

Efterlevnad av lagar och regelverk

Inga väsentliga pågående ärenden eller tvister har kommit till företagsledningens kännedom.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Natten mellan den 19 och 20 januari inträffade en IT-incident hos en av våra driftsleverantörer, Tieto Evry. Systembolaget påverkades i begränsad omfattning kopplat till E-handel under helgen. Butiker och ombud kunde hålla öppet som vanligt på lördagen och på söndag eftermiddag den 21 januari var alla tjänster och funktioner åter i drift.

FÖRSLAG TILL UTDELNING

Styrelsen föreslår att utdelning lämnas med 409 MSEK, vilket motsvarar 100 procent av Systembolaget ABs resultat.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Risk- och känslighetsanalys

Systembolagets målsättning för riskarbetet är att det ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen och bidra till att ägaren känner sig trygg med hur Systembolaget uppfyller sitt uppdrag och hanterar sina risker.

ANSVAR

Ansvaret för riskhanteringen inom Systembolaget följer försvarslinjerna enligt Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (COSO). Chefer och projektledare har huvudansvaret för att hantera sina risker. Risk controllers stödjer verksamheten samt kontrollerar och granskar efterlevnad av Systembolagets ramverk för riskhantering. Internrevisionen, som utförs av ett externt företag, granskar på uppdrag av styrelsen att Systembolagets arbete med riskhantering är ändamålsenligt och effektivt.

ARBETSSÄTT

Arbetssättet för riskhantering inom Systembolaget harmonierar med COSO och ISO-standard för riskhantering. Processer, kategorisering och organisatorisk uppdelning av riskhanteringen inom Systembolaget förtydligas i det ramverk som styrelsen och företagsledningen beslutat. Systembolagets risker rapporteras och följs upp halvårsvis av företagsledningen och styrelsen genom revisionsutskottet.

Även om Systembolaget inte använder försiktighetsprincipen som styrbegrepp, agerar vi i många fall i enlighet med den.

FÖRSÄKRINGAR

I en del av arbetet med att minska Systembolagets riskexponering väljer företaget att teckna olika försäkringar. Systembolagets försäkringsprogram innefattar bland annat egendoms- och avbrottsförsäkring, ansvarsförsäkring för allmänt ansvar och produktansvarsförsäkring. Dessa förvaltas av Systembolagets säkerhetsenhet med hjälp av en försäkringsmäklare. Andra försäkringar som ingår är kollektivavtalsförsäkringar mot arbetsskador. Dessa förvaltas av Systembolagets HR-avdelning.

FINANSIELL RISKHANTERING

De finansiella riskerna såsom ränte-, kredit- och likviditetsrisker är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkoren.

Systembolaget saknar räntebärande skulder. All försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt för redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor och företaget är därmed i mycket liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker.

Ytterligare information om hanteringen av finansiella risker framgår av not 17, Finansiella instrument.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

SYSTEMBOLAGETS RISKER

Nedan presenteras områden inom vilka Systembolaget har sin största riskexponering inklusive risker utifrån ett hållbarhetsperspektiv och klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter.

Riskområde	Beskrivning	Kommentar
Andrahands-skador	Alkohol skadar inte bara den som dricker utan även personer i omgivningen, där barn är särskilt utsatta. 320 000 barn i Sverige har farit illa av en förälders eller vårdnadshavares alkoholproblem under sin uppväxt.[10]	Systembolaget verkar för att begränsa alkoholens skadeverkningar genom att sälja med ansvar och informera om alkoholens risker. Systembolaget arbetar specifikt med barnfrågan genom initiativet Barndom utan baksmälla, se sida 22.
Förutsättningar för uppdraget	Systembolagets möjligheter att fullfölja uppdraget att minimera alkoholens skadeverkningar på såväl individ som samhällsnivå kan försvåras när ensamrätten utmanas.	En av förutsättningarna för Systembolagets ensamrätt är att den svenska lagstiftningen på området är sammanhängande och konsekvent, samt att det finns en god tillsyn. För närvarande finns det osäkerheter i såväl tillsyn som kommande lagstiftning, vilket skapar risk i den kontext som Systembolaget verkar.
Oberoende	Då Systembolaget har ensamrätt så föreligger det alltid en risk att intressenter på olika sätt försöker påverka företagets inköpsprocesser och därigenom sortiment.	Systembolaget arbetar för att ständigt höja medvetandegraden hos våra anställda samt informera om och förtydliga kring våra inköpsrutiner och villkor för våra intressenter, som ett viktigt led i vårt antikorruptionsarbete.
Informations-säkerhet	Systembolaget blir allt mer digitaliserat vilket gör att hoten rörande informationssäkerhet ökar samtidigt som metoderna för cyberattacker blir mer sofistikerade.	Systembolaget arbetar systematiskt med IT- och informationssäkerhet med etablerade mål, strukturer, ökad medvetenhet och kompetens.
Arbetsvillkor	Inom den typen av detaljhandel som Systembolaget bedriver finns det risk för rån. Hot och våldsincidenter mot anställda är tyvärr inte helt främmande inom företaget. Det finns därför alltid en osäkerhet om de trygghetshöjande åtgärderna som finns på plats inom företaget är tillräckliga för att kunna hantera detta.	Systembolaget hanterar riskbilden kontinuerligt genom sin säkerhetsenhet samt ser över personalens medvetandegrad och exponering mot hot och våld.
Ekonomiska läget	Den nya ekonomiska situationen med lågkonjunktur, högre räntor och högre inflation förändrar kundbeteendet och därigenom intäkterna och kundernas hållbara val.	Systembolaget arbetar kontinuerligt med effektiviseringar, översyn av kostnadstrender och utveckling av erbjudandet

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601066

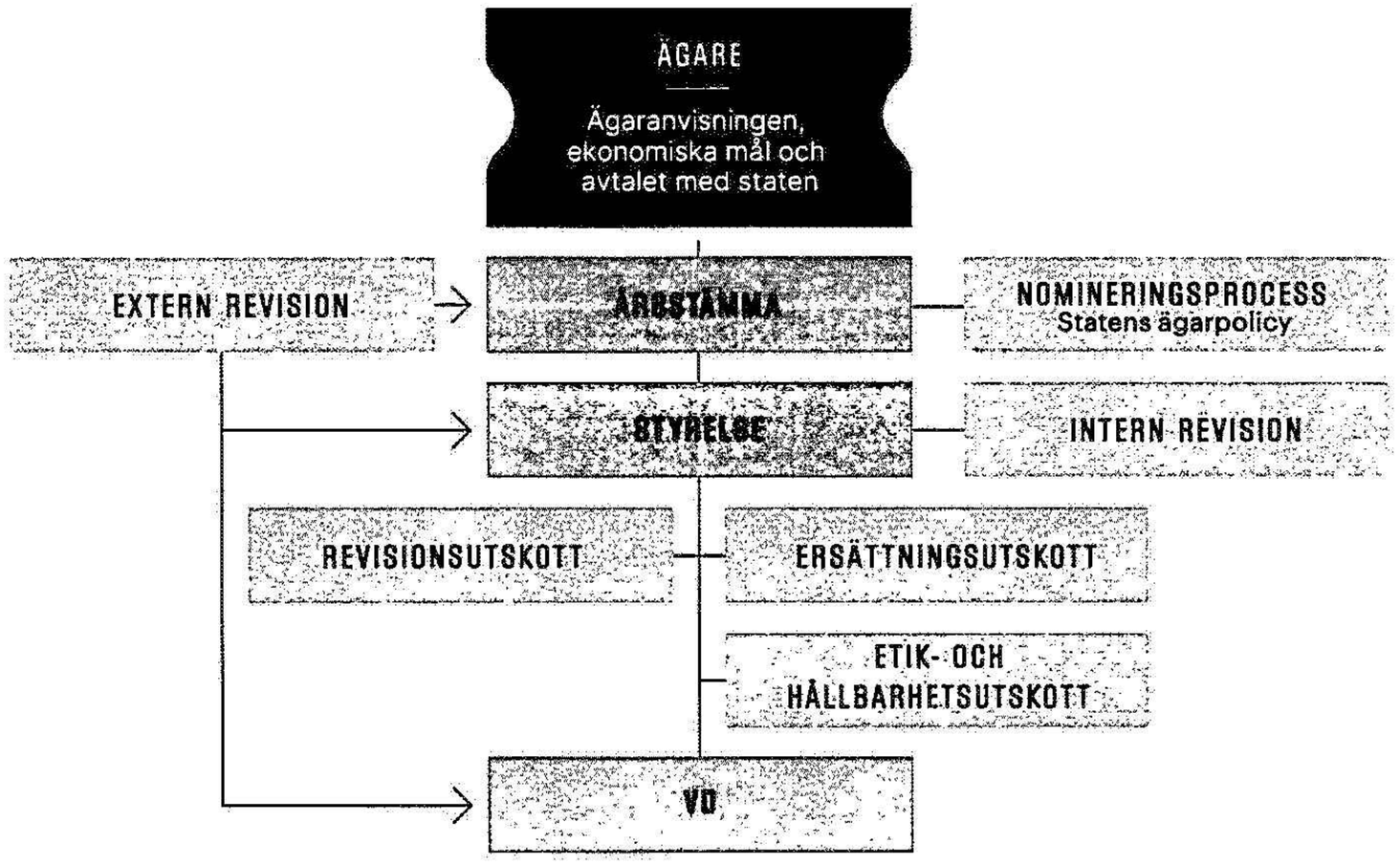
Riskområde	Beskrivning	Kommentar
Spårbarhet och transparens i leverantörs-leden	Systembolaget verkar inom en bransch där spårbarhet och transparens i leverantörsleden historiskt sett inte har prioriterats. Detta beror på att leverantörskedjorna ofta är komplexa och på att information om var en producent anskaffar sin råvara ifrån anses utgöra en affärshemlighet. Detta gör att Systembolaget, och i viss mån även våra leverantörer, har svårt att säkerställa att vår uppförandekod efterlevs genom hela leverantörskedjan.	Systembolaget genomför årligen kartläggningar för att identifiera riskområden. Systembolaget arbetar med ökad kompetens, tydligare kravställning, förbättrad uppföljning, åtgärder och konsekvensaktiviteter för att nå ökad efterlevnad av vår uppförandekod och minska risken för korruption, se sida 27.
Försämrad Påverkansgrad	Systembolaget verkar inom en miljö med komplexa leverantörskedjor med en komplex affärsmodell med väldigt stor spridning av inköp från många regioner och länder. Detta innebär inte nämnvärt stora volymer per affärsidkare vilket ger Systembolaget mindre påverkansgrad och mindre möjlighet till kontroll av efterlevnad av hållbarhetskrav än andra större inköpare på världsmarknaden	Systembolaget genomför årliga revisioner av leverantörer och producenter för att få ökad kontroll på de produkter som säljs. Vidare kompletterar Systembolaget revisionerna med utbildningsinsatser i producentled, se sida 39.
Produktion	Systembolagets produkter kräver odlingsyta och naturresurser för att framställas. Därmed kan det uppstå konkurrens om mark och naturresurser när en allt större global befolkning ska försörjas genom den mark- och vattentillgång som finns tillgänglig med rådande klimatförändringar.	Systembolaget bedriver idag samverkan och utbildningsinsatser med hållbarhetsperspektiv i leverantörs- och producentled för att gemensamt bidra till en hållbar utveckling, se sida 39.
Förutsättningar för goda sociala villkor	En framtida ökning av klimatrelaterade oros- och konfliktområden skapar utmaningar i kontrollen av Systembolagets leverantörer. Detta ökar i sig osäkerheten kring att Systembolagets produkter är producerande utifrån goda sociala villkor där mänskliga rättigheter efterlevs.	Systembolaget har vidareutvecklat sitt systemstöd för att skapa en mer effektiv uppföljning som skapar en större spårbarhet och transparens i leverantörskedjan, se sida 39.
Utbuds- och leveransmöjligheter	Klimatförändringarna gör odlings- och konkurrensbetingelserna för råvarorna och produkterna till Systembolagets sortiment svåra att förutsäga. Detta skapar framtida osäkerheter gällande Systembolagets möjlighet att tillhandahålla produkter från påverkade områden.	Systembolaget arbetar med en bredd i sortimentet där många ursprung är representerade. Detta skapar i sig mindre sårbarhet vid utebliven regional produktion eller leverans.
Omställning av erbjudandet	Allt högre krav från kunder och andra intressenter kräver snabba omställningar för att leva upp till kundernas förväntningar på vårt erbjudande och klimatarbete.	Systembolaget arbetar kontinuerligt för ständiga förbättringar av kundmötet och erbjudandet. Systembolaget driver idag strategiskt arbete med att minska förpackningars och transporters klimatpåverkan, se sida 48 och skapa förutsättningar för hållbara val, se sida 54.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Bolagsstyrnings-rapport

Systembolaget AB ägs till 100 procent av svenska staten. Ägandet förvaltas av regeringen genom finansdepartementet. Ansvaret för Systembolagets ledning och kontroll fördelas mellan ägaren, styrelsen och den verkställande direktören (VD).

Systembolagets uppdrag är att med ensamrätt, och med ansvar och god service, sälja alkoholhaltiga drycker och liknande preparat samt att informera om alkoholens skadeverkningar. Systembolaget finns till för alla i Sverige med syftet att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skador i samhället. Ensamrätten innebär att Systembolaget är det enda bolag i Sverige som får bedriva detaljhandel med starköl, vin, spritdrycker, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Systembolagets detaljhandelsmonopol är reglerat i alkohollagen och grundar sig på det EU-rättsligt godtagbara allmänintresset i att skydda folkhälsan mot alkoholens skadeverkningar.

ÄGAREN

Ägarens krav på Systembolaget preciseras i avtalet mellan Systembolaget och staten, i ägaranvisningen samt i statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020. Avtalet, ekonomiska målen och ägaranvisningen anger grunden för Systembolagets verksamhet när det gäller det sociala uppdraget, kravet på ekonomisk effektivitet och kraven på verksamheten i övrigt, och där framgår att Systembolaget inte drivs av försäljningsmål eller vinstmaximering. Genom bolagsordningen bestämmer ägaren Systembolagets verksamhetsföremål. Ägarens förväntningar på Systembolaget, som ett av de statligt ägda bolagen, fastslås genom ägarpolicyn. Genom ägaranvisningen ger ägaren instruktioner till Systembolagets styrelse. Ägaren har beslutat om ett antal uppdragsmål för Systembolaget vilka anges i ägaranvisningen. Uppdragsmålens måluppfyllelse mäts utifrån Nöjd Kund Index, Alkoholindex, totala alkoholkonsumtionen i Sverige och Systembolagets konsumtionsandel av denna. Ägaren har vidare beslutat om ekonomiska mål för Systembolaget vilka utgörs av krav på kostnadseffektivitet, lönsamhet (avkastning), kapitalstruktur (soliditet) och utdelning.

Möten mellan representanter för ägaren och Systembolagets styrelseordförande och VD äger rum löpande. Andra representanter än VD från Systembolagets företagsledning deltar vid dessa möten efter behov. Områden som har diskuterats vid dessa möten är verksamhetsuppföljning inklusive uppföljning av uppdragsmålen, de ekonomiska målen och hållbarhetsmålen. Dessutom har det under året diskuterats frågor rörande mål för hållbart värdeskapande, juridiska frågor samt andra för bolaget relevanta frågeställningar. Ägaren utövar sina rättigheter som aktieägare på årsstämman.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601067

Principer för bolagsstyrning

Systembolagets bolagsstyrning bedrivs främst utifrån:
- aktiebolagslagen
- annan tillämplig svensk lagstiftning
- svensk kod för bolagsstyrning (Koden)
- statens ägarpolicy, vilken även inkluderar principer för bolagsstyrning, principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare samt principer för extern rapportering
- avtalet mellan Systembolaget och staten
- statens ägaranvisning för Systembolaget (ägaranvisningen)
- ekonomiska mål
- bolagsordningen
- styrelsens och styrelseutskottens arbetsordningar
- VD-instruktionen
- interna styrdokument

För ytterligare information: Läs mer

ÅRSSTÄMMA

Årsstämma ska enligt statens ägarpolicy äga rum före den 30 april varje år. Riksdagens ledamöter har efter anmälan rätt att närvara vid årsstämman. Även allmänheten erbjuds möjlighet att delta.

Systembolagets årsstämma 2023 hölls den 27 april i Stockholm och var öppen för allmänheten. Ägaren företräddes av kanslirådet Josefin Karlsson vid Finansdepartementet. Vid årets årsstämma fanns möjlighet att närvara såväl fysiskt som via webbsändning. På årsstämman fattade aktieägaren beslut om omval av Göran Hägglund som ordförande i styrelsen, omval av styrelseledamöterna Viveca Bergstedt Sten, Anders Ehrling, Ulrika Eriksson, Frida Johansson Metso samt nyval av styrelseledamöterna Anna Bäck, Leif Ljungqvist, Pernilla Walfridsson och Håkan Åkerström. Styrelsens förslag till ersättningsrapport samt ersättningsriktlinjer antogs. Fullständigt protokoll från årsstämman finns på omsystembolaget.se. Den 18 augusti 2023 hölls en extra bolagsstämma i Systembolaget AB. På extrastämman fattade aktieägaren beslut om ändring av bolagsordningen så att det högsta antalet styrelseledamöter som Systembolaget kan ha i sin styrelse ändrades från nio till tio ledamöter. Vidare fattade aktieägaren beslut om nyval av styrelseledamoten Katarina Areskoug Mascarenhas. Protokollet från extra bolagsstämman finns på omsystembolaget.se.

Årsstämman 2024 äger rum den 25 april i Stockholm.

STYRELSEN

Systembolagets styrelse ansvarar för företagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. I statens ägarpolicy anges att styrelsen ansvarar för att bolagen sköts föredömligt inom de ramar som lagstiftningen, företagets bolagsordning, ägarens anvisningar och statens ägarpolicy ger. En del i styrelsens arbete med att säkerställa att Systembolagets verksamhet har offentligt förtroende är att fastställa relevanta policydokument och att årligen utvärdera gällande policyer, vilka offentliggörs på Systembolagets webbplats.

Styrelsen är skyldig att på bästa sätt förvalta bolagets kapital samt säkerställa att bolagets uppdrag utförs väl och att verksamheten bedrivs på ett sätt som gynnar en hållbar utveckling, såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt.

Tillsättning av styrelse

Styrelsens tillsättning följer den nomineringsprocess och de principer som beskrivs i statens ägarpolicy och koordineras av finansdepartementet. Kompetensbehovet analyseras utifrån Systembolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar, styrelsens sammansättning samt genomförda styrelseutvärderingar.

Av statens ägarpolicy, som även utgör den mångfaldspolicy som tillämpas i fråga om styrelsen, framgår att urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas i syfte att ta till vara kompetensen hos såväl kvinnor och män, som hos personer med olika bakgrund och erfarenheter.

Inför årsstämman i april 2023 och extra stämman i augusti 2023 lämnade ägaren motivering till förslaget till val av styrelse respektive styrelseledamot. De föreslagna styrelseledamöterna bedömdes ha för bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt relevant kompetens, erfarenhet och bakgrund. Styrelsen som helhet har en mångsidighet, bredd och könsfördelning som speglar kraven i statens ägarpolicy.

Mer detaljerad information om nominering av styrelse framgår av statens ägarpolicy.

Styrelsens sammansättning

Enligt den nya bolagsordningen som antogs på extra stämman i augusti 2023 ska Systembolagets styrelse

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Avvikelser från koden

Systembolaget tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning med följande avvikelser:

Kodregel	Avvikelse	Förklaring/kommentar
1.1 Publicering av infor mation om aktieägares initiativrätt	Publiceras ej	Regelns syfte är att ge aktieägarna möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämman och få åren de upptaget i kallelsen till årsstämman. I statligt helägda bolag saknas skäl att följa denna kodregel.
1.2 Vid bolagsstämma ska så många av styrelseledamöterna närvara att styrelsen är beslutför	Mindre än hälften av styrelsens ledamöter har varit närvarande.	Ej närvarande ledamöter hade förhinder att delta.
2. Bolaget ska ha en val beredning som represen terar bolagets aktieägare vid val och arvodering av styrelse och revisor	Valberedning finns ej inrättad	Nomineringsprocessen för styrelse och revisorer i statligt ägda bolag sker på samma sätt och följer statens ägarpolicy, se beskrivning ovan.

bestå av lägst sex och högst tio ordinarie ledamöter som utses av bolagsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna rätt att utse ledamöter till styrelsen. Systembolagets styrelse består sedan augusti 2023 av tio stämmovalda styrelseledamöter. Av dessa ledamöter är sex kvinnor och fyra män. Därutöver ingår två arbetstagarrepresentanter med två suppleanter i styrelsen. Dessa har utsetts av arbetstagarorganisationerna. Av arbetstagarrepresentanterna är två kvinnor och två män. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i företagsledningen. Information om styrelseledamöterna finns på sidorna 72-74.

Systembolagets VD och verksamhetsområdeschefen för Affärssupport deltar vid styrelsens sammanträden. Systembolagets verksamhetsområdeschef för Hållbarhet & Kommunikation är sekreterare i styrelsen. Övrig företagsledning deltar vid behov.

Styrelseordföranden leder styrelsens arbete och bevakar att styrelsen fullgör sina uppgifter både i enlighet med aktiebolagslagen och i enlighet med Koden. Styrelseordföranden samråder fortlöpande med VD i strategiska frågor och ansvarar för kontakter med ägaren i ägarrelaterade frågor. Ordföranden har även ytterligare uppgifter som anges i styrelsens arbetsordning.

Styrelsens arbete

I styrelsens arbetsordning anges hur arbetet ska fördelas mellan Systembolagets styrelse, ägare, utskott och VD. Arbetsordningen ses över årligen och en ny version fastställdes vid det konstituerande styrelsesammanträdet i april 2023. Enligt arbetsordningen ska styrelsen i regel hålla minst fem ordinarie styrelsemöten per verksamhetsår utöver det konstituerande styrelsemötet.

Strukturen för styrelsens arbete anges i styrelsens arbetsplan, vilken fastställs årligen. Arbetsplanen utgör grunden för planeringen av styrelsens arbete och anger vid vilken tidpunkt under verksamhetsåret som särskilda ansvarsområden ska behandlas av styrelsen. Styrelsen ska värna och främja en god bolagskultur. Undvikande av intressekonflikter i styrelsen regleras av styrelsens arbetsordning och av aktiebolagslagen (ABL 8:23). När Systembolaget ställs inför särskilt viktiga avgöranden, till exempel större strategiska förändringar i bolagets verksamhet, ska styrelsen genom ordföranden samordna sin syn med företrädare för ägaren. Det är styrelsens uppgift att identifiera hur hållbarhetsfrågor påverkar bolagets risker och affärsmöjligheter. Systembolagets styrelse ansvarar för att fastställa målen för bolagets hållbarhetsarbete och tillse att målen integreras i bolagets affärsstrategi.

För mer information om Systembolagets hållbarhetsarbete, se sidan 15.

I den strategiska planen fastställer styrelsen en strategisk riktning som är styrande för hur Systembolaget prioriterar sina satsningar, resurser och aktiviteter under den strategiska perioden. Den strategiska planen sträcker sig fyra år framåt i tiden och revideras vart tredje år. Den strategiska plan som gällt under 2023 antogs av styrelsen i maj 2019 och har gällt för åren 2020-2023. Styrelsen har i augusti 2023 beslutat om en ny strategisk plan som gäller för åren 2024-2027.

Under 2023 hölls åtta styrelsesammanträden. Styrelsen genomförde löpande uppföljningar av den ekonomiska utvecklingen i företaget, samt av de sociala och miljömässiga aspekter som förekommer i verksamheten. Uppföljningen av verksamheten skedde bland annat genom redovisning av strategiska nyckeltal, uppföljning av strategiska mål för hållbart värdeska-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601068

Närvaro styrelsemöten och utskottsmöten 2023

Namn	Styrelsen	Närvaro	Revisionsutskott	Närvaro	Etik- och hållbarhetsutskott	Närvaro	Ersättningsutskott	Närvaro
Göran Hägglund	Ordförande	8/8	-	-	-	-	Ordförande	3/3
Katarina Areskoug Mascarenhas	Ledamot	3/3	-	-	-	-	-	-
Viveca Bergstedt Sten	Ledamot	8/8	Ordförande	6/6	-	-	-	-
Anna Bäck	Ledamot	6/6	-	-	Ledamot	1/1	-	-
Anders Ehrling	Ledamot	8/8	Ledamot	6/6	-	-	-	-
Ulrika Eriksson	Ledamot	8/8	-	-	Ordförande	2/2	-	-
Cecilia Halle	Ledamot	1/2	Ledamot	3/3	-	-	-	-
Barbro Holmberg	Ledamot	2/2	Ledamot	3/3	-	-	-	-
Frida Johansson Metso	Ledamot	8/8	-	-	Ledamot	1/1	Ledamot	1/1
Leif Ljungqvist	Ledamot	4/8	Ledamot	3/3	-	-	-	-
Johan Carlson	Ledamot	2/2	-	-	Ledamot	1/1	-	-
Mats Pertoft	Ledamot	2/2	-	-	Ledamot	1/1	-	-
Pernilla Walfridsson	Ledamot	6/6	Ledamot	3/3	-	-	-	-
Håkan Åkerström	Ledamot	4/6	-	-	-	-	Ledamot	2/2
Robert Adrell	Arbetstagarrepresentant	7/8	-	-	-	-	-	-
Karin Larsson[1]	Arbetstagarrepresentant	1/1	-	-	-	-	-	-
Andreas Bengtsson	Arbetstagarrepresentant	7/8	-	-	Arbetstagarrepresentant	2/2	-	-
Malin Ljungstedt[1]	Arbetstagarrepresentant	7/7	-	-	-	-	-	-
Maria Hagström[1]	Arbetstagarrepresentant	6/7	-	-	-	-	-	-

[1] Suppleant

pande och ägarens uppdragsmål samt andra aktuella frågor. I mars 2023 träffade styrelsen företagets revisorer utan företagsledningen i enlighet med Kodens krav. Sammantaget gav detta styrelsen möjlighet att löpande bedöma verksamhetens resultat, även inom hållbart värdeskapande. Utöver den löpande verksamhetsuppföljningen arbetade styrelsen bland annat med frågor rörande ansvarsredovisningen, etableringsplan, översyn av policyer, revisorsval 2024, övergång till CSRD, Alkoholforskningsrådet, ny strategisk plan 2024-2027, verksamhetsplan och prognos för 2023, organisationsöversyn, pågående rättsprocesser samt ledarutveckling, ledarförsörjning och ersättarplanering.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Arvoden till styrelse- och utskottsledamöter
Styrelseledamöternas arvoden och arvoden för ledamöterna i de särskilt inrättade styrelseutskotten bestäms av bolagsstämman. Arvodena ska enligt statens ägarpolicy vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande.

Utvärdering av styrelsen
Enligt Koden, statens ägarpolicy och arbetsordningen för styrelsen ska styrelsen årligen göra en utvärdering av styrelsens arbete genom en systematisk och strukturerad process. Utvärderingen behandlar såväl processerna för styrelsearbetet som styrelsens egna prestationer, däribland hur styrelsen hanterar relevanta ekonomiska, miljömässiga och sociala ärenden.

Årets styrelseutvärdering utfördes genom en enkät som besvarades av styrelseledamöterna och arbetet leddes av styrelseordföranden. Enkäten innehöll bland annat frågor om arbetsklimat och samarbete, kompetens, styrelsearbetet och ordförandens roll. Resultatet av styrelseutvärderingen har redovisats och diskuterats på ett styrelsemöte i november 2023. Sammanfattningsvis visade utvärderingen att styrelsens arbete fungerar väl.

I enlighet med statens ägarpolicy informerade styrelseordföranden Regeringskansliet i november 2023 om utvärderingens resultat. I Regeringskansliets arbete med nomineringsprocessen görs dessutom löpande utvärderingar av de statliga bolagens styrelser.

Styrelsens utskott
Styrelsen har inrättat tre utskott och har fastställt arbetsordningar för dessa. Styrelsen har vid det konstituerande styrelsemötet till varje utskott utsett ett antal stämmovalda styrelseledamöter, varav en ordförande. Även en arbetstagarrepresentant har utsetts till ledamot av etik- och hållbarhetsutskottet. Ingen av ledamöterna i utskotten ingår i företagsledningen. Information om utskottens sammansättning samt antal möten och ledamöternas närvaro på mötena finns på sidan 68.

De frågor som utskotten behandlar protokollförs och utskottens respektive ordförande rapporterar om utskottens arbete till styrelsen vid nästa ordinarie styrelsemöte.

Revisionsutskott
Styrelsen har dels delegerat till revisionsutskottet att med beslutanderätt behandla vissa frågor, dels uppdragit åt utskottet att i övrigt bereda och övervaka frågor om Systembolagets finansiella rapportering och effektiviteten i bolagets interna kontroll, interna och externa revision och riskhantering. Frågor som styrelsen delegerat med beslutanderätt till revisionsutskottet är att årligen fastställa inriktningen för den interna revisionens arbete, besluta om väsentliga hållbarhets områden att rapportera i ansvarsredovisningen samt GRI-upplysningar och nyckeltal kopplat till dessa hållbarhetsområden, fastställa transparensredovisningen samt att utvärdera och fastställa Systembolagets placeringsreglemente.

Utskottet har också till uppgift att hålla sig informerad om revisionen av årsredovisningen, samt att granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet.

Utskottet ska särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller företaget andra tjänster än revisionstjänster.

Ersättningsutskott
Ersättningsutskottet har till uppgift att bereda frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Utskottet får inom ramen för de ersättningsriktlinjer som årsstämman fastställt självständigt förhandla med VD och vice VD om ersättning och övriga anställningsvillkor. Beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och vice VD fattas dock av styrelsen.

Ersättningsutskottet äger även självständig rätt att tillsammans med VD rekrytera och förhandla om ersättning och övriga anställningsvillkor för andra ledande befattningshavare än VD och vice VD. Beslut om anställningsavtal för ledande befattningshavare (undantaget VD och vice VD för vilken styrelsen fattar beslut) fattas slutligen av ersättningsutskottet.

Etik- och hållbarhetsutskott
Etik- och hållbarhetsutskottet har till uppgift att bereda och bevaka frågor som berör Systembolagets hållbarhetsarbete och arbete med compliance och etik. Utskottets huvudsakliga arbetsuppgift är att utgöra beredningsorgan och utskottet har ingen egen beslutanderätt. I utskottets uppgifter ingår bland annat att bereda och följa upp frågor rörande Systembolagets strategiska hållbarhetsmål, identifiera hur hållbarhetsfrågor påverkar bolagets risker och affärsmöjligheter, bereda väsentlighetsanalys och GRI-upplysningar, bereda frågor rörande Systembolagets Alkoholforskningsråd samt uppföljning av compliancearbetet och IQ:s arbete.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601069

Ann Carlsson Meyer

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Ann Carlsson Meyer tillträdde som verkställande direktör för Systembolaget i januari 2022. Ann Carlsson Meyer kommer närmast från Apoteket AB som VD och har innan dess haft olika uppdrag inom ICA-koncernen.

Född: 1966

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Vattenfall AB, SNS Svensk Handel och Svenskt Näringsliv.

Huvudsaklig utbildning: Fil.kand. personal- och arbetslivsfrågor, Stockholms universitet, CC Retail Research Council, Higher Ambition Leadership, Chalmers/Boston University, Executive Program in Resilience Thinking, Stockholms universitet.

Oberoende: Ann Carlsson Meyer och hennes närstående saknar väsentlig aktiepost och delägarskap i bolag som Systembolaget har betydande affärsförbindelser med.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH ANDRA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Systembolagets VD ansvarar för den löpande förvaltningen av företaget och leder verksamheten enligt aktiebolagslagen, andra lagar och förordningar, ägarpolicyn och ägaranvisningen, Koden, bolagsordningen samt de ramar som styrelsen har satt bland annat i VD-instruktionen. VD tar, i samråd med styrelseordföranden, fram information och dokumentation som underlag för styrelsens arbete med syftet att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut, samt rapporterar till styrelsen om företagets utveckling.

Systembolagets företagsledning består av sju personer, varav tre är kvinnor och fyra män. Företagsledningen sammanträder varannan vecka och arbetet leds av VD, som i samråd med företagsledningen fattar beslut avseende den löpande verksamheten.

VD:s och företagsledningens beslut utgår från styrelsens beslutade riktlinjer och anvisningar. På grundval av dessa upprättar VD och företagsledning bland annat underlag för övriga chefer inom Systembolaget. Dessa underlag anger ramarna för den löpande verksamheten och har formen av interna styrdokument som interna regler samt process-, operativ-, styrnings- och informationsmodeller. Mer information om företagsledningen finns på sidorna 75-76.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Systembolaget följer såväl de riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare som bolaget antagit på årsstämman som regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande. Systembolaget följer också Kodens principer för fastställande av ersättning till ledande befattningshavare genom att beslut om sådana ersättningar fastställts genom formaliserade och transparenta processer. Se not 8 i den finansiella rapporteringen för fullständig information om riktlinjer och ersättningar samt Systembolagets ersättningsrapport.

EXTERN REVISION

En extern revisor ska enligt aktiebolagslagen granska Systembolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och VD:s förvaltning. Revisorn arbetar på uppdrag av, och rapporterar till, bolagsstämman och får inte låta sig styras av bolagsledningen eller styrelsen.

På årsstämman utsågs revisionsbolaget Deloitte AB, med auktoriserade revisorn Anneli Pihl som huvudansvarig revisor, att vara revisorer i Systembolaget för tiden till och med årsstämman 2024. Det beslutades också på årsstämman att ersättning ska utgå till Deloitte AB enligt godkänd räkning.

På årsstämman anmäldes att riksdagsstyrelsen, enligt beslut den 29 mars 2023, utsett tre lekmannarevisorer och tre suppleanter för tiden fram till årsstämman 2024. De lekmannarevisorer som utsågs på årsstämman var Jörgen Berglund, Karin Sundin och Eric Palmqvist och suppleanterna Pontus Andersson, Hanna Westerén och André Nilsson.

INTERN KONTROLL

Styrelsen ansvarar enligt aktiebolagslagen och Koden för att bolaget har en god intern kontroll i bolaget och formaliserade rutiner som säkerställer att fastlagda principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs. Ansvaret innefattar även att bolagets finansiella rapportering är upprättad i enlighet med

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

tillämplig lag, tillämpliga redovisningsstandarder samt övriga externa krav. Här beskrivs de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering i samband med den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö
Basen för den interna kontrollen utgörs av kontrollmiljön med organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar. Kontrollmiljön är dokumenterad och kommunicerad i styrande dokument såsom policyer, interna regler, arbetsrutiner och manualer samt den värdegrund som styrelse och företagsledning kommunicerar och verkar utifrån. Systembolaget har interna funktioner för risk control, säkerhet och compliance. Internrevision utförs av ett externt företag.

Styrelsen har utsett revisionsutskottet att bereda frågor kring intern kontroll, riskbedömning, revision och finansiell rapportering. Exempel på styrande dokument är arbetsordningar för styrelsen inklusive utskotten, instruktion för VD och Ekonomiska befogenheter för medarbetare i företaget.

Riskbedömning
Systembolaget genomför två gånger per år en företagsövergripande riskanalys. Riskanalysens processteg är: identifiera, värdera, besluta om prioritering, hantera och följa upp risker. Riskerna identifieras och värderas av chefer och nyckelpersoner i verksamheten samt av företagsledningen. Riskanalysen bereds och beslutas i riskkommitté, företagsledning och styrelsens revisionsutskott. Styrelsen fastställer förslag till uppföljning, och de högst prioriterade riskerna tilldelas sedan verksamhetsansvariga för att hanteras, och följs upp av företagsledning och styrelsens revisionsutskott.

Finansiell riskanalys genomförs vartannat år. I den bedöms varje post i balans- och resultaträkningen utifrån specifika kriterier: materia litet, komplexitet i värderingen, felhistorik samt bedrägeririsk.

Bedömning av risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen utförs även löpande i den dagliga verksamheten, genom de kontrollaktiviteter som genomförs. För mer information om Systembolagets riskhantering, se sidorna 63-64.

Kontrollaktiviteter
Kontrollaktiviteterna är utformade för att förebygga, upptäcka och korrigera felaktigheter i den finansiella rapporteringen. Exempelvis kontrolleras Systembolagets stora resultatpåverkande och likvida transaktioner dagligen. Business Control följer tillsammans med verksamhetsansvariga upp hur Systembolagets verksamhet utvecklas i förhållande till verksamhetsplan, prognos och fastlagda mål.

Styrelsen får resultat- och nyckeltalsuppföljning löpande under året. Vissa fördjupningsområden presenteras också för styrelsen, såsom indikatorer, nyckeltal och projekt. Ett antal gånger per år genomförs dialog med ägaren om hur Systembolaget uppfyller sitt uppdrag.

De prioriterade företagsövergripande riskerna ligger till grund för internrevisionsplanen. Internrevisionen är oberoende och genomförs av ett externt företag.
Utöver års- och hållbarhetsredovisningen är en av delårsrapporterna granskad av bolagets revisorer, vars granskningsarbete avrapporteras till revisionsutskottet.

Information och kommunikation
Systembolagets internkommunikationsprocess säkerställer att information sprids på ett strukturerat sätt inom hela organisationen. Exempelvis finns styrande dokument såsom policyer, interna regler, arbetsrutiner och manualer tillgängliga på Systembolagets intranät. Arbetsrutiner förmedlas även via utbildningar för med arbetarna.

Systembolagets externa rapportering; delårsrapporter, bokslutskommuniké och ansvarsredovisning publiceras på omsystembolaget.se.

Uppföljning
Företagsledningen och styrelsen tar löpande del av den finansiella rapporteringen för att följa hur verksamheten utvecklas i förhållande till verksamhetsplan, prognos och fastställda mål. Styrelsens revisionsutskott tar dessutom löpande del av resultatet av genomförd extern- och internrevision, samt verksamhetens åtgärder för riskhantering. Det är ordförande i styrelsens revisionsutskott som avrapporterar till styrelsen gällande väsentliga områden.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

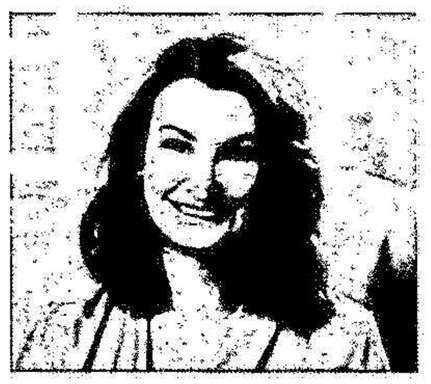
2024042601070

Styrelse

Göran Hägglund
ORDFÖRANDE

Född: 1959
Huvudsaklig utbildning: Gymnasieutbildning och företags- och branschutbildning inom försäkring och finansiella tjänster.
Övriga uppdrag: Ordförande för Samtrafiken i Sverige AB. Styrelseledamot för Ellevio AB och ordförande för Cancerfonden samt ordförande för 2023 års Public service-kommitté..
Invald: 2020
Tidigare uppdrag: Ordförande för Pensionsmyndigheten 2016–2018. Partiledare (KD) 2004–2015. Socialminister 2006–2014. Riksdagsledamot 1991–2015.

Viveca Bergstedt Sten

Född: 1959
Huvudsaklig utbildning: Jur. Kand. Stockholms universitet och civilekonom Handelshögskolan i Stockholm.
Övriga uppdrag: Författare och föreläsare. Styrelseledamot 1,6 Miljonersklubben. Styrelseordförande Vogue Scandinavia/Four North.
Invald: 2014
Tidigare uppdrag: Chefsjurist och Corporate Secretary PostNord AB, Posten AB, chefsjurist LetsBuyit.com, chefsjurist Amadeus Scandinavia. Ledamot Svensk Kassaservice AB och Strålfors AB och Post Danmark. Ledamot av Svenskt Näringslivs Juridiska Referensgrupp.

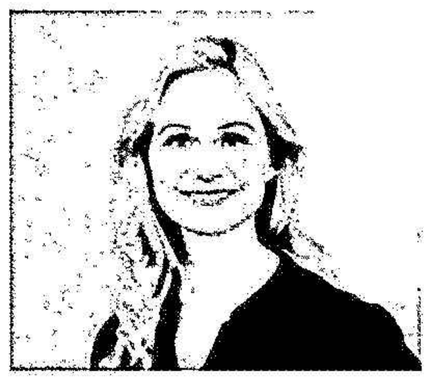
Anders Ehrling

Född: 1959
Huvudsaklig utbildning: Civilekonom Handelshögskolan i Stockholm.
Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Keolis Sverige AB samt Brödernas restaurangkedja. Styrelseledamot i Dreamtroopers AB.
Invald: 2019
Tidigare uppdrag: Styrelseledamot i Parks & Resorts Scandinavia AB, 23 år inom SAS varav de sista fem åren som VD SAS Sverige. Koncernchef Scandic Hotels AB och BRA Sverige AB. Styrelsen för Coor Service Management, Svenskt Näringsliv, Trygg Hansa, Swedavia, Åre Destination, Nordic Cinema Group, A-Katsastus OY, Unlimited Travel Group, Helsa Vårdutveckling AB.

Ulrika Eriksson

Född: 1969
Huvudsaklig utbildning: Civilekonom Handelshögskolan i Stockholm, IFL Företagsledarprogrammet.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot Allevi Group AB.
Invald: 2019
Tidigare uppdrag: Affärsområdeschef/VD Attendo Skandinavien, VD KungSängen Group AB, vice VD/ Försäljningsdirektör Apoteket AB, vice VD AB Svenska Pressbyrån, styrelseledamot i Vårdföretagarna, Bong AB och Pro Pac International AB

Frida Johansson Metso

Född: 1984
Huvudsaklig utbildning: Legitimerad psykolog vid Uppsala universitet.
Övriga uppdrag: Samordnare för Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering.
Invald: 2016
Tidigare uppdrag: Tidigare psykolog Transkulturellt Centrum i Region Stockholm. Psykolog och Biträdande verksamhetschef Röda Korsets center för torterade flyktingar, ledamot i Liberalernas partistyrelse, ledamot i Stockholms kommunfullmäktige, Stockholms socialnämnd samt miljö- och hälsoskyddsnämnd samt ordförande i Liberalernas ungdomsförbund.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Styrelse

Leif Ljungqvist

Född: 1971
Huvudsaklig utbildning: Ekonomlinjen, Stockholms Universitet.
Övriga uppdrag: Kanslirå̊d/ Investment director Finansdepartementet. Styrelseledamot Sveaskog AB, Teracom Group AB, AB Svenska Spel.
Invald: 2023
Tidigare uppdrag: Styrelseledamot bland annat Samhall AB, Apoteket AB, Akademiska Hus AB, AB Svensk Bilprovning. Aktieanalytiker 1998–2006.

Anna Bäck

Född: 1972
Huvudsaklig utbildning: Civilingenjör Industriell Ekonomi från Linköpings Tekniska Högskola, Executive MBA från Handelshögskolan i Stockholm.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Tradera, Nordnet AB, Permobil AB och Svenska Skidskytteförbundet. Ordförande i Precis Digital AB.
Invald: 2023
Tidigare uppdrag: CTO Glocalnet AB. VD Kivra AB, styrelseledamot Kivra Oy, Kivra Sverige AB, Kivra Global IP, Associate Partner McKinsey & Company, styrelseledamot Teleopti AB.

Håkan Åkerström

Född: 1968
Huvudsaklig utbildning: Civilingenjör Industriell Ekonomi från Linköpings Universitet.
Övriga uppdrag: VD Bergendahl Home, styrelseledamot i Sabis, styrelseordförande Tendmill.
Invald: 2023
Tidigare uppdrag: VD Bergendahls Food, VD Martin & Servera, VD Dagab.

Pernilla Walfridsson

Född: 1973
Huvudsaklig utbildning: Masterexamen i företagsekonomi vid Växjö Universitet.
Övriga uppdrag: CFO i Clas Ohlson AB (publ). Styrelseledamot i flera av Clas Ohlsons AB (publ)s dotterföretag. Styrelseledamot CTEK AB (publ) samt Nimlas Group AB.
Invald: 2023
Tidigare uppdrag: CFO i Nobina AB (publ), CFO för Byggmax Group AB (publ), styrelseledamot i flera av Nobina AB:s och Byggmax Group ABs dotterföretag. Styrelseledamot i NetOnNet AB, Sortera Holding AB, Sortera Group AB och Ahlström-Munksjö Oyj.

Katarina Areskoug Mascarenhas

Född: 1965
Huvudsaklig utbildning: Internationella ekonomlinjen från Lunds universitet. Master of International Management från Thunderbird, Phoenix, Arizona.
Övriga uppdrag: Styrelseordförande Centrum för Europaforskning, Lunds universitet, styrelseledamot SIDA, styrelseledamot ISDP, grundare rådgivningsbyrån ImpactEurope AB.
Invald: 2023
Tidigare uppdrag: Tjänsteman i UD och EU-kommissionen, statssekreterare för EU och internationella frågor hos statsminister Fredrik Reinfeldt 2010–2014, Chef för EU-kommissionens kontor i Sverige 2015–2020.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

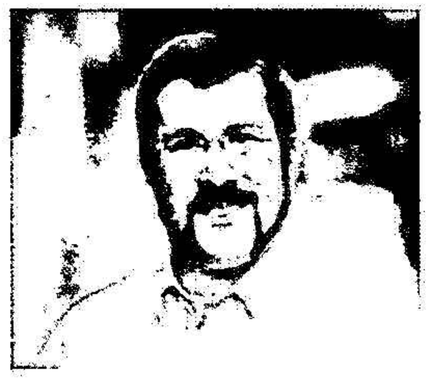
2024042601071

Styrelse, arbetstagarrepresentanter

Robert Adrell
ORDINARIE

Född: 1964
Huvudsaklig utbildning: Studerat kemi, statsvetenskap, historia och ekonomisk historia vid Göteborgs universitet.
Övriga uppdrag: Anställd försäljare och dryckesprovningshandledare sedan 1987, ordförande Föreningsstyrelsen Systembolagets Personalförening/Unionen.
Utsedd: 2018

Andreas Bengtsson
ORDINARIE

Född: 1973
Huvudsaklig utbildning: Gymnasielärare samhällskunskap och engelska. Arbetsrättsutbildning på Stockholm Universitet och CSR-utbildning på Luleå Tekniska Universitet.
Övriga uppdrag: Anställd sedan 1994, butikschef sedan 2007. Vice ordförande & internationell sekreterare SPF Unionen, regionordförande Unionen Västerbotten. Central förhandlare för chefer i butik i Norr.
Utsedd: 2022

Malin Ljungstedt
SUPPLEANT

Född: 1968
Huvudsaklig utbildning: 3-årig ekonomisk linje, Arbetsrätt Stockholms Universitet 15 poäng.
Övriga uppdrag: Försäljare sedan 1998, ledamot i arbetsmiljökommittén, ledamot i föreningsstyrelsen/ekonomiansvarig, vice ordförande/ Svealand försäljare.
Utsedd: 2023

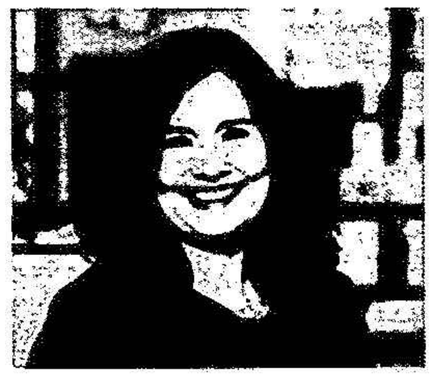

Maria Hagström
SUPPLEANT

Född: 1964
Huvudsaklig utbildning: Sommelier, Beklädnadsteknisk utbildning.
Övriga uppdrag: Vice ordförande i SPF Unionen, ledamot i HK-sektionens styrelse.
Utsedd: 2023

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Företagsledning

Ann Carlsson Meyer
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Född: 1966
Anställd: 2022
Utbildning: Fil.kand. Personal och arbetslivsfrågor Stockholms universitet
Tidigare erfarenhet: VD Apoteket AB, uppdrag inom ICA-koncernen, senast som chef för Affärsområden I ICA Sverige AB.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Vattenfall AB, SNS, Svensk Handel samt Svenskt Näringsliv.

Hans Jungland
VICE VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR & FÖRSÄLJNING

Född: 1965
Anställd: 2003
Utbildning: Utbildningar på exekutiv nivå.
Tidigare erfarenhet: Avdelningsdirektör för försäljning, tidigare chef för butiksutveckling på Systembolaget, Avdelningschef/kategorichef vid Coop och försäljningschef på Stor & Liten.

Gustav Lovén
TRANSFORMATION & DIGITALISERING

Född: 1981
Anställd: 2017
Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm och studier vid Cornell University.
Tidigare erfarenhet: Avdelningsdirektör med ansvar för Strategi & Erbjudande på Systembolaget, olika ledarroller inom H&M, globalt och i Asien, samt strategikonsult på Ericsson och Bain & Company.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot IQ-initiativet AB.

Sara Norell Murberger
SORTIMENT & VARUFÖRSÖRJNING

Född: 1964
Anställd: 2007
Utbildning: Diplomerad sommelier och ledar- och chefsutvecklingsprogram inkl. Hotel Management Program Cornell University, Handelshögskolan Executive Education samt Programme in Resilience Thinking vid Stockholms universitet.
Tidigare erfarenhet: Avdelningsdirektör för Sortiment och Inköp på Systembolaget, affärsområdeschef på Arvid Nordquist HAB samt Food & Beverage Manager på hotellkedjan SAS Radisson.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot amfori.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

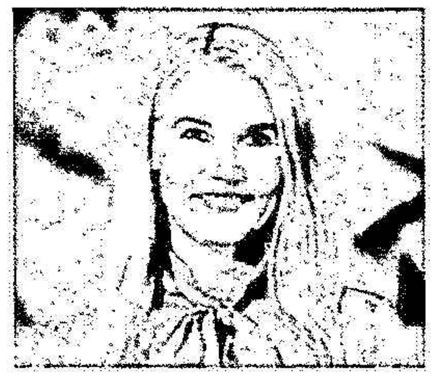
2024042601072

Företagsledning

Merlin Poljak
AFFÄRSSUPPORT

Född: 1966
Anställd: 2022
Utbildning: Civilekonom från Örebro universitet.
Tidigare erfarenhet: CFO på ICA Sverige och Rimi Baltic, olika ledande befattningar inom Electroluxkoncernen.
Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Returpack Svenska AB.

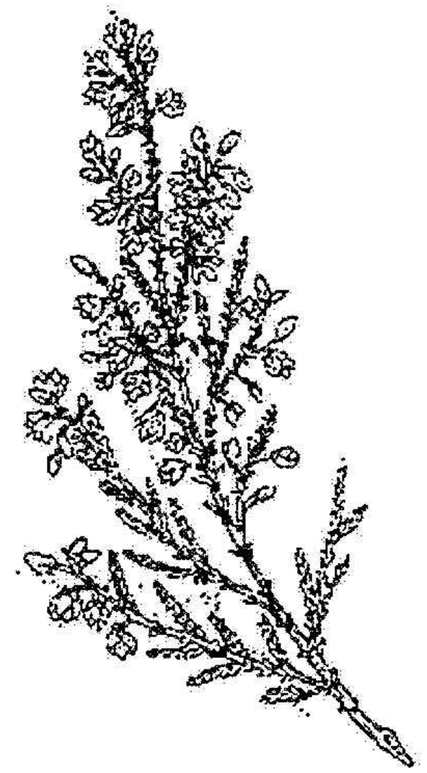
Malin Sandquist
HÅLLBARHET & KOMMUNIKATION

Född: 1972
Anställd: 2012
Utbildning: Jur. Kand. vid Uppsala universitet, Novare Management Program, Foundations for Business Leadership vid IMD, Executive Programme in Resilience Thinking vid Stockholms universitet.
Tidigare erfarenhet: Avdelningsdirektör Bolag & Samhälle på Systembolaget, chefsjurist på Systembolaget, advokat och delägare på Advokatfirman Hammarskiöld & Co.
Övriga uppdrag: Styrelseordförande IQ-initiativet AB, styrelseledamot och ordförande i revisionsutskottet i APL AB, styrelsesuppleant Styrelsekraft.

Mattias Segelmark
MEDARBETARE & ORGANISATION

Född: 1972
Anställd: 2023
Utbildning: Examen Personal, Arbete och Organisationsprogrammet från Stockholms universitet, legitimerad sjuksköterska och steg 1 utbildad psykoterapeut med inriktning KBT/ACT
Tidigare erfarenhet: Innehaft ledande HR- samt kommersiella roller i över 20 år på företag som SAS, Mobiloperatören 3, Swedbank, GANT och Akademikliniken.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Flerårsöversikt*

Koncern	2023	2022	2021
Resultat (MSEK)			
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	38 174	37 182	38 120
Nettoomsättning (exklusive alkoholskatt)	23 957	23 284	23 672
Bruttoresultat	4 765	4 700	4 752
Rörelseresultat	418	349	442
Finansnetto	132	-101	-17
Resultat före skatt	551	248	425
Årets resultat	434	192	338
Finansiell ställning (MSEK)			
Anläggningstillgångar	6 907	7 040	7 755
Omsättningstillgångar	4 682	4 088	4 545
Eget kapital	1 844	1 668	1 611
Skulder	9 745	9 460	10 689
Balansomslutning	11 589	11 128	12 300
Kassaflöden (MSEK)			
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 367	98	2 072
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-113	347	-392
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-846	-903	-979
Årets kassaflöde	408	-457	701
Alternativa nyckeltal			
Avkastning på eget kapital, %	24,7	11,7[1]	20,9
Soliditet, %	15,9	15,0	13,2
Bruttomarginal, %	12,5	12,6	12,5
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt %	1,1	0,9	1,2
Övriga nyckeltal			
Årsarbetare	3 912	3 903	4 042

1 Uppdaterad från tidigare rapporterad 11,5
* Siffror för koncernen finns sedan 2021 till följd av IFRS-övergång 2022.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Moderbolag	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat (MSEK)					
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	38 174	37 182	38 120	36 737	32 211
Nettoomsättning (exklusive alkoholskatt)	23 957	23 284	23 672	22 605	19 740
Bruttoresultat	4 765	4 700	4 752	4 676	4 119
Rörelseresultat	313	257	428	542	229
Finansnetto	202	-51	36	30	75
Resultat före skatt	514	206	464	597	304
Årets resultat	409	158	376	471	240
Finansiell ställning (MSEK)					
Anläggningstillgångar	2 348	2 588	3 251	3 224	3 306
Omsättningstillgångar	4 862	4 096	4 552	3 591	2 801
Eget kapital	1 812	1 561	1 779	1 794	1 563
Skulder	5 275	4 992	5 895	4 904	4 428
Balansomslutning	7 210	6 684	7 803	6 815	6 107
Kassaflöden (MSEK)					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	659	-445	1 546	674	480
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-92	364	-374	24	112
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-158	-376	-471	-223	-164
Årets kassaflöde	409	-457	701	475	428
Strategiska nyckeltal					
Nöjd Kund Index (NKI)[1]	80,3	80,7	80,7	81,9	85,1
Opinionsindex (OPI), %[2]	66,5	72,9	75,2	76,0	73,9
Ålderskontroll, %	97,5	97,0	96,5	95,3	95,1
Total sjukfrånvaro, %	6,0	6,2	5,6	5,4	4,5
Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningarna, ton	165 200	172 400	183 400	181 000	167 800
Koldioxidutsläpp från distributionen, ton[3]	11 400	11 600	12 700	14 900	-
Kostnadseffektivitet, %[2]	18,1	2,5	2,3	2,3	2,4
Alkoholindex	59,5	60,0	61,1	63,4	62,8
Totalkonsumtion, liter ren alkohol per invånare från 15 år och äldre[4]	-	8,8	8,7	8,5	8,7
Alternativa nyckeltal					
Avkastning på eget kapital, %	24,3	9,5	21,1	27,9	15,5
Soliditet, %	25,1	23,4	22,6	26,3	25,9
Bruttomarginal, %	12,5	12,6	12,5	12,7	12,8
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt%	0,8	0,7	1,1	1,5	0,7
Lageromsättningshastighet, ggr	22,6	23,0	24,3	24,6	23,1
Övriga nyckeltal					
Årsarbetare	3 905	3 896	4 035	3 884	3 613

1 Ny mätmetod från och med 2020 vilket påverkar jämförbarheten mellan åren
2 Ny mätmetod från och med 2023 vilket påverkar jämförbarheten mellan åren
3 Redovisas från och med 2020
4 Redovisas med ett års eftersläpning

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Koncernens resultaträkning

MSEK	Not	2023	2022
Nettoomsättning	4,5	38 174	37 182
Kostnad för sålda varor		-33 409	-32 482
Bruttoresultat		**4 765**	**4 700**
Försäljningskostnader	6,7,8	-3 691	-3 579
Administrationskostnader	6,7,8	-663	-780
Övriga rörelseintäkter	9	9	9
Övriga rörelsekostnader		-2	-1
Rörelseresultat		**418**	**349**
Finansiella intäkter	10	291	96
Finansiella kostnader	10	-159	-197
Finansiella poster-netto		**132**	**-101**
Resultat före skatt		**551**	**248**
Inkomstskatt	11	-116	-56
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		**434**	**192**
Genomsnittligt antal aktier		360 000	360 000
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK*	30	1 136,91	441,15

Koncernens rapport över totalresultat

MSEK	Not	2023	2022
Årets resultat		**434**	**192**
Övrigt totalresultat			
Poster som inte ska omklassificeras till resultaträkningen:			
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-125	303
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering		25	-62
Övrigt totalresultat för året, efter skatt		**-100**	**241**
Summa totalresultat för året hänförligt till moderbolagets aktieägare		**334**	**433**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601074

Koncernens balansräkning

TILLGÅNGAR

MSEK	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar			
Balanserade utvecklingsutgifter	14	50	75
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	15	71	73
Inventarier och installationer	15	310	322
Pågående nyanläggningar	15	28	38
Nyttjanderätter	16	3 737	3 667
Uppskjutna skattefordringar	11	811	823
Summa immateriella och materiella anläggningstillgångar		**5 007**	**4 998**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	1 870	2 041
Andra långfristiga fordringar	17	1	1
Summa finansiella anläggningstillgångar		**1 871**	**2 042**
Summa anläggningstillgångar		**6 877**	**7 040**
Omsättningstillgångar			
Varulager	18	1 366	1 321
Kundfordringar		11	7
Aktuell skattefordran		36	1
Övriga fordringar		13	6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	59	199
Kortfristiga placeringar	17	647	381
Likvida medel	22	2 581	2 173
Summa omsättningstillgångar		**4 712**	**4 088**
SUMMA TILLGÅNGAR		**11 589**	**11 128**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

MSEK	Not	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital	21	360	360
Övriga reserver		122	147
Balanserat resultat		928	969
Årets resultat		434	192
Summa eget kapital		**1 844**	**1 668**
Långfristiga skulder			
Leasingskulder	16	3 021	3 110
Avsättningar till pensioner	23	226	159
Uppskjutna skatteskulder	11	745	761
Summa långfristiga skulder		**3 992**	**4 030**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 500	4 191
Leasingskulder	16	624	586
Aktuell skatteskuld		2	-5
Övriga skulder	5, 25	277	261
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20, 26	350	397
Summa kortfristiga skulder		**5 754**	**5 430**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**11 589**	**11 128**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Koncernens förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital	Övriga reserver	Balanserat resultat inklusive årets resultat	Summa eget kapital i koncernen
Ingående balans 2022-01-01	**360**	**156**	**1 095**	**1 611**
Fond för utvecklingsutgifter		-9	9	-
Årets resultat			**192**	**192**
Övrigt totalresultat				
Poster som inte ska omklassificeras i resultaträkningen:				
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner			303	**303**
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering			-62	**-62**
Övrigt totalresultat	**-**	**-**	**241**	**241**
Totalresultat	**-**	**-**	**433**	**433**
Utdelning			-376	**-376**
Eget kapital 2022-12-31	**360**	**147**	**1 161**	**1 668**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B16435BE457C9DFABF0A2FF3035D

20240426O1075

Koncernens förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital	Övriga reserver	Balanserat resultat inklusive årets resultat	Summa eget kapital i koncernen
Ingående balans 2023-01-01	**360**	**147**	**1 161**	**1 668**
Fond för utvecklingsutgifter		-25	25	-
Årets resultat			**434**	**434**
Övrigt totalresultat				
Poster som inte ska omklassificeras i resultaträkningen:				
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner			-125	-125
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering			25	25
Övrigt totalresultat	**-**	**-**	**-100**	**-100**
Totalresultat	**-**	**-**	**334**	**334**
Utdelning			-158	-158
Eget kapital 2023-12-31	**360**	**122**	**1 362**	**1 844**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Koncernens kassaflödesanalys

MSEK	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		551	248
Varav erlagd ränta		-101	-88
Varav erhållen ränta		168	99
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	28	632	793
Betald skatt		-164	-237
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital:			
Förändring av varulager		-45	84
Förändring av rörelsefordringar		117	11
Förändring av rörelseskulder		276	-801
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändringar av rörelsekapital		**1 367**	**98**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella tillgångar		-4	-14
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-116	-124
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-714	-746
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		721	1 231
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-113**	**347**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-158	-376
Amortering av leasingskuld	16,29	-688	-526
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-846**	**-903**
Årets kassaflöde		**408**	**-457**
Likvida medel vid årets början		2 173	2 630
Likvida medel vid årets slut		**2 581**	**2 173**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601076

Moderbolagets resultaträkning

MSEK	Not	2023	2022
Nettoomsättning	4, 5	38 174	37 182
Kostnad för sålda varor		-33 409	-32 482
Bruttoresultat		**4 765**	**4 700**
Försäljningskostnader	6, 7, 8	-3 759	-3 602
Administrationskostnader	6, 7, 8	-700	-850
Övriga rörelseintäkter	9	9	10
Övriga rörelsekostnader		-2	-1
Rörelseresultat		**313**	**257**
Finansiella intäkter	10	228	62
Finansiella kostnader	10	-26	-113
Finansiella poster		**202**	**-51**
Resultat före skatt		**514**	**206**
Skatt	11	-105	-48
Årets resultat		**409**	**158**

Rapport över totalresultat har inte upprättats då det inte finns några transaktioner som redovisas i övrigt totalresultat

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Moderbolagets balansräkning

TILLGÅNGAR

MSEK	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar			
Balanserade utvecklingsutgifter	14	50	75
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	15	39	40
Inventarier och installationer	15	309	321
Pågående nyanläggningar	15	28	38
Uppskjutna skattefordringar	11	39	57
Summa immateriella och materiella anläggningstillgångar		**465**	**531**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernbolag	12	0	0
Finansiella fordringar hos koncernbolag	13	13	15
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	1 870	2 041
Andra långfristiga fordringar	17	0	1
Summa finansiella anläggningstillgångar		**1 883**	**2 057**
Summa anläggningstillgångar		**2 348**	**2 588**
Omsättningstillgångar			
Varulager	18	1 366	1 321
Fordringar			
Kundfordringar		11	7
Aktuell skattefordran		34	0
Övriga fordringar		13	7
Fordringar hos koncernbolag	13, 19	9	9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	201	198
Summa fordringar		**268**	**221**
Korfristiga placeringar	17	647	381
Kassa och bank	22	2 581	2 173
Summa omsättningstillgångar		**4 862**	**4 096**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 210**	**6 684**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

MSEK	Not	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	21		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		360	360
Övriga bundna reserver		122	147
Summa bundet eget kapital		**482**	**507**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		921	896
Årets resultat		409	158
Summa fritt eget kapital		**1 330**	**1 054**
Summa eget kapital		**1 812**	**1 561**
Avsättningar			
Avsättningar	23, 24	123	131
Summa avsättningar		**123**	**131**
Långfristiga skulder			
Långfristiga skulder till koncernbolag	13	124	120
Övriga skulder	26	28	31
Uppskjutna skatteskulder	11	0	0
Summa långfristiga skulder		**152**	**151**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 499	4 190
Kortfristiga skulder till koncernbolag	13	0	0
Aktuell skatteskuld		0	-3
Övriga skulder	5	276	257
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20, 26	349	397
Summa kortfristiga skulder		**5 124**	**4 841**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**7 210**	**6 684**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601077

Moderbolagets förändring i eget kapital

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
MSEK	Aktiekapital	Reservfond	Fond för utveck-lingsutgifter	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2022-01-01	**360**	**72**	**84**	**887**	**376**	**1 779**
Fond för utvecklingsutgifter			-9	9		0
Disposition av f.g. års resultat				376	-376	0
Årets resultat					158	158
Utdelning till ägaren				-376		-376
Utgående eget kapital 2022-12-31	**360**	**72**	**75**	**896**	**158**	**1 561**
Ingående eget kapital 2023-01-01	**360**	**72**	**75**	**896**	**158**	**1 561**
Fond för utvecklingsutgifter			-25	25		0
Disposition av f.g. års resultat				158	-158	0
Årets resultat					409	409
Utdelning till ägaren				-158		-158
Utgående eget kapital 2023-12-31	**360**	**72**	**50**	**921**	**409**	**1 812**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Moderbolagets kassaflödesanalys

MSEK	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		514	207
Varav betald ränta		-3	-1
Varav erhållen ränta		121	45
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	28	86	289
Betald skatt		-161	-233
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital:			
Förändring av varulager		-45	84
Förändring av fordringar		-17	3
Förändring av skulder		276	-792
Förändring av finansiella fordringar/skulder på dotterbolag		6	-3
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändringar av rörelsekapital		**659**	**-445**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-4	-14
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-115	-124
Utdelning från dotterbolag		19	17
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-714	-746
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		721	1 231
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-92**	**364**
Finansieringsverksamheten			
Utdelning till ägaren		-158	-376
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-158**	**-376**
Årets kassaflöde		**409**	**-457**
Likvida medel vid årets början		2 173	2 630
Likvida medel vid årets slut	22	**2 581**	**2 173**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Koncernens noter

Not 1 – Allmän information

Denna koncernredovisning omfattar moderföretaget Systembolaget AB organisationsnummer 556059-9473 samt dess dotterföretag.

Moderbolaget, Systembolaget AB, är ett helägt statligt företag med säte i Stockholm och registrerat i Sverige. Adressen till huvudkontoret är Kungsträdgårdsgatan 14 och postadressen är 103 84 Stockholm. Systembolaget innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. I två separata, helägda dotterbolag – IQ-initiativet AB och AB K14 Näckströmsgatan, bedriver Systembolaget verksamhet som inte är konkurrensskyddad.

Styrelsen har den 21 mars 2024 godkänt denna koncernredovisning för offentliggörande.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i miljontals kronor (MSEK). Uppgift inom parentes avser jämförelseperioden.

Not 2 – Redovisningsprinciper

Noten innehåller en förteckning över de väsentliga redovisningsprinciper som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år. Koncernredovisningen omfattar Systembolaget AB och dess dotterföretag.

GRUND FÖR RAPPORTERNAS UPPRÄTTANDE

Koncernredovisningen för Systembolaget har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen, RFR1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningar från IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) sådana de antagits av EU. Koncernredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden, förutom finansiella tillgångar som är värderade till verkligt värde. Pensionstillgångar samt avsättningar till pensioner värderas till nuvärdet av förväntade framtida betalningar.

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen anges i not 3.

NYA OCH ÄNDRADE STANDARDER

Presenterade redovisningsprinciper har omarbetats i enlighet med ändring i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter. I övrigt inga nya eller ändrade IFRS-standarder och nya tolkningar som trätt i kraft 1 januari 2023 som har haft någon väsentlig påverkan på Systembolagets finansiella rapporter.

KOMMANDE STANDARDER

Koncernen omfattas av ändring i IAS 12 kopplat till Pillar II som gäller fr om 2024, men vi bedömer att det inte får någon väsentlig påverkan på koncernen då koncernen verkar inom Sverige och har de senaste åren haft en effektiv skatt överstigande 15%.

KONCERNREDOVISNING

Dotterbolag

Dotterbolag är alla företag över vilka koncernen har bestämmande inflytande. Dotterbolag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncerninterna transaktioner, balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

OMRÄKNING AV UTLÄNDSK VALUTA

Funktionell valuta och rapportvaluta

Samtliga bolag som ingår i koncernen är verksamma i Sverige. I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK), som är moderbolagets funktionella valuta och koncernens rapportvaluta.

Transaktioner och balansposter

Koncernens samtliga monetära tillgångar och skulder innehas i SEK.

INTÄKTSREDOVISNING

Systembolaget har enligt alkohollagen monopol på detaljhandelsförsäljning av alkoholhaltiga drycker i Sverige. Ensamrätten har ett socialpolitiskt syfte och innebär att alkoholens tillgänglighet begränsas. Mot denna bakgrund redovisas Systembolagets detaljhandelsförsäljning som huvudverksamhet. Övrig verksamhet – vilken inte är kritisk för Systembolagets detaljhandelsverksamhet och vilken skulle kunna bedrivas av annan näringsidkare – särredovisas (enligt krav i ägardirektivet) och betraktas som rörelsefrämmande. Klassificeringen har bedömts ge den mest rättvisande bilden av Systembolagets huvudverksamhet. Intäkterna från Systembolagets detaljhandelsförsäljning inkluderar alkoholskatt vilket är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet. Systembolaget tar således inte ut någon alkoholskatt i transaktionspriset som betalas till tredje part.

Nettoomsättningen genereras i allt väsentligt av försäljning av drycker, via Systembolagets butiker, direkt till konsument. Även försäljning av bland annat presentartiklar och arvode vid dryckesauktioner ingår i nettoomsättningen. Andelen försäljningsintäkter som härrör från andra försäljningskanaler, det vill säga ombudsförsäljning och hembeställning, är ej väsentliga.

Systembolaget erbjuder presentkort vilka redovisas som intäkt vid inlösningstillfället. Presentkorten har en giltighetstid på 5 år. Systembolaget tar även emot förskottsbetalning avseende hembeställningar och digitala kundbeställningar ombud. Dessa utgör dock en så liten del att de är oväsentliga. Se not 5 för samlad avtalsskuld. Intäkterna från varuförsäljningen redovisas när Systembolaget säljer en vara till kunden. Transaktionspriset förfaller till betalning omedelbart då kunden köper varan och tar emot varan i butiken. Försäljningen betalas kontant eller med bank/ kreditkort. Systembolaget erbjuder 14 dagars returrätt. Andelen returer är obetydlig och har ingen väsentlig påverkan på intäkterna. Intäkten värderas till det transaktionspris som Systembolaget förväntar sig ha rätt till i utbyte mot överföring av varor (exkl. moms).

RÄNTEINTÄKTER

Ränteintäkter intäktsredovisas över en relevant period med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som exakt diskonterar de uppskattade framtida kassaflödena under det finansiella instrumentets förväntade löptid till instrumentets redovisade värde.

KOSTNADSREDOVISNING

Resultaträkningen är uppställd i funktionsindelad form, vilket innebär att kostnaderna klassificeras utifrån deras funktion.

Kostnad för sålda varor avser i huvudsak inköp av handelsvaror. Försäljningskostnader innehåller kostnader för butiksverksamheten, till största delen bestående av personal- och lokalkostnader. Administrationskostnader innehåller kostnader för centrala administrativa stabsfunktioner på huvudkontoret.

LEASING

Koncernen som leasetagare

Koncernens leasingavtal avser i allt väsentligt lokaler, bilar och kontorsutrustning. Avtal kan innehålla både leasing- och icke-leasingkomponenter. I koncernens leasingkostnader inkluderas de icke-leasekomponenter som ej går att separera från leasingkostnaden enligt avtal. Utöver dessa inkluderas även de icke-leasekomponenter som går att separera enligt avtal då dessa bedöms vara av ett oväsentligt värde. Leasingvillkoren förhandlas separat och innehåller ett stort antal olika avtalsvillkor. Leasingavtalen redovisas som nyttjanderätter och en motsvarande skuld, den dagen som den leasade tillgången finns tillgänglig för användning av koncernen. Skulder som uppkommer från leasingavtal redovisas initialt till nuvärde.

Leasingskulderna inkluderar nuvärdet av följande leasingbetalningar:

- fasta avgifter (inklusive till sin substans fasta avgifter), med avdrag för eventuella förmåner samband med tecknandet av leasingavtalet som ska erhållas
- variabla leasingavgifter som grundar sig på ett index eller ett pris, initialt värderade med hjälp av detta index eller pris vid inledningsdatumet
- straffavgifter som utgår vid uppsägning av leasingavtalet, om leasingperioden återspeglar att Koncernen kommer att utnyttja en möjlighet att säga upp leasingavtalet.

Om koncernen är rimligt säker på att utnyttja en möjlighet att förlänga ett leasingavtal, inkluderas leasing-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

betalningar för denna förlängningsperiod i värderingen av skulden.

Leasingbetalningarna diskonteras med Systembolaget ABs marginella låneränta. Detta avser den räntan som Systembolaget AB skulle få betala för att låna de nödvändiga medlen för att köpa en tillgång av liknande värde som nyttjanderätten i en liknande ekonomisk miljö med liknande villkor och säkerheter.

Koncernen bestämmer den marginella låneräntan på följande sätt:
- använder en uppbyggnadsmetod som börjar med en riskfri ränta justerad för Systembolagets specifika kreditrisk
- gör justeringar som är specifika för leasingavtalet, t.ex. löptid.

Koncernen är exponerad för eventuella framtida ökningar av rörliga leasingbetalningar baserade på ett index eller pris som inte ingår i leasingskulden förrän de träder i kraft. När justeringar av leasingbetalningar baserade på ett index eller en ränta är kända, omvärderas leasingskulden och justeras mot nyttjanderätten.

Leasingbetalningarna fördelas mellan amortering av skulden och ränta. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden.

Tillgångarna med nyttjanderätt värderas till anskaffningsvärde och inkluderar följande:
- det belopp leasingskulden ursprungligen värderats till
- leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet, efter avdrag för eventuella förmåner som mottagits i samband med teckningen av leasingavtalet
- initiala direkta utgifter för att återställa tillgången till det skick som föreskrivs i leasingavtalets villkor.

Nyttjanderättstillgångar skrivs generellt av linjärt över det kortare av tillgångens nyttjandeperiod och leasingavtalets längd.

Leasingavgifter hänförliga till korttidsleasingavtal och leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden. Korttidsleasingavtal är avtal med en leasingperiod på 12 månader eller mindre utan köpoption. Leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde avser i allt väsentligt kontorsutrustning.

Koncernen som leasegivare
Samtliga av koncernens uthyrningsavtal har klassificerats som operationellt leasingavtal. Leasingintäkter redovisas som intäkt linjärt över leasingperioden.

INKOMSTSKATT

Redovisad skatt utgörs av aktuell och uppskjuten skatt bestämt utifrån periodens resultat. Aktuell skatt är den skatt som ska betalas eller erhållas under den aktuella perioden inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt är den skatt som beräknas på det skattepliktiga resultatet för en period inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt beräknas och värderas utifrån de skatteregler och skattesatser som är gällande per balansdagen.

Uppskjuten skatt beräknas utifrån balansräkningsmetoden varvid temporära skillnader, det vill säga skillnader mellan tillgångars och skulders redovisade och skattemässiga värden, ger upphov till uppskjutna skatteskulder eller skattefordringar. Uppskjuten skatteskuld beräknas på samtliga skattemässiga temporära skillnader medan uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas, mot vilka de temporära skillnaderna kan nyttjas. Uppskjuten skatt beräknas och värderas med tillämpning av de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller aviserade per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda skattefordran realiseras eller skatteskulden regleras.

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen, utom när skatten avser poster som redovisas i övrigt totalresultat. I sådana fall redovisas även skatten i övrigt totalresultat.

UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Som närstående definierar Systembolaget pensionsstiftelser, statliga bolag där staten har det bestämmande inflytandet samt ledande befattningshavare, styrelseledamöter och nära familjemedlemmar till dessa personer. Systembolaget tillämpar IAS 24, Upplysning om närstående, vilket innebär att upplysningar om statliga bolag, där staten har det bestämmande inflytandet inte behöver lämnas, utom då värdet på transaktioner är väsentligt. Upplysning lämnas då transaktioner med en närstående har skett, oavsett om ersättning utgår eller inte. Med transaktioner avses överföring av resurser, tjänster eller förpliktelser. Transaktioner med närstående sker till marknadsmässiga villkor.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

En materiell anläggningstillgång redovisas som en tillgång i balansräkningen när anskaffningsvärdet kan beräknas tillförlitligt och när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kommer att tillfalla Systembolaget.

Materiella anläggningstillgångar värderas enligt anskaffningsvärdemetoden till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Utgifter för förbättring av tillgångarnas prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll kostnadsförs löpande.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilket är den period som Systembolaget förväntar sig att utnyttja tillgången för dess ändamål. Avskrivningar baseras på anskaffningsvärden efter avdrag för eventuella restvärden. Avskrivningarna baseras på nedanstående nyttjandeperioder:

Byggnaderna skrivs av med avseende på komponentens nyttjandeperiod;
- Stomme 150 år
- Yttre ytskikt 50–100 år
- Inre ytskikt 20–30 år
- Installationer 30–50 år
- Maskiner och inventarier 3–5 år

Förbättringsutgifter i annans fastighet (ombyggnation i butik) sker på 7 år. I de fall hyresperioden understiger 7 år baseras avskrivningen på hyresperiodens löptid.

Ingen avskrivning sker på mark. Per varje kvartals balansdag sker en omprövning av respektive tillgångs restvärde och nyttjandeperiod och justeringar görs vid behov.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Aktiverade utgifter för utveckling

De immateriella tillgångarna består av aktiverade IT-utgifter hänförligt till Systembolagets utvecklingsprojekt. Systembolagets utvecklingsinsatser redovisas antingen som en tillgång, om de uppfyller kriterierna för immateriella tillgångar enligt IAS38 Immateriella tillgångar som exempelvis förbättrad funktionalitet och att projektet ska generera framtida ekonomiska fördelar eller som en direkt kostnad. Kostnader för löpande underhåll kostnadsförs när de uppstår. Utvecklingskostnader som tidigare kostnadsförts redovisas inte som tillgång i efterföljande period.

Avskrivningar sker linjärt över den beräknade nyttjandeperioden och redovisas under försäljningskostnader i resultaträkningen. De förväntade nyttjandeperioderna för immateriella anläggningstillgångar är följande:
- Aktiverade utgifter för utveckling 3–5 år

NEDSKRIVNING AV ICKE-FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar som inte är färdiga för användning, skrivs inte av utan prövas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet kanske inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minskat med försäljningskostnader och dess nyttjandevärde.

Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns i allt väsentligt oberoende kassaflöden (kassagenererande enheter). För tillgångar som tidigare har skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Systembolagets etableringspolicy anger att målsättningen är att alla kommuner som inte redan har en butik skall få en butik efter framställan samt att kundunderlaget ska vara styrande i etablering av fler än en butik i en kommun, dvs antalet inköpsberättigade i kommunen. Verksamheten följs även upp per butik. Därav har Systembolaget valt att gruppering av butiker på kommunnivå som minsta kassagenererande enhet.

I enlighet till IAS 36 tar Systembolaget ställning till om det finns indikationer på ett nedskrivningbehov av det koncernmässiga bokförda värdet på butiksnätet inom samma kommun. För att säkerställa om det finns några indikationer på nedskrivning av nyttjandetillgångar inom en kommun följer vi upp samtliga butikers resultat.

Är det så att butiken visar negativt resultat och verkar ensam i kommunen exkluderas denna från nedskrivningsprövningen med bakgrund av Systembolagets uppdrag då möjlighet att stänga ner butiken inte finns.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Ersättning i form av lön och pension redovisas som rörelsekostnad under den period som den anställde utför de tjänster som ersättningen avser. Kostnaden

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

klassificeras som försäljnings- eller administrationskostnad beroende på den anställdes arbetsuppgifter.

Pensioner
Koncernen är part i både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner, huvudsakligen inom den kollektivavtalade ITP-planen. Avgiftsbestämda pensionsplaner (ITP1) tryggas genom betalning av försäkringspremier till Alecta. Förmånsbestämda pensionsplaner (bland annat ITP2) hanteras av Systembolaget AB i egen regi inom det så kallade PRI-systemet och fonderas genom avsättning till pensionsstiftelse.

Förmånsbestämda pensionsplaner
Förmånsbestämda pensionsplaner innebär att den pensionsförmån en anställd erhåller efter pensionering fastställs utifrån ålder, tjänstgöringstid och pensionsgrundande lön. Bolaget har en förpliktelse att betala överenskomna ersättningar till de som är eller har varit anställda. Koncernen bär i allt väsentligt den aktuariella och investeringsrelaterade risken. Pensionsåtagandet beräknas baserat på löne- och pensionsnivån som råder på balansdagen.

Systembolaget AB tryggar till övervägande del sitt förmånsbestämda pensionsåtagande genom att ha avsatt medel till Systembolaget ABs Pensionsstiftelse. Pensionsstiftelsen, vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till anställda och tidigare anställda i bolaget. Placeringsverksamheten i stiftelsen syftar till att säkerställa en god avkastning samt att balansera den risk som värdeutvecklingen av den tryggade pensionsskulden innebär. Pensionsåtagandena i stiftelsen omfattar främst ITP2-planen (pensioner i egen regi som tryggas av en kreditförsäkring i Försäkringsbolaget PRI pensionsgaranti) samt en mindre andel kvarvarande pensionsåtaganden i gamla PA91-planen. Före detta anställda, som vid pensionering eller avslut med så kallat fribrev, som tidigare tillhörde PA91-planen och varit tryggade i egen regi, har nu lösts in och är försäkrade i KPA.

Andra förmånsbestämda pensionsåtaganden (utanför ITP) tryggas genom avsättning i Systembolaget ABs balansräkning och avser två planer. Dels det antastbara löftet om tidigare pensionsavgång vid 63 års ålder både för medarbetare inom ITP-planen och för medarbetare som tidigare inkluderades i Systembolaget ABs förmånsbestämda pensionslösning PA91. Dels det antastbara löftet om den förmån som uppstått i samband att anställda har övergått från pensionsplanen PA91 till ITP-planen.

Den redovisade skulden eller tillgången som redovisas i koncernens balansräkning är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperiodens slut minskat med verkligt värde på förvaltningstillgångarna, justerat för ett oallokerat överskott i försäkringslösning via KPA, genom tillämpning av ett så kallat tillgångstak. Förändring av tillgångstaket redovisas i Övrigt totalresultat. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av en oberoende aktuarie med tillämpning av den så kallade PUC-metoden (Projected Unit Credit Method).

Nuvärdet av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas genom diskontering av framtida kassaflöden. Det mest kritiska aktuariella antagandet är diskonteringsräntan som omprövas kvartalsvis. Per 2023-12-31 är vald diskonteringsränta 3,6% (3,7%). Andra viktiga aktuariella antaganden är inflation, löneökning, personalomsättning och förväntad livslängd där nya bedömningar görs årligen.

Diskonteringsräntan fastställs utifrån högkvalitativa bostadsobligationer med kreditbetyg AA och AAA i SEK (i Sverige likställs bostadsobligationer med företagsobligationer). Inflationsantagandet grundas på Riksbankens långsiktiga mål om 2,0% inflation, då konsumentprisindex förväntas höjas i samma takt. All intjänad pensionsrätt och utbetald pension med rätt till värdesäkring antas stiga i takt med inflationen. Förändringen av de aktuariella antagandena som använts under respektive rapporteringsperiod framgår av Not 24 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Omvärdering av förmånsbestämd nettoskuld (nettotillgång) redovisas i övrigt totalresultat som inkluderar aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden, skillnad mellan intäktsförd avkastning och faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna samt förändring i effekten av tillgångstaket, exklusive belopp som ingår i räntenettot på den förmånsbestämda nettoskulden (nettotillgången). På nettoskulden (nettotillgången) beräknas även upplupen särskild löneskatt och uppskjuten skatt. Intjänandet av pensionsrätter redovisas inom rörelseresultatet.

Räntenetto avseende pensionsåtagandet och förvaltningstillgångarna redovisas i finansnettot, se Not 10 Finansiella intäkter och kostnader.

Avgiftsbestämda pensionsplaner
Avgiftsbestämda pensionsplaner innebär att koncernen betalar avgifter till offentligt eller privat administrerade pensionsförsäkringar på obligatorisk, avtalsenlig eller frivillig basis. När avgifterna är betalda, åligger inga ytterligare betalningsförpliktelser koncernen. Pensionsavgifter redovisas som kostnader när de för-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

faller till betalning och eventuella förutbetalda avgifter redovisas som en tillgång, i den mån de kan komma koncernen till godo genom kontant återbetalning eller minskning av framtida betalningar.

Inom Systembolaget AB omfattar avgiftsbestämda pensionsplaner främst ITP1-planen. I dessa planer är bolagets åtagande begränsat till det belopp som bolaget har accepterat att bidra med vilket innebär att den anställde bär den aktuariella och investeringsrelaterade risken. Avgifterna till dessa pensionsplaner redovisas som pensionskostnader i resultaträkningen i den takt de intjänas av de anställda. Även kapitalförsäkringar till företagsledningen i form av direktpensioner redovisas som avgiftsbestämda planer.

Ersättningar vid uppsägning
Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställd sägs upp innan normal pensionstid eller vid frivillig avgång. Koncernen redovisar dessa ersättningar när erbjudandet inte längre kan återkallas eller när utgifter för omstrukturering (som är inom tillämpningsområdet för IAS 37 och som innebär utbetalning av avgångsvederlag) redovisas. I det fall bolaget har lämnat erbjudande för att uppmuntra till frivillig avgång, beräknas ersättningen baserat på antalet accepterade erbjudanden. Förmåner som förfaller över 12 månader efter rapportperiodens slut diskonteras till nuvärde.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument utgörs av varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett bolag respektive en finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat bolag. Dessa omfattas av likvida medel, kundfordringar, leverantörsskulder, övriga upplupna kostnader och långfristiga värdepappersinnehav. Systembolagets riskhanteringspolicy beskrivs i not 17 Finansiella instrument.

Klassificering och värdering
Finansiella tillgångar klassificeras utifrån den affärsmodell som tillgången hanteras i och dess kassaflödeskaraktär. Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier:
- finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde antingen via övrigt totalresultat eller via resultaträkningen, och
- finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Klassificeringen av investeringar i skuldinstrument beror på koncernens affärsmodell för hantering av finansiella tillgångar och de avtalsenliga villkoren för tillgångarnas kassaflöden. Finansiella tillgångar värderas initialt till verkligt värde plus, i de fall tillgången inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, transaktionskostnader direkt hänförliga till köpet. Transaktionskostnader hänförliga till finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kostnadsförs direkt i resultaträkningen. Finansiella skulder redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. Om den finansiella tillgången innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inkassera avtalsenliga kassaflöden och de avtalade villkoren för den finansiella tillgången vid bestämda tidpunkter ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet redovisas tillgången till upplupet anskaffningsvärde. Denna affärsmodell kategoriseras som "hold to collect". Systembolaget tillämpar affärsmodellen "hold to collect" för kundfordringar och likvida medel vilket innebär att tillgångarna redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid på högst 90 dagar, vilka lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

När det gäller andra långfristiga värdepappersinnehav tillämpar Systembolaget affärsmodellen "other business models" vilket innebär värdering till verkligt värde via resultaträkningen.

Leverantörsskulderna är i huvudsak i svenska kronor och värderas till upplupet anskaffningsvärde. Checkräkningskrediten värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Övriga finansiella skulder klassificeras till upplupet anskaffningsvärde.

Redovisning och borttagande från balansräkningen
En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när koncernen blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran redovisas när koncernen presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats. Kundfordringar redovisas i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld redovisas när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. Leverantörsskulder redovisas när faktura mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, när risker och för-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

måner förs över till en annan part, när rätten till kassaflödena förfaller eller företaget förlorar kontrollen över tillgången. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen. Affärsdagen utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde
Tillgångar som innehas med syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden och där dessa kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta, redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Ränteintäkter från sådana finansiella tillgångar redovisas som finansiella intäkter genom tillämpning av effektivräntemetoden. Vinster och förluster som uppstår vid bortbokning från balansräkningen redovisas direkt i resultatet inom övriga vinster och förluster. Nedskrivningsförluster redovisas inom posten Finansiella kostnader i resultaträkningen.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
Tillgångar som inte uppfyller kraven för att redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat värderas till verkligt värde via resultaträkningen. En vinst eller förlust för ett skuldinstrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas netto i resultaträkningen i den period vinsten eller förlusten uppkommer.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde
Koncernens finansiella skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Leverantörsskuldernas förväntade löptid är dock kort, varför skulden redovisas till nominellt belopp utan diskontering. Checkräkningskrediten värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Eventuella skillnader mellan erhållet lånebelopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalning eller amortering av lån redovisas över lånens löptid.

Nedskrivning av finansiella tillgångar
Koncernen bedömer de framtida förväntade kreditförluster som är kopplade till tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde. Koncernen redovisar en kreditförlustreserv för sådana förväntade kreditförluster vid varje rapporteringsdatum. För kundfordringar tillämpar koncernen den förenklade ansatsen för kreditreservering, det vill säga, reserven kommer att motsvara den förväntade förlusten över hela kundfordringens livslängd. För att mäta de förväntade kreditförlusterna har kundfordringar grupperats baserat på fördelade kreditriskegenskaper och förfallna dagar. Koncernen använder sig utav framåtblickande variabler för förväntade kreditförluster. Förväntade kreditförluster redovisas i koncernens rapport över totalresultat i posten Försäljningskostnader.

Inga väsentliga upplupna intäkter finns bokförda per 2023-12-31, därav finns inga förväntade framtida kreditförluster bokförda. Innehavet av likvida medel placeras i institut/banker med hög rating, enligt fastställda kriterier i Systembolagets placeringsreglement, och därmed låg risk, varpå förväntade kreditförluster bedöms oväsentliga och redovisas ej.

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder
Finansiella tillgångar och skulder kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen när det finns en legal rätt att kvitta och när avsikt finns att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

VARULAGER
Värdering av varulagret har skett till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet beräknas med tillämpning av först in, först ut metoden (FIFU) och nettoförsäljningsvärde är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för hänförliga försäljningskostnader. Varulagret består av handelsvaror.

Det redovisade värdet på varor i lager som säljs kostnadsförs i den period motsvarande intäkt redovisas. Justeringar av varor i lager till nettoförsäljningsvärde och förluster på varor i lager redovisas i resultaträkningen i den period då justeringen eller förlusten uppstår.

EVENTUALFÖRPLIKTELSER
Eventualförpliktelser redovisas när det finns en potentiell förpliktelse härrörande från tidigare händelser som bekräftas enbart av osäkra framtida händelser och inte redovisas som skuld eller avsättning.

KASSAFLÖDESANALYS
Kassaflödesanalysen uppvisar de in- och utbetalningar hänförliga till den löpande verksamheten, investe-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

ringsverksamheten och finansieringsverksamheten, som har skett under perioden.

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden, vilket innebär att resultatet justeras för:
- transaktioner som inte har medfört in- eller utbetalningar,
- upplupna eller förutbetalda poster som avser tidigare eller kommande perioder samt
- eventuella intäkter och kostnader där kassaflödeseffekterna är hänförliga till investerings eller finansieringsverksamheten.

RESULTAT PER AKTIE

Resultat per aktie före och efter utspädning beräknas genom att dividera:
- resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare
- med ett vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under perioden.

AKTIEKAPITAL

Stamaktier klassificeras som eget kapital. Transaktionskostnader som direkt kan hänföras till emission av nya aktier redovisas, netto efter skatt, i eget kapital som ett avdrag från emissionslikviden.

MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna årsredovisning har upprättats anges nedan.

Årsredovisningen för moderbolaget är upprättad i enlighet med RFR2 Redovisning för juridiska personer och Årsredovisningslagen. I de fall moderbolag tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernens redovisningsprinciper, som beskrivs i not 2 i koncernredovisningen, anges dessa nedan.

Årsredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden.

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med RFR2 kräver användning av en del viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av moderbolags redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för årsredovisningen anges i koncernredovisningens not 3.

Moderbolaget utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker: marknadsrisk (valutarisk och ränterisk), kreditrisk och likviditetsrisk. Moderbolagets övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat. För mer information om finansiella risker hänvisas till koncernredovisningen not 17 Finansiella instrument.

Moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen i de fall som anges nedan:

Uppställningsformer

Resultat- och balansräkning följer årsredovisningslagens uppställningsform. Rapport över förändring av eget kapital följer koncernens uppställningsform men ska innehålla de kolumner som anges i ÅRL. Vidare innebär det skillnad i benämningar, jämfört med koncernredovisningen, främst avseende finansiella intäkter och kostnader och eget kapital.

Andelar i koncernbolag

Andelar i dotterbolag redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet inkluderas förvärvsrelaterade kostnader.

När det finns en indikation på att aktier i dotterbolag minskat i värde görs en beräkning av återvinningsvärdet. Är detta lägre än det redovisade värdet görs en nedskrivning. Eventuella nedskrivningar redovisas i posten "Resultat från andelar i koncernbolag".

Leasade tillgångar

Moderbolaget har valt att inte tillämpa IFRS 16 Leasingavtal, utan har i stället valt att tillämpa RFR2 IFRS 16 Leasingav tal p. 2-12. Detta val innebär att ingen nyttjanderättstillgång och leasingskuld redovisas i balansräkningen utan leasingavgifterna redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Pensionsförpliktelser

De avsättningar som redovisas i moderbolagets balansräkning avser antastbara pensionsåtaganden, det vill säga att de är villkorade av anställning. De omfattas inte av tryggandelagen och får därmed inte tryggas i pensionsstiftelser. Dessa redovisas under rubriken Avsättningar i balansräkningen, se not nr 23 Avsättningar.

Värderingsgrunderna som används för beräkning av pensionsavsättningen som avser förmånsbestämd ITP är PRI:s värderingsgrunder. För övriga förmånsbestämda pensionsskulder används tryggandegrunderna, Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionsskuld FFFS 2007:24 enligt 2018 års grunder som värderingsgrunder.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 3 – Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Systembolaget gör uppskattningar och antaganden om framtiden baserade på den senaste tillgängliga och tillförlitliga informationen samt utifrån historiska erfarenheter. Ändrade förutsättningar kan medföra justeringar i de redovisade beloppen för tillgångar och skulder i kommande räkenskapsår. Detta följer av att de faktiska utfallen kan skilja sig från de redovisade beloppen.

I not 2 anges de redovisningsprinciper som bolaget valt att tillämpa. Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål hänför sig till nedanstående områden.

Leasingavtal
Många leasingavtal avseende lokalkontrakt för butiker, omfattar förlängnings- och uppsägningsalternativ. Vid bedömning av leasingperioden för dessa avtal tas hänsyn till alla relevanta fakta och omständigheter som ger ekonomiska incitament att utnyttja, eller inte utnyttja, sådana alternativ. Alternativa perioder tas med i bedömningen av leasingperioden i de fall det är rimligt säkert att anta att alternativen kommer, eller inte kommer, att utnyttjas.

Immateriella tillgångar
Immateriella tillgångar inom Systembolaget hänför sig till aktiverade IT utvecklingskostnader. När ett projekt uppfyller fastställda kriterier enligt IAS 38 och projektet bedöms generera framtida ekonomiska fördelar aktiveras utgifterna i takt med att de uppstår.I de fall framtida minskad kostnadsutveckling avviker negativt från förkalkyl kan nedskrivningsbehov uppstå. Nedskrivningstest av Systembolagets immateriella tillgångar görs årligen. Nedskrivningstestet avseende 2023 resulterade inte i någon nedskrivning av de immateriella tillgångarna. Försäljningsutvecklingen av Systembolagets produkter bedöms långsiktigt korrelera väl med bolagets ekonomiska utveckling. Relationen intäkt/kostnad, dvs marginal, för bolagets produkter bibehålls konstant över tiden jämfört med senast kända nivå. Systembolagets aktiverade utvecklingsutgifter uppgick per 2023-12-31 till MSEK 50 (75).

Pensionsåtaganden
Pensionsförpliktelsen i koncernen är föremål för aktuariella beräkningar med ett antal antaganden av stor betydelse. Det mest kritiska avser diskonteringsräntan för dessa åtaganden. Andra viktiga aktuariella antaganden i nuvärdesberäkningen är inflation, löneökning, personalomsättning och förväntad livslängd.

En höjd diskonteringsränta resulterar i en minskning av den redovisade pensionsförpliktelsen. Vid beräkningen av pensionsförpliktelsen per 2023-12-31 har diskonteringsränta om 3,6% (3,7%) använts. Effekten av förändring av ovannämnda aktuariella parametrar redovisas i övrigt totalresultat netto efter skatt. Förändringen av de aktuariella antagandena som använts under respektive rapporteringsperiod framgår av Not 24 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Skattemässiga risker
Väsentliga bedömningar görs för att bestämma såväl aktuella som uppskjutna skatteskulder/ tillgångar. För uppskjutna skattefordringar måste Systembolaget bedöma sannolikheten för att de uppskjutna skattefordringarna kommer att utnyttjas för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa bedömningar på grund av, bland annat, ändrat framtida affärsklimat, ändrade skatteregler eller utfallet av myndigheters eller skattedomstolars ännu ej slutförda granskning av avgivna deklarationer. Den gjorda bedömningen kan påverka resultatet såväl negativt som positivt.

Risker
Vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper gör företagsledningen bedömningar som kan ha en påverkan på de redovisade beloppen i resultat- och balansräkningen. De risker Systembolaget bedömt föreligger finns beskrivna under Risk- och känslighetsanalys, se sida 62.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 4 – Nettoomsättning

	Koncern		Moderbolag	
Intäktsslag	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Drycker				
Sprit	7 956	7 970	7 956	7 970
Vin	19 230	18 767	19 230	18 767
Starköl	9 276	8 805	9 276	8 805
Cider och blanddrycker	1 235	1 155	1 235	1 155
Alkoholfritt	240	210	240	210
Summa drycker	**37 937**	**36 907**	**37 937**	**36 907**
Övriga varor och tjänster	237	275	237	275
Summa	**38 174**	**37 182**	**38 174**	**37 182**

Nettoomsättning utgör främst Systembolagets detaljhandelsförsäljning. Bland övriga varor och tjänster ingår bland annat dryckesauktioner, Systembolagets försäljning av presentartiklar, statistik samt laboratorietjänster. Huvuddelen av försäljningen sker via Systembolagets butiker. Andelen försäljningsintäkter som härrör från andra försäljningskanaler, det vill säga ombudsförsäljning och hembeställning, är försumbar. Samtlig försäljning sker inom Sverige. Intäkterna från Systembolagets dryckesförsäljning inkluderar alkoholskatt vilket är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

Not 5 – Avtalsskulder

	Koncern		Moderbolag	
Avtalsskulder	**2023-12-31**	**2022-12-31**	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Presentkort, ej inlösta	-42	-41	-42	-41
Förskottsbetalningar	-15	-5	-15	-5
Redovisat värde avtalsskulder	**-57**	**-46**	**-57**	**-46**

	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	**-46**	**-47**	**-46**	**-47**
Redovisade i resultaträkningen under året	46	47	46	47
Tillkommande under året	-57	-46	-57	-46
Utgående balans	**-57**	**-46**	**-57**	**-46**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 6 – Avskrivningar per funktion

	2023				2022			
Koncern	**Immateriella tillgångar**	**Materiella anläggnings-tillgångar**	**Nyttjanderätts-tillgångar**	**Summa**	**Immateriella tillgångar**	**Materiella anläggnings-tillgångar**	**Nyttjanderätts-tillgångar**	**Summa**
Administrationskostnader	0	-8	-1	-9	0	-8	0	-8
Försäljningskostnader	-29	-130	-572	-731	-23	-132	-523	-678
Summa	**-29**	**-138**	**-573**	**-740**	**-23**	**-140**	**-523**	**-686**

	2023				2022			
Moderbolag	**Immateriella tillgångar**	**Materiella anläggnings-tillgångar**	**Nyttjanderätts-tillgångar**	**Summa**	**Immateriella tillgångar**	**Materiella anläggnings-tillgångar**	**Nyttjanderätts-tillgångar**	**Summa**
Administrationskostnader	0	-6	0	-6	0	-5	0	-5
Försäljningskostnader	-29	-130	0	-159	-23	-132	0	-155
Summa	**-29**	**-136**	**0**	**-165**	**-23**	**-137**	**0**	**-160**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 7 – Försäljnings- och administrationskostnader

Systembolaget upprättar funktionsindelad resultaträkning. Nedan sammanfattas uppdelningen av olika kostnader fördelat på respektive funktion.

	Koncern		Moderbolag	
Försäljningskostnader	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Personalkostnader	2 297	2 213	2 337	2 219
Lokalkostnader	158	168	759	708
Avskrivningar	731	678	159	155
IT-kostnader	152	142	152	142
Övriga kostnader	353	378	352	378
Summa	**3 691**	**3 579**	**3 759**	**3 602**

	Koncern		Moderbolag	
Administrationskostnader	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Personalkostnader	221	346	224	383
Lokalkostnader	5	11	40	36
Avskrivningar	9	8	6	5
IT-kostnader	112	104	112	103
Informationskostnader	133	96	122	109
Övriga kostnader	183	215	196	214
Summa	**663**	**780**	**700**	**850**

ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISIONSFÖRETAG

Arvode och kostnadsersättning till revisionsföretag ingår i administrationskostnader.

	Koncern		Moderbolag	
Revisionsföretag	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	2	3	2	3
Revision utanför uppdraget	-	-	-	-
Skatterådgivning	-	-	-	-
Övriga tjänster	-	-	-	-
Summa	**2**	**3**	**2**	**3**

Med revisionsuppdrag avses granskning av års- och hållbarhetsredovisning, bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt liknande arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 8 – Medarbetare i koncernen och moderbolaget

	Koncern		Moderbolag	
Löner och andra ersättningar (MSEK) *	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Löner och ersättningar	1 788	1 822	1 783	1 817
Sociala avgifter	597	595	605	604
Pensionskostnader – förmånsbestämda	36	47	78	44
Pensionskostnader – avgiftsbestämda	106	89	106	89
Summa	**2 527**	**2 552**	**2 573**	**2 553**

Löner och ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda (MSEK)	Koncern		Moderbolag	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
VD och övriga ledande befattningshavare	23	29	23	29
Styrelse	3	2	3	2
Övriga anställda	1 762	1 791	1 757	1 786
Summa	**1 788**	**1 822**	**1 783**	**1 817**

* Löner och ersättningar i koncernen avser anställda i Systembolaget AB och dotterbolaget IQ AB (förutom styrelsen, VD och ledande befattningshavare och som avser endast Systembolaget AB)

Den årliga kompensationen för organisationens högst betalda individ uppgår till 0,4 (0,4) procent av organisationens totala lönekostnad exkl. den högst betalda individen.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING TILL STYRELSE

Till styrelsens ordförande, vice ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämmans beslut, vilket innebär ett arvode till styrelsens ordförande på 365 (355) TSEK från och med 27 april 2023 och till ledamot på 181 (175) TSEK. Ingen pensionsersättning utgår till styrelsens ledamöter. Arvode utbetalas månadsvis och justeras årligen 1 maj. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i revisionsutskottet med 65 (63) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 52 (51) TSEK per kalenderår till ledamöter. Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i etik- och hållbarhetsutskottet med 41 (40) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 31 (30) TSEK per kalenderår till ledamöter. Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i ersättningsutskottet med 31 (30) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 21 (20) TSEK per kalenderår till ledamöter.

		2023					2022				
Ersättningar till styrelsen i Systembolaget AB (TSEK)	**Invald/ tillsatt**	**Styrelse-arvode**	**Utskotts-arvode**	**Sociala avgifter**	**Övriga förmåner**	**Summa**	**Styrelse-arvode**	**Utskotts-arvode**	**Sociala avgifter**	**Övriga förmåner**	**Summa**
Göran Hägglund, Styrelseordförande	2020	362	31	123		516	349	30	119	0	498
Katarina Areskoug Mascarenhas, ledamot fr.om. 2023-08-18	2023	60	6	21		87	0	0	0	0	0
Viveca Bergstedt Sten, ledamot	2014	179	64	76		319	173	62	74	0	309
Anna Bäck, ledamot fr.om. 2023-04-27	2023	120	21	44		185	0	0	0	0	0
Johan Carlson, ledamot t.o.m. 2023-04-27	2022	58	10	21		89	117	20	43	0	180
Anders Ehrling, ledamot	2019	179	52	73		304	173	50	70	0	293
Ulrika Eriksson, ledamot	2019	179	41	69		289	173	40	67	0	280
Cecilia Halle, ledamot t.o.m. 2023-04-27	2017	0	0	0		0	0	0	0	0	0
Barbro Holmberg, ledamot t.o.m. 2023-04-27	2018	58	17	24		99	173	50	70	0	293
Frida Johansson Metso, ledamot	2016	179	27	65		271	173	20	61	0	254
Leif Ljungqvist, ledamot fr.om. 2023-04-27	2023	0	0	0		0	0	0	0	0	0
Mats Pertoft, ledamot t.o.m. 2023-04-27	2022	58	10	21		89	117	20	43	0	180
Pernilla Walfridsson, ledamot fr.om. 2023-04-27	2023	121	35	49		205	0	0	0	0	0
Håkan Åkerström, ledamot fr.om. 2023-04-27	2023	121	14	42		177	0	0	0	0	0
Summa styrelse		**1 674**	**328**	**629**	**0**	**2 631**	**1 448**	**292**	**547**	**0**	**2 287**

Johan Carlsson, Cecilia Halle, Barbro Holmberg och Mats Pertoft var ledamöter i styrelsen t.o.m. 2023-04-27 och ersattes av Katarina Areskoug Mascarenhas, Anna Bäck, Leif Ljungqvist, Pernilla Walfridsson samt Håkan Åkerström. Cecilia Halle samt Leif Ljungqvist är anställda på Regeringskansliet och erhåller därför ej arvode.
Viveca Bergstedt Sten är ordförande i Revisionsutskottet. Övriga ledamöter i Revisionsutskottet är Anders Ehrling, Leif Ljungqvist samt Pernilla Walfridsson.
Ulrika Eriksson är ordförande i Etik- och hållbarhetsutskottet. Övriga ledamöter i Etik- och hållbarhetsutskottet är Frida Johansson Metso samt Anna Bäck.
Göran Hägglund är ordförande i Ersättningsutskottet. Övriga ledamöter är Håkan Åkerström.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601085

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Någon rörlig bonusbaserad ersättning utgår ej, ej heller några ersättningar i form av finansiella instrument eller dylikt.

För ytterligare information kring ersättning till ledande befattningshavare, se Systembolagets ersättningsrapport.

Ersättningar till ledande befattningshavare i Systembolaget AB 2023 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Sociala avgifter	Pensions-kostnad	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/bolag)	Avgångs-ersättning
Ann Carlsson Meyer, VD	2022	6 892	56	2 183	2 260	11 391	6 mån	12 mån
Hans Jungland, vVD, Verksamhetsområdeschef Försäljning	2017	3 189	124	1 041	1 831	6 185	6 mån	18 mån
Gustav Lovén, Verksamhetsområdeschef Transformation &Digitalisering	2019	2 268	80	738	566	3 652	6 mån	6 mån
Sara Norell Murberger, Verksamhetsområdeschef Sortiment & Varuförsörjning	2019	2 711	125	891	1 621	5 348	6 mån	18 mån
Malin Sandquist, Verksamhetsområdeschef Hållbarhet & Kommunikation	2012	2 659	77	860	1 552	5 148	6 mån	12 mån
Merlin Poljak, Verksamhetsområdeschef Affärssupport	2022	3 270	101	1 059	891	5 321	6 mån	12 mån
Leif Swan, TF Verksamhetsområdeschef Medarbetare & Organisation t.o.m. 2023-01-31	2022	117	1	37	26	181	3/6 mån	-
Mattias Segelmark, Verksamhetsområdeschef Medarbetare & Organisation fr.o.m. 2023-01-03	2023	2 244	77	729	618	3 668	6 mån	12 mån
Summa ledande befattningshavare		**23 350**	**641**	**7 538**	**9 365**	**40 894**		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2023		**25 342**	**641**	**8 164**	**9 365**	**43 512**		

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Ersättningar till ledande befattningshavare i Systembolaget AB 2022 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Sociala avgifter	Pensions-kostnad	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/bolag)	Avgångs-ersättning
Ann Carlsson Meyer, VD, fr.o.m. 2022-01-17	2022	6 290	24	1 984	2 139	10 437	6 mån	12 mån
Magdalena Gerger, VD t.o.m. 2022-01-22	2009	1 249	5	394	131	1 779	6 mån	12 mån
Chatarina Eriksson, HR-direktör tom 2022-10-16	2019	1 832	101	607	1 308	3 848	6 mån	12 mån
Tobias Frohm, direktör E-handel t.o.m. 2022-11-30	2011	2 498	122	823	1 756	5 199	6 mån	18 mån
Charlotte Hansson, Ekonomidirektör t.o.m. 2022-01-09	2015	390	3	123	806	1 322	6 mån	12 mån
Hans Jungland, vVD och direktör Försäljning fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan Försäljningsdirektör & E-handel	2017	2 897	129	951	2 338	6 315	6 mån	18 mån
Eva Listi, IT-direktör t.o.m. 2022-11-30	2016	2 438	113	802	1 495	4 848	6 mån	18 mån
Gustav Lovén, direktör Transformation & Digitalisering fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Strategi & Erbjudande	2019	2 027	73	660	462	3 222	6 mån	6 mån
Sara Norell Murberger, direktör Sortiment, Inköp & Varuförsörjning	2019	2 589	127	853	2 160	5 729	6 mån	18 mån
Malin Sandquist, direktör Hållbarhet & Kommunikation fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Bolag & Samhälle	2012	2 575	73	832	1 543	5 023	6 mån	12 mån
Kristina Stutterheim, Kommunikationsdirektör t.o.m. 2022-11-30	2019	1 900	5	599	781	3 285	6 mån	12 mån
Merlin Poljak, direktör Affärssupport fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Ekonomi & Administration fr.o.m. 2022-05-16	2022	1 996	52	643	463	3 154	6 mån	12 mån
Frida Roswall, Tf direktör Ekonomi & Administration t.o.m 2022-05-15	2022	531	3	168	489	1 191	3/5 mån	3 mån
Leif Swan, TF direktör för HR fr.o.m 2022-09-12	2022	409	3	129	97	638	3/6 mån	-
Summa ledande befattningshavare		**29 621**	**833**	**9 568**	**15 968**	**55 990**		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2022		**31 361**	**833**	**10 115**	**15 968**	**58 277**		

Övriga förmåner får innefatta bl.a. förmånsbil enligt Systembolagets vid varje tillfälle gällande policy och sjukförsäkringsförmån. VD och företagsledning uppbär inte bonus eller bostadsförmån.

Utöver ovanstående redovisade belopp har ersättning för traktamente betalts ut enligt gällande regelverk.

Vid uppsägning från bolagets sida ska uppsägningstiden inte överstiga sex månader. Avgångsvederlag får lämnas med högst tolv månadslöner. För anställningsavtal som ingicks senast 31 december 2016 får avgångsvederlag lämnas med högst arton månader.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601086

VILLKOREN I AVTAL OM PENSION

Under 2014 träffade Systembolaget och de fackliga parterna en överenskommelse om en övergång till tjänstepensionsplanen ITP. Det innebär att anställda födda 1979 och senare omfattas av ITP 1, vilket är en premiebestämd pensionslösning som betalas från och med 25 års ålder och kostnadsförs i Systembolaget. Anställda som är födda 1978 och tidigare omfattas av förmånsbestämd ITP 2 enligt huvudregeln. Denna pensionsplan tryggas i Systembolagets pensionsstiftelse och beräknas enligt PRI:s försäkringsgrunder. Anställda som vid bytet av pensionsplan hade mindre än fem år kvar till pensionen omfattas fortfarande av Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA 91 som beräknas enligt tryggandelagens försäkringsgrunder och även denna pensionsplan tryggas i Systembolagets pensionsstiftelse och beräknas enligt tryggandelagens grunder. I takt med att dessa medarbetare har gått i pension eller avslutat sin anställning har de löpande utförsäkrats till KPA Pensionsförsäkring AB genom en engångsbetalning där KPA tryggar Systembolagets pensionsåtaganden via en försäkringslösning vilket minskar risken för pensionsåtaganden för Systembolaget och de tar även över utbetalningen till pensionärerna. Lönsamhet för eventuell utförsäkring utvärderas årligen liksom huruvida Systembolaget AB ska begära gottgörelse för premien.

Butikschefer samt vissa enhetschefer vid huvudkontoret har enligt särskild överenskommelse möjlighet att avgå med pension från 63 års ålder. Detta löfte klassificeras som ett antastbart pensionsåtagande och är villkorat anställning och får därmed inte tryggas i pensionsstiftelse och redovisas därmed som en avsättning i Systembolagets balansräkning. Beräkningsgrunderna för värderingen av det antastbara pensionsåtaganden styrs av individens tillhörighet till ITP-planen eller PA 91.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Ordinarie pensionsålder för VD är 65 år. Ömsesidig rätt finns att aktualisera en förtida pensionering från 62 år. Pensionen är premiebaserad. Premien beräknas med 30 (30) procent av den fasta månadslönen multiplicerad med 12,2 (12,3). Pensionsförmånen följer en på Systembolaget tillämpad kollektiv pensionsplan och premien bestäms av den kollektiva pensionsplanens villkor. En utökning av den kollektiva pensionsplanen tillämpas på ersättning över en viss nivå och pensionsförmånen är då avgiftsbestämd med en avgift om högst 30 procent av överskjutande lönedel.

FÖRETAGSLEDNING

Ordinarie pensionsålder är 65 år och pension utges enligt ITP-planen baserat på ålder. Ledande befattningshavare födda 1979 och senare omfattas av premiebestämd ITP 1 och ledande befattningshavare som är födda 1978 och tidigare omfattas av förmånsbestämd ITP 2. De befattningshavare som omfattas av förmånsbestämd ITP 2 har därtill 30% i pensionspremier på lön överstigande 30 inkomstbasbelopp

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

	2023						2022					
	Antal			Procent			Antal			Procent		
Årsarbetare och könsfördelning	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**
Totalt koncernen *	**2 191**	**1 721**	**3 912**	**56%**	**44%**	**100%**	**2 188**	**1 715**	**3 903**	**56%**	**44%**	**100%**
Styrelse och företagsledning **												
Styrelse	5	4	9	56%	44%	56%	5	4	9	56%	44%	47%
Företagsledning	3	4	7	43%	57%	44%	6	4	10	60%	40%	53%
Totalt i styrelse och företagsledning	8	8	16	50%	50%	100%	11	8	19	58%	42%	100%
I butikerna												
Butikschefer	243	192	435	56%	44%	13%	223	184	407	55%	45%	12%
Övriga butiksanställda, heltid	538	568	1 106	49%	51%	34%	439	453	892	49%	51%	27%
Övriga butiksanställda, deltid	1 085	664	1 749	62%	38%	53%	1 186	774	1 960	61%	39%	60%
Totalt i butikerna	1 866	1 424	3 290	57%	43%	100%	1 848	1 411	3 259	57%	43%	100%
På huvudkontoret												
Chefer	51	47	98	52%	48%	16%	50	46	96	52%	48%	15%
Varav Enhetschefer	19	12	31	61%	39%	5%	19	14	33	58%	42%	
Varav Områdeschefer	14	15	29	48%	52%	5%	15	14	29	52%	48%	
Övriga anställda	271	246	517	52%	48%	84%	284	254	538	53%	47%	85%
Totalt	**322**	**293**	**615**	**52%**	**48%**	**100%**	**334**	**300**	**634**	**53%**	**47%**	**100%**

* Avser anställda i moderbolaget Systembolaget AB och dotterbolaget IQ AB
** Styrelse och företagsledning avser moderbolaget Systembolaget AB

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 9 – Övriga rörelseintäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2023	2022	2023	2022
Hyresintäkter från operationella leasingavtal	2	1	2	1
Valutavinster	0	0	0	0
Avskrivna presentkort	2	3	2	3
Övriga rörelseintäkter	0	0	1	1
Erhållna skadestånd	4	5	4	5
Summa	**9**	**9**	**9**	**10**

Not 10 – Finansiella intäkter och kostnader

	Koncern		Moderbolag	
Finansiella intäkter	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Intäkter från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar:	0	0	0	0
Utdelning från dotterbolag	0	0	19	17
Ränteintäkter	121	42	121	45
Ränteintäkter på förvaltningstillgångar	82	54	0	0
Realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	0	0	0	0
Orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	88	0	88	0
Summa	**291**	**96**	**228**	**62**

Finansiella kostnader	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	-10	-97	-10	-97
Realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	-12	-14	-12	-14
Räntekostnader	-1	1	-3	-1
Räntekostnad på pensionsförpliktelse	-87	-62	0	0
Räntekostnader för leasingåtaganden	-49	-25	0	0
Summa	**-159**	**-197**	**-26**	**-113**
Summa	**132**	**-101**	**202**	**-51**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 11 – Inkomstskatt

	Koncern		Moderbolag	
Skatt på årets resultat	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Aktuell skatt	-90	-73	-84	-64
Aktuell skatt hänförlig till tidigare år	-4	-20	-4	-24
Uppskjuten skatt	-22	37	-17	40
Total redovisad skatt	**-116**	**-56**	**-105**	**-48**

	Koncern				Moderbolag			
	2023		2022		2023		2022	
Skattekostnad och effektiv skattesats	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**
Resultat före skatt	551		248		514		206	
Skatt enligt gällande skattesats	-113	20,6%	-51	20,6%	-106	20,6%	-42	20,6%
Skatt hänförlig till tidigare år	-4	0,7%	0	0,0%	-4	0,8%	-4	1,8%
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-19	3,4%	-6	2,4%	-19	3,7%	-6	2,9%
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter	20	-3,6%	1	-0,4%	24	-4,7%	5	-2,2%
Redovisad skattekostnad och effektiv skattesats	**-116**	**21,1%**	**-56**	**22,6%**	**-105**	**20,4%**	**-48**	**23,1%**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

	Koncern		Moderbolag	
Uppskjuten skatt	**2023-12-31**	**2022-12-31**	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Uppskjutna skattefordringar avseende:				
Avsättning för pensioner	49	35	33	35
Leasingskulder	752	763	-	-
Byggnader	4	4	-	-
Avsättning för orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar	6	21	6	22
Summa uppskjutna skattefordringar	**811**	**823**	**39**	**57**
Uppskjutna skatteskulder avseende:				
Nyttjanderätter	741	757	-	-
Avsättning för orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar	-	-	-	-
Immateriella tillgångar	-	-	-	-
Maskiner och inventarier	4	4	-	-
Summa uppskjutna skatteskulder	**745**	**761**	**-**	**-**
Summa uppskjuten skatt, netto	**66**	**62**	**39**	**57**

En avstämning av den uppskjutna skatten netto framgår av tabellen nedan:

	Koncern		Moderbolag	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Ingående balans per 1 januari	**62**	**88**	**56**	**37**
Förändringar redovisade i koncernens resultaträkning	-21	37	-17	40
Förändringar redovisade i koncernens övrigt totalresultat	25	-62	-	-
Förändringar redovisade i koncernens eget kapital	-	-	-	-21
Utgående balans per 31 december	**66**	**62**	**39**	**57**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B16455E457C9DFABF0A2FF3035D

Not 12 – Andelar i koncernföretag

Koncernen hade följande dotterföretag per den 2023-12-31:

Namn	Registrerings- och verksamhetsland	Organisations-nummer	Verksamhet	Andel stamaktier som direkt ägs av moderföretaget (%)	Andel stamaktier som ägs av koncernen (%)
IQ- Initiativet AB	Sverige	556680-9892	Kunskapsspridning inom alkoholområdet	100	100
AB K14 Näckströmsgatan	Sverige	556741-9238	Fastighetsbolag	100	100
Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm Kommanditbolag	Sverige	969674-9390	Fastighetsbolag	-	100

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 13 – Transaktioner med närstående

Svenska staten äger 100% av moderföretagets aktier och har bestämmande inflytande över koncernen. Närstående parter är ledande befattningshavare i koncernen och deras närstående. Transaktioner sker på marknadsmässiga villkor.

Följande transaktioner har skett med närstående:

	Koncern		Moderbolag	
(a) Försäljning av varor och tjänster	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
IQ-initiativet AB	-	-	-	-
AB K14 Näckströmsgatan	-	-	1	1
Summa	**-**	**-**	**1**	**1**

(b) Köp av varor och tjänster	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
IQ-initiativet AB	-	-	40	40
AB K14 Näckströmsgatan	-	-	36	32
Summa	**-**	**-**	**76**	**72**

	Moderbolag	
Fordringar och skulder vid årets slut till följd av försäljning och köp av varor och tjänster	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Fordringar på närstående:		
IQ-initiativet AB	-	-
AB K14 Näckströmsgatan	22	24
Summa	**22**	**24**
Skulder till närstående:		
IQ-initiativet AB	9	7
AB K14 Näckströmsgatan	115	113
Summa	**124**	**120**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Systembolaget AB erhöll under 2023 en utdelning på 18 MSEK från AB K14 Näckströmsgatan.

					Bokfört värde		Eget kapital	
Aktier i dotterbolag	**Org. nr**	**Säte**	**Antal andelar**	**Kapitalandel %**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Koncernbolag								
IQ-initiativet AB	556680-9892	Stockholm	10	100	0,1	0,1	7	8
AB K14 Näckströmsgatan	556741-9238	Stockholm	10	100	0,1	0,1	139	139
Summa					**0,2**	**0,2**	**146**	**147**

Aktier i dotterbolag	**2023**	**2022**
Ingående balans, 1 januari	0,2	0,2
Förändringar under året	-	-
Utgående balans, 31 december	**0,2**	**0,2**

Systembolaget har erlagt kapitalinsats med 1 000 SEK i nedanstående kommanditbolag:	**Organisations-nummer**	**Säte**
Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm KB	969674-9390	Stockholm

Transaktioner med ledande befattningshavare och styrelseledamöter
Ersättningar till ledande befattningshavare inklusive vd samt styrelseledamöter beskrivs i not 8.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 14 – Immateriella tillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

	Koncern		Moderbolag	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	**400**	**440**	**400**	**440**
Nyanskaffningar	4	14	4	14
Avyttringar och utrangeringar	-	-54	-	-54
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**404**	**400**	**404**	**400**
Ingående av- och nedskrivningar, 1 januari	**-325**	**-356**	**-325**	**-356**
Avyttringar och utrangeringar	-	54	-	54
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-29	-23	-29	-23
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar, 31 december	**-354**	**-325**	**-354**	**-325**
Redovisat värde, 31 december	**50**	**75**	**50**	**75**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 15 – Materiella anläggningstillgångar

Koncern

	Byggnader och mark		Inventarier och installationer		Pågående nyanläggningar		Totalt	
Materiella anläggningstillgångar	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	152	152	2 973	2 949	38	36	3 163	3 137
Nyanskaffningar	-	-	27	35	88	88	115	123
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-81	-97	-	-	-81	-97
Omklassificeringar	-	-	98	86	-98	-86	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**152**	**152**	**3 017**	**2 973**	**28**	**38**	**3 197**	**3 163**
Ingående av- och nedskrivningar, 1 januari	-79	-76	-2 650	-2 609	-	-	-2 729	-2 685
Avyttringar och utrangeringar	-	-	79	97	-	-	79	97
Årets nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-2	-3	-136	-138	-	-	-138	-141
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar, 31 december	**-81**	**-79**	**-2 707**	**-2 650**	**-**	**-**	**-2 788**	**-2 729**
Redovisat värde, 31 december	**71**	**73**	**310**	**322**	**28**	**38**	**409**	**433**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Moderbolag

	Byggnader och mark		Inventarier och installationer		Pågående nyanläggningar		Totalt	
Materiella anläggningstillgångar	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	68	68	2 963	2 940	38	36	3 069	3 044
Nyanskaffningar	-	-	27	34	88	88	115	122
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-81	-97	-	-	-81	-97
Omklassificeringar	-	-	98	86	-98	-86	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**68**	**68**	**3 007**	**2 963**	**28**	**38**	**3 103**	**3 069**
Ingående av- och nedskrivningar, 1 januari	-28	-28	-2 643	-2 602	-	-	-2 671	-2 630
Avyttringar och utrangeringar	-	-	80	97	-	-	80	97
Årets nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-1	-1	-135	-138	-	-	-136	-138
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar, 31 december	**-29**	**-28**	**-2 698**	**-2 643**	**-**	**-**	**-2 727**	**-2 671**
Redovisat värde, 31 december	**39**	**40**	**309**	**321**	**28**	**38**	**376**	**399**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 16 – Leasing

KONCERNEN SOM LEASETAGARE

Leasingperioderna för lokaler är normalt mellan 10 och 13 år. Leasingperioden för bilar är normalt 2 till 3 år.

Förlängnings- och uppsägningsoptionerna används för att maximera flexibiliteten i hanteringen av tillgångarna som används i koncernens verksamhet. Optionerna ger möjlighet att förlänga och säga upp avtal kan endast utnyttjas av koncernen och inte av leasegivarna. För mer information avseende koncernens förlängnings- och uppsägningsoptioner se not 3.

Belopp redovisade i koncernens rapport över finansiell ställning

	Koncern	
Tillgång med nyttjanderätt	**2023**	**2022**
Ingående värden, 1 januari	3 674	3 640
Tillkommande avtal	272	190
Förändring avtal	397	526
Avslutade avtal	-33	-159
Avskrivningar	-573	-523
Utgående värden, 31 december	**3 737**	**3 674***

* 2022 förändring under året är justerad med 7 MSEK avseende förskottsbetalningar som klassificerats om. Justering i balansräkning för jämförelseår 2022 är ej gjord.

Leasingskulder	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Långfristiga	3 021	3 110
Kortfristiga	624	586
Summa	**3 645**	**3 696**

Koncernens nyttjanderätter hänför sig till största del till hyreskontrakt avseende butikslokaler. Av den långfristiga leasingskulden avser 50 % förlängningsoptioner som förväntas nyttjas.

I resultaträkningen redovisas följande belopp relaterade till leasingavtal.

	Koncern	
Avskrivning på nyttjanderätter	**2023**	**2022**
Lokaler	-570	-520
Bilar	-3	-3
Summa	**-573**	**-523**
Räntekostnader (ingår i finansiella kostnader)	-49	-25
Utgifter hänförliga till korttidsleasingavtal (ingår i not 7)	-	-
Utgifter hänförliga till variabla leasingbetalningar som inte ingår i leasingskulder (ingår i not 7)	-	-
Utgifter hänförliga till leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av lågt värde som inte är korttidsleasingavtal (ingår i Not 7)	-30	-37
Intäkter hänförliga till vidareuthyrning av lokaler		
Summa	**-79**	**-62**

Redovisade kostnader för leasingavgifter i moderbolaget under perioden uppgick till -684 (-627) MSEK.

Kontrakterade investeringar avseende nyttjanderätter vid rapportperiodens slut som ännu inte redovisas i de finansiella rapporterna uppgår till 44 MSEK.

Det totala kassaflödet gällande leasingavtal var -737 (-551) MSEK, varav det operativa kassaflödet uppgick till -49 (-25) MSEK kassaflöde från finansieringsverksamheten till -688 (-526) MSEK.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Nedan framgår en löptidsanalys för leasingavgifterna, med odiskonterade betalningar för leasingavgifter som ska erhållas på årsbasis för de första fem åren och som ett totalt belopp för de återstående åren. I moderbolaget räknas avtalstiden för lokaler enligt kontrakt. I koncernen inkluderas en förlängningsoption om 3 år i beräkningen.

	Koncern		Moderbolag	
	2023	2022	2023	2022
Mellan 0-3 mån	158	147	155	157
Mellan 4-12 mån	473	441	463	468
Mellan ett och två år	624	582	513	532
Mellan två och tre år	614	578	366	395
Mellan tre och fyra år	605	566	215	244
Mellan fyra och fem år	494	513	97	142
Längre än fem år	953	980	180	233
Summa	**3 921**	**3 807**	**1 989**	**2 171**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 17 – Finansiella instrument

FINANSIELL RISKHANTERING

Systembolagets verksamhet ger upphov till ett antal aktiviteter som medför olika typer av finansiella risker, främst finansiell hantering i form av betaltransaktioner, dagskassor och finansiella placeringar. För att styra och begränsa olika typer av finansiella risker har styrelsen fastställt ett placeringsreglemente som ger direktiv om den löpande hanteringen. Ansvaret för den löpande hanteringen har delegerats till verksamhetsområdeschefen för Affärssupport, vilken hanterar denna med hjälp av redovisningsenheten. Rapportering som återspeglar resultat, ställning och finansiella risker inom placeringsverksamheten, samt att upprättat placeringsreglemente följs, görs kontinuerligt. Reglementet syftar till att begränsa de finansiella riskernas ogynnsamma effekter på företagets finansiella resultat och ställning och fastställer ansvar och mandat i den finansiella verksamheten. Riskerna som Systembolaget exponeras för är främst kredit- och motpartsrisk, ränterisk, valutarisk och likviditetsrisk.

VALUTARISK

Systembolagets valutarisker utgörs av transaktionsexponering, till följd av inköp och försäljning i andra valutor än rapporteringsvalutan. Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valutaexponeringen är begränsad. En sammanställning görs årligen över de största leverantörerna baserat på inköpsvolym, där de avtal med exponering mot valuta riskbedöms var för sig. Inga väsentliga balansposter i utländsk valuta finns. Från och med september 2020 har Systembolaget upphört med att acceptera utländsk valuta som betalmedel.

Känslighetsanalys- transaktionsexponering
I och med att inga väsentliga poster i utländska valuta finns, exponeras inte Systembolaget för risker kopplade till förändringar i valutakurser.

RÄNTERISK

Ränterisk är risken för att värdet på finansiella instrument fluktuerar till följd av förändringar i marknadsräntor. Sådana förändringar kan leda både till förändringar i verkligt värde samt förändringar i kassaflöden. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Systembolagets ränterisk är främst relaterad till värdepappersportföljen innehållande räntebärande tillgångar. Ränterisken kontrolleras genom placeringspolicyn genom en satt målduration som är 2,5 år för placeringsportföljen. Tillåtet intervall för portföljen är ±2 år och maximal löptid på enskild tillgång tillåts vara 5,5 år. Systembolaget har en kombination av finansiella placeringar i fastränta innehav och innehav med rörlig ränta. Durationen i portföljen var på balansdagen 0,8 (0,8) år.

Systembolaget har ingen extern finansiering i form av upplåning, utan endast en checkräkningskredit för att täcka kortare likviditetsbrister.

Samma belopp i koncern som i moderbolaget.

Förfallostruktur för ränterisk på finansiella tillgångar	Rörlig ränta		Fast ränta		Totalt	
Förfallotidpunkt	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Inom 0-3 månader klassificeras som likvida medel	80	0	42	19	122	19
Inom ett år	479	302	169	79	648	381
Senare än ett år men inom två år	399	629	137	238	536	867
Senare än två år men inom tre år	477	439	185	157	662	596
Senare än tre år men inom fyra år	258	248	145	133	403	381
Senare än fyra år men inom fem år	100	62	168	136	268	198
Summa	**1 793**	**1 680**	**846**	**762**	**2 639**	**2 442**
Effektiv ränta, %	4,85	3,43	2,14	1,27	3,50	2,35

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Systembolaget har genomfört en känslighetsanalys av effekten på vad som bedöms vara rimliga förändringar av marknadsräntorna för att bedöma effekten på resultaträkningen och balansräkningen vid en sådan ränteändring. För 2023 används en ränta om 1% vid höjning och 2% vid sänkning. Under året har större ränteförändringar förväntats jämfört med föregående år, därav har en högre procentsats använts i känslighetsanalysen. Denna känslighetsanalys redovisas i tabellerna nedan.

Känslighetsanalys för placeringar i räntebärande tillgångar	Förändring	2023	Förändring	2022
Påverkan på ränteintäkter				
Höjning av marknadsräntan	1%-enhet	120	2%-enhet	120
Sänkning av marknadsräntan	2%-enhet	-67	2%-enhet	-35
Påverkan på redovisat värde på räntebärande tillgångar				
Höjning av marknadsräntan	1%-enhet	18	2%-enhet	17
Sänkning av marknadsräntan	2%-enhet	-36	2%-enhet	-17

Känslighetsanalysen baseras på bedömningar avseende de marknadsrisker som företaget är exponerat för per balansdagen.

Nedan redovisas en tabell avseende övriga långfristiga fordringar vilka innehas av Systembolaget.

Andra långfristiga fordringar	2023	2022
Ingående balans, 1 januari	1	1
Tillkommande fordran	-	-
Återlagd kortfristig fordran	-	-
Överfört till kortfristig fordran	-	-
Årets reglerade fordringar	-	-
Utgående balans, 31 december	**1**	**1**
Varav andel som förfaller till betalning senare än fem år	-	-
Som säkerhet för fordringarna har erhållits antingen borgen, pantbrev eller bankgaranti med totalt	-	-

KREDIT- OCH MOTPARTSRISK

Kredit- och motpartsrisk avser risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sitt åtagande. Huvuddelen av Systembolagets försäljning sker kontant eller mot kreditkort varför kreditrisken i form av risk för att motparten inte kommer att fullgöra sina åtaganden gällande försäljningen inte är väsentlig. Systembolaget exponeras främst för kredit- och motpartsrisk när överskottslikviditet placeras i finansiella tillgångar. Den kreditrisk som uppkommer i placeringsportföljen begränsas genom krav på officiell rating på placeringar samt genom limiter per emittent och klass av låntagare. Per balansdagen uppgick den totala kreditexponeringen i placeringsportföljen till 2 639 (2 442) MSEK. Samtliga tillgångar i placeringsportföljen går att värdera utifrån priser på aktiva marknader.

Tillåtna klasser enligt Systembolagets placeringsreglemente:

Klassindelning finansiella placeringar	2023	2022
- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska staten, kommuner eller landsting.	-	-
- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska statsägda bolag där staten har en ägarandel om minst 50 procent.	407	497
- Räntebärande värdepapper emitterade av banker, andra företag eller institutioner med lägsta rating Standard & Poor BBB-/A-3 eller Moody's Baa3/P-3 eller motsvarande.	2 232	1 945
Summa	**2 639**	**2 442**

På balansdagen föreligger ingen signifikant koncentration för kreditexponering. Den maximala exponeringen för kreditrisk framgår av det redovisade värdet i rapporten över finansiell ställning för respektive finansiell tillgång.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

LIKVIDITETSRISK

Likviditetsrisken är risken att Systembolaget kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Målsättningen är att Systembolaget skall klara att uppfylla sina finansiella åtaganden oberoende av de ekonomiska förhållanden som råder utan att ådra sig oförutsebara kostnader i form av t.ex. dröjsmålsräntor på leverantörsskulder eller en större prisreduktion eller transaktionskostnad i samband med att en placering måste omsättas. Systembolaget har en god likviditet och ingen extern upplåning. Likviditetsrisken bedöms därmed vara låg. Beviljad checkräkningskredit uppgår till 150 MSEK och den är på balansdagen outnyttjad.

Löptidsanalys 2023-12-31 Koncernen	Inom 1 mån	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Leverantörsskulder	4 500	-	-	-
Leasingskulder	52	156	416	3 021
Summa				

Löptidsanalys 2022-12-31 Koncernen	Inom 1 mån	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Leverantörsskulder	4 191	-	-	-
Leasingskulder	49	147	390	3 110
Summa				

Systembolagets leverantörsskuld är som störst per årsskiftet till följd av jul- och nyårsförsäljningen. Leverantörsskulderna är i huvudsak i svenska kronor och värderas till upplupet anskaffningsvärde.

VERKLIGT VÄRDE PÅ FINANSIELLA INSTRUMENT

Systembolaget bedömer att det inte är några väsentliga skillnader mellan redovisat värde och verkligt värde. För kundfordringar, leverantörsskulder, övriga kortfristiga fordringar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde är löptiden kort och därför överensstämmer i stort sett verkligt värde med redovisat värde. Systembolaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga nettningsavtal.

Marknadsnoterade räntebärande värdepapper har klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen eftersom dessa ingår i en handelsportfölj vilken följs upp och utvärderas på basis av verkligt värde.

Samtliga av dessa tillgångar värderas i nivå 1 i verkligt värde hierarkin vilken defineras enligt följande: Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.

Det verkliga värdet för finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 2 517 (2 422) MSEK.

	Upplupet anskaffningsvärde		Verkligt värde via resultaträkningen	
Finansiella tillgångar MSEK	**2023-12-31**	**2022-12-31**	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Andra långfristiga värdepappersinnehav	-	-	1 870	2 041
Andra långfristiga fordringar	-	-	-	-
Kundfordringar	11	7	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	59	23	-	-
Kortfristiga placeringar	-	-	647	381
Likvida medel	2 581	2 173	-	-
Summa finansiella tillgångar	**2 651**	**2 203**	**2 517**	**2 422**
Finansiella skulder MSEK				
Leverantörsskulder	4 500	4 191	-	-
Leasingskulder	3 645	3 696	-	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	350	397	-	-
Summa finansiella skulder	**8 495**	**8 284**	**-**	**-**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF4B4B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

HANTERING AV KAPITAL

Koncernens mål avseende kapitalstrukturen är att: trygga koncernens förmåga att fortsätta sin verksamhet, så att den kan fortsätta att generera avkastning till aktieägarna och nytta för andra intressenter, och upprätthålla en optimal kapitalstruktur för att hålla kostnaderna för kapitalet nere.

För att upprätthålla eller justera kapitalstrukturen kan koncernen förändra den utdelning som betalas till aktieägarna, återbetala kapital till aktieägarna, utfärda nya aktier eller sälja tillgångar för att minska skulderna.

Koncernen bedömer kapitalet på basis av skuldsättningsgraden som beräknas enligt följande: Nettoskuld dividerat med totalt eget kapital.

	2023	2022
Nettoskuld	3 218	3 082
Totalt eget kapital	1 844	1 668
Skuldsättningsgrad	**1,75**	**1,85**

Not 18 – Varulager

	Koncern		Moderbolag	
Varuslag	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Handelsvaror	1 366	1 321	1 366	1 321
Summa	**1 366**	**1 321**	**1 366**	**1321**

Alkoholskatt är inkluderat i inköpspriset från leverantören.
Vid årets slut uppgick värdereglering till 61 (67) MSEK och kostnad såld vara till 33 (32) MSEK.

Not 19 – Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2023-12-31	**2022-12-31**	**2023-12-31**	**2022-12-31**
Förutbetalda hyror till koncernbolag	-	-	9	9
Förutbetalda hyror	0	135	142	135
Övriga förutbetalda kostnader	48	41	48	41
Upplupna intäkter	11	23	11	22
Summa	**59**	**199**	**210**	**207**

Not 20 – Omstruktureringsreserv

	Koncern		Moderbolag	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Ingående balans omstruktureringsreserv	102	4	102	4
Utnyttjade reserver	-48	-12	-48	-12
Återföring av reserv*	-35	-	-35	-
Årets avsättningar	4	110	4	110
Utgående balans, 31 december	**23**	**102**	**23**	**102**

* 35 MSEK avser justerad omstruktureringsreserv från 2022, vilket förklaras av att antagandet om antal personer som inkluderades i beräkningen överskattades.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 21 – Eget kapital

BUNDET EGET KAPITAL

Bundet eget kapital består av aktiekapital, reservfond och fond för utvecklingsutgifter. Systembolagets bolagsordning anger att aktiekapitalet skall uppgå till lägst 125 MSEK och högst 500 MSEK. Inga aktier innehas av bolaget självt eller av dotterbolag. Aktiekapitalet är fördelat på 360 000 aktier med ett kvotvärde på 1 000 SEK per aktie.

FRITT EGET KAPITAL

Fritt eget kapital består av balanserat resultat och periodens resultat. Inga valutakursdifferenser eller skatter har redovisats direkt mot eget kapital.

Statens ägardirektiv innebär bland annat att vinstmaximering inte ska eftersträvas, men verksamheten skall bedrivas ekonomiskt effektivt. När bruttomarginalen fastställs skall företaget beakta att kostnaderna täcks och att staten får avkastning i enlighet med ägaranvisningen. Avkastningen på det egna kapitalet ska på lång sikt motsvara den tioåriga obligationsräntan (genomsnittlig ränta under räkenskapsåret) med ett tillägg av sju procentenheter. Om avkastningen varaktigt överstiger avkastningsmålet ska detta på sikt komma kunderna till godo genom att bruttomarginalen justeras nedåt. Soliditeten i koncernen ska uppgå till mellan 14 och 20 procent.

Ägaranvisningen anger också att aktieutdelningen bör, under förutsättning att aktiebolagslagens utdelningsregler medger detta, uppgå till motsvarande 80-100 procent av årets resultat efter skatt. Om avkastningen överstiger avkastningsmålet, övervägs om den överskjutande delen bör återföras till verksamheten för att skapa största möjliga samhällsnytta utifrån uppdraget och uppdragsmålen. För förslag till årets vinstdisposition se not 31.

Not 22 – Likvida medel

I koncernens rapport över finansiell ställning, koncernens rapport över kassaflöden samt moderbolagets balansräkning och kassaflödesanalys ingår följande poster i "likvida medel":

	2023-12-31	2022-12-31
Kortfristiga placeringar löptid 0-3 månader	122	19
Banktillgodohavanden	2 459	2 154
Summa	**2 581**	**2 173**

Not 23 – Avsättningar i moderbolaget

Långfristiga avsättningar	**2023**	**2022**
Ingående balans - Avsättning ej enligt tryggandelagen	131	129
Årets förändring - ej enligt tryggandelagen	-10	0
Övrig avsättning	2	2
Utgående balans, 31 december	**123**	**131**

Långfristig avsättning avser avsättning för pensionsskuld för antastbara delar som inte tryggas av stiftelsen.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 24 – Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Koncernen har förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige. Samtliga förmånsbestämda planer baseras på slutlig lön, som ger anställda som omfattas av pensionsplanen förmåner i form av en garanterad nivå på pensionsutbetalningarna under livstiden. Nivån på förmånen beror på de anställdas tjänstgöringstid och lön vid pensioneringstidpunkten. De belopp som redovisas i rapporten över finansiell ställning och förändringar i den förmånsbestämda pensionsplanen under året är följande.

	Nuvärdet av förpliktelser	Verkligt värde på förvaltningstillgångar*	Nettotillgång (+)/ Nettoskuld (-) exklusive särskild löneskatt	Särskild löneskatt	Nettotillgång (+)/ Nettoskuld (-) inklusive särskild löneskatt
Per 2022-01-01	**-2 918**	**2 512**	**-406**	**-99**	**-505**
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	-46	-	-46	11	-35
Kostnader för tjänstgöring under tidigare år	-	-	-	-	-
Räntekostnader/intäkter	-58	50	-8	-2	-10
Summa redovisad i resultaträkningen	**-104**	**50**	**-54**	**9**	**-45**
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	-	-241	-241	-58	-299
Förändring av effekten av tillgångstak under perioden i övrigt totalresultat	-	-98	-98	-24	-122
Erfarenhetsbaserade vinster(+)/förluster(-)	-251	-	-251	-62	-313
Vinst (+)/förlust (-) till följd av förändrade finansiella antaganden	811	-	811	197	1 008
Vinst (+)/förlust (-) till följd av förändrade demografiska antaganden	23	-	23	6	29
Summa redovisad i övrigt totalresultat	**583**	**-339**	**244**	**59**	**303**
Pensionsutbetalningar direkt från arbetsgivaren	10	-	10	-	10
Pensionsutbetalningar för anställda som omfattas av planen	60	-60	-	-	-
Premiebetalningar (KPA)	-	80	80	-	80
Per 2022-12-31	**-2 369**	**2 243**	**-126**	**-31**	**-157**

* Verkligt värde på förvaltningstillgångarna har justerats med hänsyn till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om 325 (223) MSEK.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

	Nuvärdet av förpliktelser	Verkligt värde på förvaltningstillgångar*	Nettotillgång (+)/ Nettoskuld (-) exklusive särskild löneskatt	Särskild löneskatt	Nettotillgång (+)/ Nettoskuld (-) inklusive särskild löneskatt
Per 2023-01-01	**-2 369**	**2 243**	**-126**	**-31**	**-157**
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	-35	-	-35	13	- 22
Kostnader för tjänstgöring under tidigare år	-	-	-	-	-
Räntekostnader/intäkter	-87	82	- 5	-1	- 6
Summa redovisad i resultaträkningen	**-122**	**82**	**- 40**	**12**	**- 28**
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	-	2	2	-	2
Förändring av effekten av tillgångstak under perioden i övrigt totalresultat	-	-32	- 32	- 8	- 40
Erfarenhetsbaserade vinster(+)/förluster(-)	-30	-	-30	- 7	- 37
Vinst (+)/förlust (-) till följd av förändrade finansiella antaganden	-42	-	- 42	- 10	- 52
Vinst (+)/förlust (-) till följd av förändrade demografiska antaganden	2	-	2	-	2
Summa redovisad i övrigt totalresultat	**-70**	**- 30**	**- 100**	**- 25**	**- 125**
Pensionsutbetalningar direkt från arbetsgivaren	13	-	-13	-	13
Pensionsutbetalningar för anställda som omfattas av planen	64	-64	-	-	-
Premiebetalningar (KPA)	-	75	-75	-	75
Per 2023-12-31	**-2 484**	**2 306**	**-178**	**-44**	**-222**

* Verkligt värde på förvaltningstillgångarna har justerats med hänsyn till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om 369 (325) MSEK.

Vid den senaste värderingstidpunkten hänförs nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen 2 140 stycken (2 234) aktiva anställda, 4 544 stycken (4 588) personer som lämnat pensionsplanen innan pensionering och 2 332 stycken (2 358) personer som omfattas av planen och som är pensionerade.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

De viktigaste aktuariella antagandena var följande:

	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Diskonteringsränta	3,6%	3,7%	2,0%
Inflation	2,0%	2,0%	2,0%
Löneökning	2,2%	2,2%	2,2%
Personalomsättning	6,9%	6,9%	6,9%
Förväntad livslängd	DUS23	DUS21	DUS14

Antaganden beträffande livslängd baseras på offentlig statistik och erfarenheter från dödlighetsundersökningar i Sverige och fastställs i samråd med aktuariell expertis.

Känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för ändringar i de vägda väsentliga antagandena är:

		Inverkan på den förmånsbestämda förpliktelsen	
		Ökning i antaganden	Minskning i antaganden
Förändring i antaganden	**2023-12-31**	**2023-12-31**	**2023-12-31**
Diskonteringsränta ± 1 %	3,6 %	4,6 %	2,6 %
Förpliktelsen nuvärde	2 484	2 126	2 941
Inflation ± 1 %	2,0 %	3,0 %	1,0 %
Förpliktelsens nuvärde	2 484	2 916	2 141
Förväntad livslängd ± 1 år	DUS23	+ 1 års livslängd	- 1 års livslängd
Förpliktelsens nuvärde	2 484	2 573	2 396

Ovanstående känslighetsanalyser baseras på en förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i några av antagandena kan vara korrelerade. Vid beräkning av känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för väsentliga aktuariella antaganden används samma metod (nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen med tillämpning av den s.k. projected unit credit method vid slutet av rapportperioden) som vid beräkning av pensionsskulden som redovisas i rapporten över finansiell ställning.

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 20 år (19 år).

	2023-12-31		2022-12-31		2021-12-31	
	Noterade	Onoterade	Noterade	Onoterade	Noterade	Onoterade
Aktier	913	-	998	-	1 026	-
Obligationer	901	-	971	-	1 247	-
Fastigheter	-	104	-	142	-	299
Övrigt	-	388	-	456	-	163
Summa	**1 814**	**492**	**1 969**	**598**	**2 273**	**462**

Verkligt värde på förvaltningstillgångarna om MSEK 2 306 per 2023-12-31, 2 567 per 2022-12-31 samt MSEK 2 735 per 2022-01-01 i denna tabell är innan hänsyn är tagen till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om MSEK 369, 325 respektive 223.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 25 – Pensioner i moderbolaget

Pensionskostnader i Systembolaget AB	2023	2022
Årets förändring av kapitalvärde	-10	-
Gottgörelse från Pensionsstiftelsen under året	-	-
Premier för pensionsförsäkringslösning förmånsbestämda pensioner	88	44
Premier för avgiftsbestämda pensionsplaner	106	89
Särskild löneskatt på pensionskostnader	44	43
Årets pensionskostnad	**228**	**176**

Årets pensionskostnad består främst av premier för avgiftsbestämda pensionsplaner - ITP 1 och ITPK. I de avgiftsbestämda pensionsplanerna ingår även direktpensionspremier för företagsledningen motsvarande 30 procent på lön överstigande 30 inkomstbasbelopp. Premier för pensionsförsäkringslösning avser utförsäkring av pensionsåtaganden för pensionärer och medarbetare som har slutat under året och som ingått i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA 91. Systembolaget har beslutat att inte begära någon gottgörelse från Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse under 2023 för att täcka dessa kostnader.

Totala pensionsskulder	2023	2022
Pensionsskuld tryggad i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse vid årets ingång	971	753
Pensionsåtagande försäkrat	156	230
Årets förändring av kapitalvärde	-23	-12
Pensionsskuld tryggad i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse vid årets slut	**1 104**	**971**
Kapitalvärde redovisat som avsättning vid årets ingång (not: ej enligt tryggandelagen)	129	129
Årets förändring av kapitalvärde	-10	-
Kapitalvärde redovisat som avsättning vid årets slut (not: ej enligt tryggandelagen)	**119**	**129**
Kapitalvärde av totala pensionsförpliktelser vid årets slut	**1 223**	**1 100**

Pensionsåtaganden som tryggas i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse består främst av förmånsbestämda pensionsåtaganden enligt ITP-planen, samt kvarvarande pensionsåtaganden i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91. Kapitalvärdet på pensionsskulderna enligt ITP2 är beräknat utifrån PRIs tryggandegrunder. För övriga förmånsbestämda pensionsskulder används tryggandegrunderna, Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionsskuld FFFS 2007:24 enligt 2023 års grunder som värderingsgrunder. Kapitalvärde redovisat som avsättning i balansräkningen avser det antastbara löftet om tidigare pensionsavgång vid 63 års ålder både för medarbetare inom ITP-planen samt för medarbetare i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Totala pensionstillgångar	2023	2022
Verkligt värde av Systembolaget AB:s Pensionsstiftelses tillgångar vid årets ingång	1 245	1 318
Gottgörelse under året	-	-
Avkastning på Systembolaget AB:s Pensionsstiftelses tillgångar	13	58
Värdeförändring under året	97	-131
Verkligt värde av Systembolaget AB:s Pensionsstiftelses tillgångar vid årets slut	**1 356**	**1 245**

För tryggandet av pensionsåtaganden har Systembolaget avsatt medel till Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse, vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till anställda och tidigare anställda i bolaget. Placeringsverksamheten i pensionsstiftelsen syftar till att säkerställa en god avkastning samt att balansera den risk som värdeutvecklingen av den tryggade pensionsskulden innebär.

Den bokföringsmässiga konsolideringen per 2023-12-31 var 123 (128) procent, det vill säga värdet av Systembolaget AB:s Pensionsstiftelses tillgångar översteg det tryggade åtagandet med 23 (28) procent. En marknadsvärdering av pensionsåtagandet enligt IAS19, där de förväntade framtida kassaflöden diskonterats med en diskonteringsränta på 3,6% (3,7%) per 2023-12-31, ger ett pensionsåtagande i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse om 1 453 (1 315) MSEK, som innebär en konsolideringsgrad om 93 (95) procent.

Not 26 – Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Semesterlöneskuld	135	135	135	135
Löneskuld	28	21	28	21
Sociala avgifter	50	47	50	47
Upplupna kostnader pensioner	23	101	22	101
Övriga upplupna kostnader	114	93	114	92
Summa	**350**	**397**	**349**	**397**

Not 27 – Eventualförpliktelser

	Koncern		Moderbolag	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ansvarighet till PRI pensionsgaranti	21	18	21	18
Summa	**21**	**18**	**21**	**18**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 28 – Ej kassaflödespåverkande poster

	Koncern		Moderbolag	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivningar	740	686	165	160
Realisationsresultat försäljning av anläggningstillgångar	14	25	14	14
Värdeförändring finansiella instrument	-78	97	-78	97
Förändringar avseende avsättningar avseende pensioner	-11	-10	38	45
Övrigt	-33	-5	-53	-26
	632	**793**	**86**	**290**

Not 29 – Förändringar i skulder som tillhör finansieringsverksamheten

			Ej kassaflödes-påverkande poster	
	2022-01-01	Kassaflöde	*Förändring leasingkontrakt	2022-12-31
Leasingskuld	3 662	-526	560	3 696
Summa	**3 662**	**-526**	**560**	**3 696**

			Ej kassaflödes-påverkande poster	
	2023-01-01	Kassaflöde	*Förändring leasingkontrakt	2023-12-31
Leasingskuld	3 696	-688	637	3 645
Summa	**3 696**	**-688**	**637**	**3 645**

* Förändring i leasingkontrakt avser nya- och kansellerade kontrakt samt förändringar i kontrakt främst m.a.p. indexeringshöjning. Dessa avser ej kassaflödespåverkande poster.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Not 30 – Resultat per aktie

	2023	2022
Resultat per aktie hänförligt till moderföretagets aktieägare:		
Före- och efter utspädning	1 136,91	441,15

Resultatmått som använts i beräkningen av resultat per aktie
Resultat per aktie, före och efter utspädning

	2023	2022
Resultat hänförligt till moderföretagets aktieägare:	409 287 258	158 814 733
Vägt genomsnittligt antal stamaktier som använts vid beräkning av resultat per aktie	360 000	360 000

Not 31 – Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, 1 330 814 862 kronor, disponeras enligt följande:

Utdelning (1 136,91 kr per aktie)	409 287 258
Balanseras i ny räkning	921 527 604
Summa	**1 330 814 862**

Not 32 – Händelser efter balansdagen

Natten mellan den 19 och 20 januari inträffade en IT-incident hos en av våra driftsleverantörer, Tieto Evry. Systembolaget påverkades i begränsad omfattning kopplat till E-handel under helgen. Butiker och ombud kunde hålla öppet som vanligt på lördagen och på söndag eftermiddag den 21 januari var alla tjänster och funktioner åter i drift.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Förslag till vinstdisposition och underskrifter

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, 1 330 814 862 kronor, disponeras enligt följande:

Utdelning (1 136,91 kr per aktie)	409 287 258
Balanseras i ny räkning	921 527 604
Summa	**1 330 814 862**

Utdelningen föreslås att utbetalas senast den 9 maj 2024.

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som ställs i aktiebolagslagen 17:3 andra och tredje styckena samt med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet i företaget. Vinstutdelningen anses även försvarlig utifrån Systembolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning samt förenlig med ägarens krav och förväntningar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar härmed att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Vidare försäkras att redovisningen är upprättad utifrån Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer samt att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Därtill försäkras att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Stockholm den 21 mars 2024

Göran Hägglund
Ordförande

Viveca Bergstedt Sten
Ordinarie ledamot

Leif Ljungqvist
Ordinarie ledamot

Anders Ehrling
Ordinarie ledamot

Ulrika Eriksson
Ordinarie ledamot

Anna Bäck
Ordinarie ledamot

Håkan Åkerström
Ordinarie ledamot

Frida Johansson Metso
Ordinarie ledamot

Katarina Areskoug Mascarenhas
Ordinarie ledamot

Pernilla Walfridsson
Ordinarie ledamot

Robert Adrell
Arbetstagarrepresentant

Andreas Bengtsson
Arbetstagarrepresentant

Ann Carlsson Meyer
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 21 mars 2024
Deloitte AB

Anneli Pihl

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B16456E457C9DFABF0A2FF3035D

Hållbarhetsnoter

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Om vår ansvarsredovisning

I vår ansvarsredovisning integrerar vi årsredovisning och bolagsstyrningsrapport med vår hållbarhetsredovisning.

Hållbarhetsredovisningen för 2023 har förberetts i enlighet med Global Reporting Initiative, GRI Standarder, publikationsår 2021. Den senaste redovisningen publicerades den 27-03-2023. För årets hållbarhetsredovisning genomförde Systembolagets externa revisorer, liksom föregående år, en kombinerad granskning innebärande en översiktlig granskning av redovisningen i kombination med revision av nyckeltalen andel sjukfrånvaro, prestationskultur, samt könsfördelning och andel med utländsk bakgrund. Se revisors rapport över kombinerad granskning av hållbarhetsredovisningen sida 150.

Hållbarhetsredovisningen för verksamhetsåret 2023 omfattar Systembolaget AB samt det helägda dotterbolaget IQ-initiativet AB:s verksamhet som är väsentlig ur ett hållbarhetsperspektiv. Hållbarhetsdata som faller utanför IQ-initiativets informationsuppdrag redovisas inte, och inte heller Systembolagets övriga dotterbolag, då de inte har väsentlig betydelse i förhållande till Systembolaget som helhet. Där GRI:s riktlinjer uppmanar till redovisning per region motsvarar det hela Sverige.

Väsentlighetsanalysen är utgångspunkten för strukturen av årets hållbarhetsredovisning. För fördjupande information om väsentlighetsanalysen, se sida 132.
I väsentlighetsanalysen för årets hållbarhetsredovisning är de väsentliga hållbarhetsområdena med störst påverkan i sak desamma som 2022.

Enligt GRI:s regelverk ska all påverkan en organisation har på hållbar utveckling följas upp. Det har tagits i beaktande när minst en GRI- eller egen upplysning har inkluderats per väsentligt hållbarhetsområde. Med avseende på att ägaren gett statliga bolag möjlighet att sluta tillämpa GRI när CSRD/ESRS träder i kraft, är vi samtidigt restriktiva med att ta in nya nyckeltal för 2023.

I stort redovisas samma GRI- och egna upplysningar inom hållbarhetsredovisningens GRI-index som föregående år. Nyckeltalet "Systematiskt miljöarbete dryckesleverantörer" kopplas till det väsentliga hållbarhetsområdet Vattenpåverkan, som ingick i det bredare området Resursanvändning i hållbarhetsredovisningen 2022. Årets analys av det nyckeltalet kommer fokusera på de frågor i undersökningen som gäller vattenpåverkan.

I och med att Resursanvändning i driften värderades under tröskelvärdet kommer nyckeltalet "Ton avfall i driften" redovisas utanför GRI-index som en hygienfaktor. Nyckeltalet "Andel parter i fasta sortimentet som uppfyllt mer än 75% av sina förfrågningar och därför ingår i riskanalysen" utgår utan att ersättas. Detta för att ge tid till att nya nyckeltal baserat på data från hållbarhetsplattformen linjeras med CSRD/ESRS. I 2023 års GRI-index ingår därmed endast GRI-upplysningen 414-2 gällande utvärdering av negativ social påverkan i leverantörskedjan samt vidtagna åtgärder för det väsentliga hållbarhetsområdet Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor

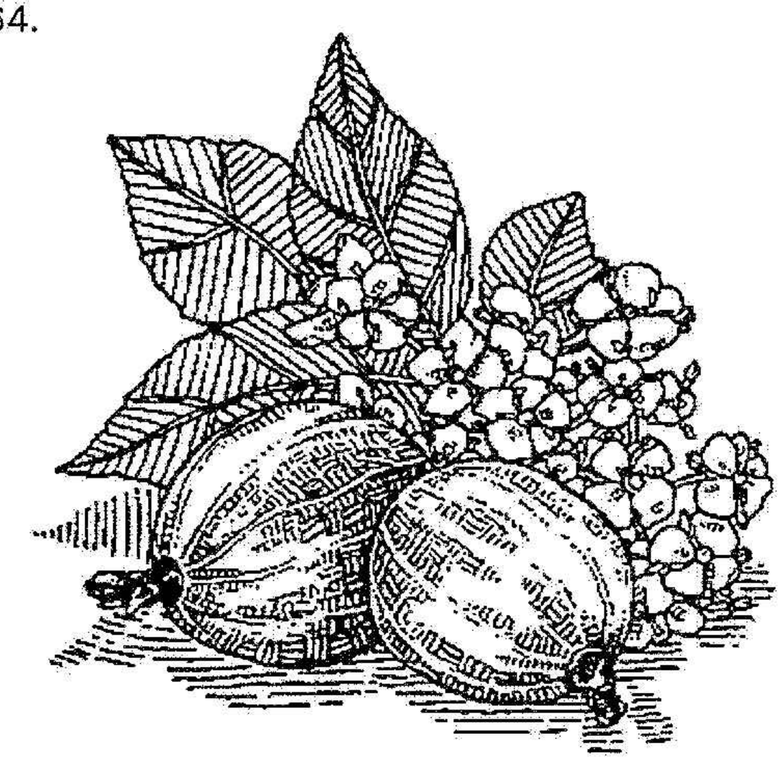
Mät- och beräkningsmetoder beskrivs vid behov i samband med respektive upplysning. Sammanställningen och kvalitetssäkringen av hållbarhetsredovisningens GRI- och egna upplysningar görs av Systembola-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

gets ansvarig för hållbarhetsrapporteringen. Måltal och jämförelsesiffror redovisas i förekommande fall. All uppföljningsdata av våra koldioxidutsläpp beräknas sedan 2015 utifrån Green House Gas Protocol (GHG-protokollet)[11]. I de fall jämförelsesiffror från tidigare årsredovisningar har ändrats redovisas detta under aktuell upplysning.

Systembolagets årliga internrevision granskar flera områden inom verksamheten, däribland antikorruptionsarbetet, utifrån en riskanalys som bedömer relevans baserat på sammanvägt riskvärde. Detta beskrivs närmare i Bolagsstyrningsrapporten, se sida 64.

Kontaktperson på Systembolaget
Presschef Katinka Wall
Telefon (växel): 08-503 300 00

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Fördjupning av väsentlighetsanalysen

Väsentlighetsanalysen visar på de hållbarhetsfrågor som är mest väsentliga för Systembolaget och ligger till grund för vilka hållbarhetsfrågor som prioriteras i styrningen av verksamheten samt för innehållet i hållbarhetsredovisningen.

REDOGÖRELSE AV PROCESSEN

I årets process har de väsentliga hållbarhetsfrågor som identifierades 2022 varit utgångspunkten. Flera av de källor som användes för sakligt grundade slutsatser då är fortfarande relevanta. I vissa fall har källor uppdaterats eller tillkommit.

Liksom tidigare år har den detaljerade analysen från Sustainable Brand Index samt andra relevanta intressentundersökningar och löpande intressentdialoger vägts in liksom löpande omvärldsanalyser.

Inom GRI Standarder 2021 ingår rekommendationer för väsentlighetsanalysen gällande dubbelväsentlighet. Dubbelväsentlighet innebär att både rapportera om hur företaget påverkar människa och miljö (konsekventiell väsentlighet) och rapportera om hur hållbarhetsfaktorers utveckling i omvärlden påverkar verksamheten ur ett affärsmässigt perspektiv (finansiell väsentlighet). Ur finansiell synvinkel är ett ämne väsentligt om det utlöser eller rimligen kan antas orsaka väsentliga ekonomiska effekter på företagets utveckling, finansiell ställning, finansiella resultat, kassaflöden, tillgång till finansiering eller kapitalkostnad på kort, medellång eller lång sikt.

Under 2023 har processen för väsentlighetsanalysen vidareutvecklats med fokus på en förenklad form av kvantifierad värdering av identifierade väsentliga hållbarhetsfrågor, för att närma oss de krav som förväntas gälla när CSRD/ESRS träder i kraft. Metoden för värdering togs fram beaktat den riskanalysmodell som tillämpas inom bolaget sedan tidigare.

I ett antal tvärfunktionella workshops genomlystes respektive väsentligt hållbarhetområde nedbrutet på delfrågor som värderades baserat på affärsrisk respektive påverkan på människa och miljö. I värderingen av positiv påverkan gjordes en generell bedömning av omfattning och scope samt sannolikhet. På motsvarande sätt värderades negativ påverkan baserat på allvarlighetsgrad och sannolikhet. Finansiell risk värderades utefter en övergripande bedömd konsekvens och sannolikhet för att den händelse som identifierats inträffar.

Väsentlighetsanalysen fastställs av Systembolagets företagsledning och styrelsens revisionsutskott efter beredning av etik- och hållbarhetsutskottet.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

RESULTAT AV ÅRETS VÄSENTLIGHETSANALYS

Resultatet av 2023 års väsentlighetsanalys redovisas i form av en matris. Längs ena axeln värderas affärsrisken (finansiell väsentlighet) och längs den andra värderas Systembolagets påverkan på människa och miljö (konsekventiell väsentlighet). Det sammantagna resultatet av väsentlighetsanalysen framgår av figuren till höger.

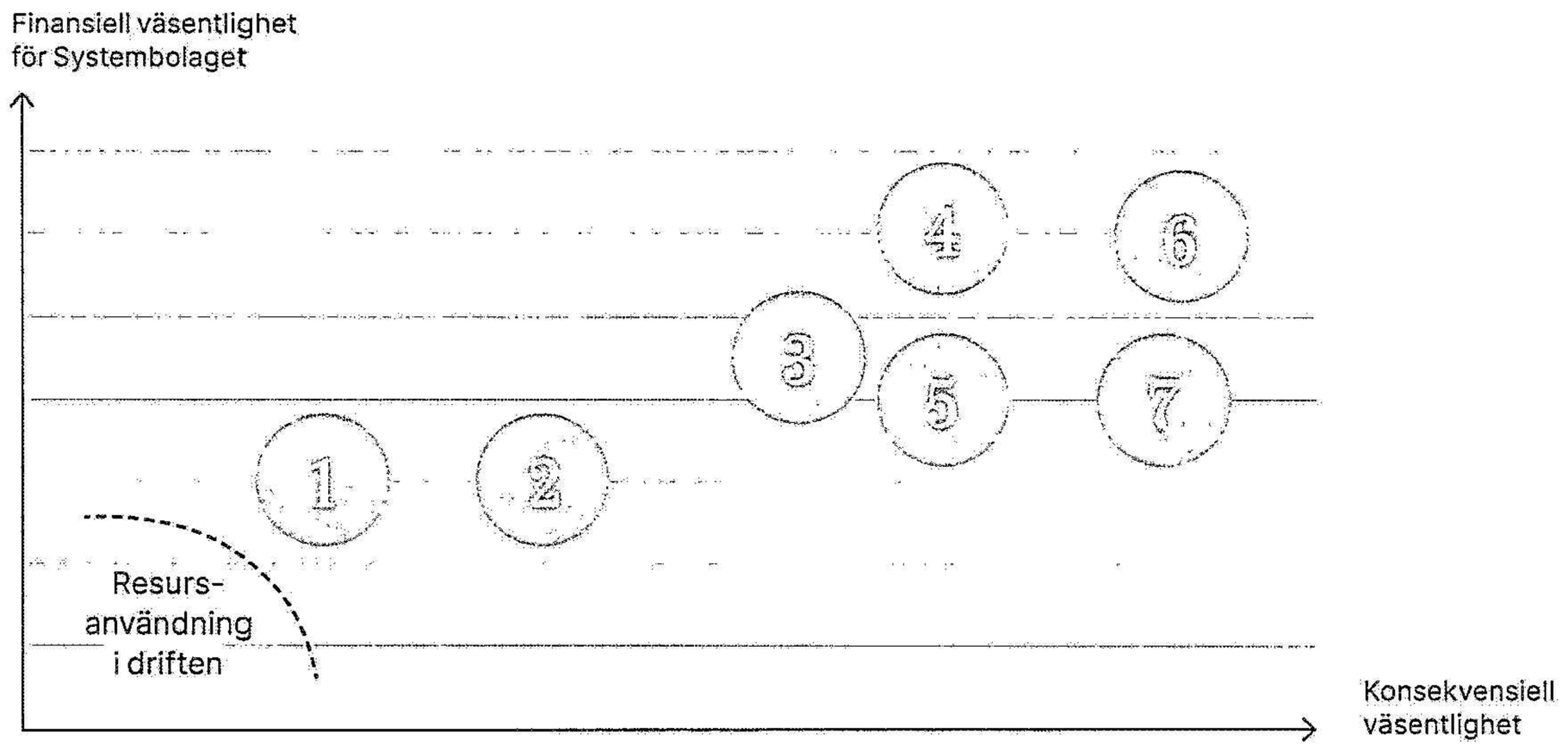
Vid årets genomlysning av delfrågorna i det väsentliga hållbarhetsområde som tidigare benämnts Resursanvändning, värderades vattenfrågorna så mycket högre än andra delar att de frågorna lyfts ut till att bli ett väsentligt hållbarhetsområde i sig, Vattenpåverkan. Vattenpåverkan har starka kopplingar till de mest väsentliga hållbarhetsområdena; Klimatpåverkan, Jordhälsa och biologisk mångfald samt Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor. Övriga delar, inom det som benämndes Resursanvändning, gäller resursanvändning i driften och de delfrågorna värderas så mycket lägre än övriga frågor i analysen att Resursanvändning i driften sammantaget värderats så lågt att det bedöms vara ej väsentligt i 2023 års analys.

Det väsentliga hållbarhetsområde som föregående år benämndes Inkluderande arbetsmiljö för egen personal har fått en något uppdaterad mer koncis benämning, Arbetsmiljö och inkludering.

Den kritiska utveckling som sker inom klimatförändringar och biologisk mångfald bedöms öka dessa frågors påverkan på människa och miljö, vilket förklarar positionen längst till höger på skalan för Klimatpåverkan och för Jordhälsa och biologisk mångfald.

När detta första steg av kvantifierad värdering gjordes stärktes även påverkansväsentligheten inom

Summerad väsentlighetsanalys för 2023

1. Arbetsmiljö och inkludering
2. Vattenpåverkan
3. Etik och antikorruption
4. Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor
5. Alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser
6. Klimatpåverkan
7. Jordhälsa och biologisk mångfald

Alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser. Även om Systembolagets samhällsuppdrag endast gäller inom Sverige och inte globalt, är det flera miljoner människoliv som påverkas av hur väl Systembolaget lyckas begränsa alkoholens negativa konsekvenser för individen, dess närstående och samhället.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Dialoger med våra intressenter

För att kunna leva upp till förväntningarna på vår verksamhet i linje med vårt samhällsuppdrag och våra ambitioner inom hållbarhet för vi löpande dialog med våra intressenter. Det kan vara ägare, kunder, medarbetare, leverantörer, producenter och intresseorganisationer eller samhället i stort. Vilka undergrupperingar som är mest väsentliga ses löpande över genom intressentkartläggningar för att vi ska kunna skapa relevanta nätverk och plattformar för våra intressentdialoger. Vi genomför enkätundersökningar minst en gång per år. Vi genomför även rundabordssamtal och undersökningar utifrån behov och specifika ämnesområden.

Resultaten från enkätundersökningar och dialoger används bland annat i Systembolagets strategiska arbete. Nedan redogör vi för dialoger som hållits under 2023 och beskriver kort vad dessa dialoger resulterat i.

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2023
Samhälle	Information om alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser	Under 2023 lanserades det nationella initiativet "Alkohol & Cancer" som syftar till att allmänhetens kunskap om sambanden mellan alkohol och cancer ska öka, initiativet drivs av Regionala Cancercentrum och i nätverket ingår både myndigheter och civilsamhällets aktörer, Systembolaget har en aktiv roll i arbetsgruppen. Systembolaget anordnade ett seminarie i Almedalen med fokus på alkohol & cancer där flertalet aktörer från det nationella initiativet medverkade. Systembolaget har möten med forskare och samhällsrepresentanter inom ramen för Utvecklingsgruppen för alkoholforskningsfrågor (UG) 3-4 gånger per år. Systembolaget har två partnersamarbeten på forskningsområdet, med Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD) och med Nordens välfärdscenter (NVC) för att identifiera kunskaps- och forskningsbehov och gemensam kunskapsspridning, exempelvis genom konferenser och utbildningar.
	Attityder till alkohol	Systembolaget (tidigare IQ) följer svenskarnas attityder till alkohol i olika sammanhang genom den årliga undersökningen Alkoholindex. Syftet är att följa hur synen på alkohol i Sverige förändras över tid. Ett årligt återkommande tema är tonåringar och alkohol där IQ bland annat bidrar med handboken Tonårsparlören – fakta och tips om ungdomar och alkohol. Genom insatserna vill vi skapa dialog mellan enskilda individer, samt aktörer på lokal, regional och nationell nivå.
	Vårt hållbarhetsarbete	Sustainable Brand Index™ är Europas största oberoende varumärkesstudie med fokus på hållbarhet. Genom denna får vi årligen förutom en övergripande ranking också en fördjupad analys av vad Sveriges konsumenter tycker är viktigt att Systembolaget fokuserar på och prioriterar i hållbarhetsarbetet inklusive hälsa. Under året har vi för första gången även haft en dialog med Utvecklingsgruppen för alkoholforskningsfrågor (UG) kring vårt hållbarhetsarbete (på initiativ av UG).
	Opinionsundersökningar	Varje månad tillfrågas ett riksrepresentativt urval av människor om sin syn på vår ensamrätt. Totalt genomförs cirka 9 000 intervjuer per år. Vi gör också återkommande opinionsundersökningar kopplade till våra strategiska initiativ.
	Mångfald och inkludering	Under 2023 har vi utökat vårt engagemang i jobbspår genom att mer än fördubbla antalet områden som deltar i dessa initiativ. Jobbspår är samarbeten på lokal nivå mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och Systembolaget. Inom ramen för dessa samarbeten erbjuder vi internutbildning och praktik med målsättningen att praktikplatserna ska kunna övergå till sommarvikariat.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2023
	Tillsyn	Vi har regelbundet dialog med tillsynsmyndigheter inom områden som är relevanta för vår verksamhet, som exempelvis Alkoholsortimentsnämnden, Brottsförebyggande rådet, Folkhälsomyndigheten, Arbetsmiljöverket, Konsumentverket, Konkurrensverket, Livsmedelsverket, Skatteverket, Tullverket samt Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Statens Beredning för Medicinsk och Social utvärdering (SBU). Under 2023 har aktuella frågor varit distansförsäljning, märkning av alkoholdrycker, smuggling, införsel, illegal försäljning av alkohol på sociala medier och vikten av förebyggande arbete.
	Samverkan med lärosäten	Vi har löpande samarbeten med olika lärosäten i syfte att utbyta kunskap och information samt som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.
	Samverkan med internationella institutioner	Under 2023 har vårt deltagande inom OIV (The International Organisation of Vine and Wine) varit mindre aktivt än tidigare år. Vi har följt dialogen och utvecklingen av standarder inom miljö och klimat men inte prioriterat att göra inspel.
Samhälle	Medlemskap	Systembolaget är medlem i: • amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative), sedan 2011 • Global Compact, sedan 2013 • Global Deal, sedan 2018 • Stronger Together, sedan 2018 • Dryckesbranschens Klimatinitiativ, sedan 2016 • Ethical Trading Initiative (ETI) Sweden, sedan 2019. Systembolaget är även medlem i Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, SNS, Sveriges Kommunikatörer, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Center for Retailing (Handelshögskolan) samt Vetenskap & Allmänhet. 2013 tecknades avtal med IUF, International Union of Food, Agricultural, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Associations.
Kunder	Att möta kunden	För att kunna fortsätta utveckla vårt erbjudande och kundmötet genomför vi tre gånger per år en mätning som resulterar i ett Nöjd Kund Index (NKI). Det ger oss en fördjupad bild av kundernas upplevelse av butik, ombud, hemleverans och kundtjänst samt signalerar gap mellan förväntningar och upplevd prestation. Därmed kan nya utvecklingsområden identifieras.
Ägare	Samhällsuppdraget	Ägardialog och bolagsstämma. Vi har en kontinuerlig dialog med vår ägare för att säkerställa att vi uppfyller dennes förväntningar och krav. Under året har bland annat diskuterats verksamhetsuppföljning inklusive uppföljning av uppdragsmålen, de ekonomiska målen och mål för hållbart värdeskapande samt frågor rörande utveckling av digitala tjänster, Systembolagets arbete med folkhälsa, gränsöverskridande distansförsäljning, juridiska frågor och andra för bolaget relevanta frågeställningar.
Medarbetare	Kompetens och utveckling	Kontinuerliga medarbetarsamtal är chefernas och medarbetarnas viktigaste verktyg för att tillsammans sätta mål, prata om förväntningar och utveckla både medarbetarna och verksamheten.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2023
Medarbetare	Prestationskultur	Varje höst genomförs den gemensamma och årliga medarbetarundersökningen med efterföljande dialog om resultaten. I år har även tre kompletterande medarbetarundersökningar genomförts på huvudkontoret i syfte att följa hur organisationen mår och förutsättningar för prestation efter den omorganisation som genomfördes.
	Etik och hållbarhet	• Etikdialoger med syfte att hålla etiska frågor levande och skapa dialog kring etiska dilemman inom hela verksamheten. • Fortlöpande dialog kring vår interna uppförandekod Kompassen som det även finns två e-utbildningar om.
	Arbetsmiljöfrågor och samverkan	Systembolagets arbetsmiljökommitté träffas fyra gånger per år där arbetsgivar- och personalrepresentanter (från olika fackföreningar) samverkar kring strategiska arbetsmiljöfrågor. Personalrepresentanterna informeras om utvecklingen på arbetsmiljöområdet och facket informerar om något inte fungerar, så att företaget kan agera. Samverkan i frågor som rör arbetsplatsen (drift, ekonomiska förutsättningar, organisationsförändringar, personal och arbetsmiljö) för dialog om verksamheten i syfte att upptäcka eventuella problem på ett tidigt stadium. Samverkan genomförs löpande i arbetsgrupper mellan chef och medarbetare samt i samverkansforum där representanter från arbetsgivaren och fackliga parter möts.
Leverantörer	Miljö och klimat	Under 2023 har Dryckesbranschens klimatinitiativ genomfört ett digitalt möte gällande den årliga rapporten, och ett fysiskt möte där fokus var på erfarenhetsutbyte mellan deltagarna med fokus på klimat gällande transporter och odling.
	Löpande branschsamarbete	Sedan 2020 finns två utökade samarbetsgrupper för operativa hållbarhetsfrågor inom SVL och Sveriges Bryggerier. Syftet är att öka förståelsen hos alla parter för krav, utmaningar och möjligheter inom hållbarhetsfrågor. Som en effekt av den årliga genomlysning av hållbarhetscertifieringar som utförs av externa tredje part på uppdrag av Systembolaget har dialog hållits med programägare till olika certifieringar. Systembolaget har utifrån resultatet från genomlysningen bidragit med synpunkter och information hur certifieringar med svaga områden kan stärka upp sina krav.
	Samverkan	Leverantörsträffar för samverkan (möjligheter, utmaningar och väg framåt) på olika teman: • Socialt ansvarstagande och Miljökrav i leverantörskedjan. • Regelbundna leverantörsträffar för att dela med oss av nuvarande fokus samt planer framåt. Inom miljö och klimat har fokus varit på utveckling av metoder för att kunna beräkna klimatpåverkan från produkter. Inhämtning av klimatrelaterad data från producenter och odlare har varit ett återkommande ämne under leverantörsträffar. • Information gällande kommunikationskampanjer fokuserade på hållbarhet och uppföljning gällande kundernas köpbeteende.
Statliga monopol	Löpande samverkan inom social och miljömässig hållbarhet	Samverkan och kontinuerlig dialog med övriga nordiska monopol inom NAM (The Nordic Alcohol Retail Monopolies). Inom NAM har vi tillsammans utarbetat färdplaner för att på övergripande nivå enas om och kommunicera gemensamma åtaganden inom miljö och mänskliga rättigheter.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2023
Intresseorganisationer	Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter i leverantörskedjan	Fortsatt samarbete med IUF (International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Associations), Unionen och SPF Unionen inom ramen för vårt gemensamma Memorandum of Understanding (MoU) med syfte att samverka med fackliga organisationer för att förbättra arbetsvillkoren för alkoholindustrin. Under 2023 har arbetet fortsatt i Sydafrika och Italien, och vi har även inlett dialog med fackförbund i Karibien samt USA.
	Hållbar leverantörskedja	Under 2022 infördes ett självuppskattningsformulär (SAQ) som måste besvaras av leverantörer med varor i fast sortiment. SAQ:n innehåll frågor kopplat till hållbarhetsmognad och efterlevnad av hållbarhetskrav i inköpsvillkoren och. Under 2023 har fokus varit att följa upp resultatet från SAQ:n med utbildningar och andra insatser för leverantörer med brister i efterlevnad av inköpsvillkoren. Under 2023 har arbetet inom SWR – Sustainable Wine Roundtable – (där Systembolaget är medgrundare) konkretiserats med ett fördjupat arbete inom en arbetsgrupp för återförsäljare av alkoholdrycker. Resultatet är en studie om klimatpåverkan från glasflaskor för stilla vin. Arbetet med ett globalt ramverk för att harmonisera hållbarhetscertifieringar har även det påbörjats. Systembolaget deltar aktivt i samtliga dessa grupper och innehar även en plats i styrelsen för SWR. Systembolaget, Alko och Vinmonopolet har tillsammans med SWR initierat en serie workshops i tre delar – Human Rights Due Diligence Workshop Series. Fortsatt engagemang i Ethical Trading Initiative (ETI) Sverige. Systembolaget är en av grundarmedlemmarna för nätverket, med syfte att adressera gemensamma hållbarhetsutmaningar i leverantörskedjan. Vi är med i Bonsucro Living Wage Working Group för att genom dialog ge rekommendationer, inspel och idéer till Bonsucros arbete med att främja levnadslön genom kriterier i deras certifieringsstandard för hållbar sockerrörsodling och produktion.
	Partnersamverkan med fokus på barn och andrahandsskador	Barndom utan baksmälla är ett samarbete mellan Systembolaget och barnrättsorganisationerna Bris, Maskrosbarn, Trygga barnen och World Childhood Foundation. Syftet är att få fler vuxna att agera när barn far illa av vuxnas drickande. Under 2023 låg fokus fortsatt på att sprida kunskap brett kring vad vuxna kan göra om de ser ett barn som drabbas. Det skedde dels genom annonsering, dels genom spridning av guiden Avgörande ögonblick. Guiden distribuerades via Systembolagets butiker och genom partnerorganisationerna, till exempel vid föreläsningar, till idrotts- och föreningsliv och till samtliga skolor i Sverige.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Koldioxidutsläpp redovisat enligt GHG-protokollet

Under 2015 började Systembolaget tydligare följa upp sina utsläpp baserat på Green House Gas Protocol (GHG-protokollet) för att redovisa vår klimatpåverkan.

Inom GHG-protokollet redovisas klimatpåverkan uppdelat i tre olika scope[1][2]. Scope 1 visar beräknade direkta koldioxidutsläpp som sker från verksamheten, exempelvis från företagets leasade bilar. Scope 2 gäller, i Systembolagets fall, beräknade indirekta koldioxidutsläpp från verksamhetens energianvändning. Scope 3 omfattar övriga indirekta utsläpp. Vilka delar av scope 3 som Systembolaget redovisar framgår av tabellen. Utsläpp från odling och produktion är inte inkluderat i redovisat scope 3. Utsläpp från distribution inkluderar inte utsläpp från internationella transporter.

Liksom föregående år har två strategiska nyckeltal inom scope 3 inkluderats i årets hållbarhetsredovisning, koldioxidutsläpp från dryckesförpackningar samt koldioxidutsläpp från distributionen gällande dryckestransporter. I avsnittet om Systembolagets klimatpåverkan, se sida 31 berättar vi om våra ambitioner och styrning inom klimatområdet.

Vid tillämpningen av GHG-protokollet använder vi det beräkningsförfarande som kallas "operational control". I beräkningarna används global uppvärmningspotential (GWP) av Kyotogaserna baserat på Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC:s Fjärde Klimatrapport (Fourth Assessment Report) 2007.

Beräkning av koldioxidutsläpp baserat på GHG-protokollet		2023	2022	2021
Scope 1	Utsläpp från leasade bilar	116	196	171
	Uppvärmning av utbildningscenter (bergvärme)	0	0	0
	Omhändertagen köldmedia	43	31	8
Scope 2	Energianvändning egen verksamhet (el och värme)[1]	2 602	2 740	2 818
Scope 3	Utsläpp från förpackningar[2]	165 240	172 382	183 409
	Utsläpp från distribution	11 369	11 585	12 704
	Utsläpp från tjänsteresor	667	570	296
	Utsläpp från lokaler	509	632	789
	Utsläpp från avfallshantering	85	90	89
Totalt, ton CO_2e		**180 631**	**188 226**	**200 674**

1 Om vår energianvändning för 2023 skulle beräknas i enlighet med den metod som i GHG-protokollet Corporate Standard kallas "location based" baserat på IEA (2017) skulle koldioxidutsläppet från energianvändningen i stället landa på 1 925 ton koldioxidekvivalenter.

2 Under 2021 har beräkningsmetoden förfinats med mer detaljerade och uppdaterade schablonvärden för vissa av de tillämpade viktparametrarna. För korrekt jämförbarhet framåt justerades även utfallet för 2020 i enlighet med samma beräkningsmetod.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601104

Antal anställda 2023

	Samtliga anställda			Tillsvidareanställda			Visstidsanställda			Heltidsanställda			Deltidsanställda		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Försäljare	1 856	2 896	4 752	1 492	2 288	3 780	364	608	972	654	700	1 354	1 202	2 196	3 398
Norra FO*	998	1 421	2 419	817	1 126	1 943	181	295	476	331	286	617	670	1 135	1 805
Södra FO*	858	1 475	2 333	675	1 162	1 837	183	313	496	323	414	737	532	1061	1 593
Butikschef	203	265	468	203	264	467	0	1	1	203	262	465	0	3	3
Norra FO*	106	119	225	106	119	225	0	0	0	106	116	222	0	3	3
Södra FO*	97	146	243	97	145	242	0	1	1	97	146	243	0	0	0
Lokalvårdare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norra FO*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Södra FO*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HK personal- chefer	46	52	98	46	52	98	0	0	0	46	52	98	0	0	0
varav Enhetschefer	12	17	29	12	17	29	0	0	0	12	17	29	0	0	0
varav Områdeschefer	14	13	27	14	13	27	0	0	0	14	13	27	0	0	0
HK personal-medarbetare	278	289	567	274	282	556	4	7	11	263	280	543	15	9	24
Inhyrd personal			461												
Systembolaget totalt	**2 383**	**3 502**	**5 885**	**2 015**	**2 886**	**4 901**	**368**	**616**	**984**	**1 166**	**1 294**	**2 460**	**1 217**	**2 208**	**3 425**
IQ	3	5	8	3	5	8	0	0	0	3	4	7	0	1	1
Totalt	**2 386**	**3 507**	**5 893**	**2 018**	**2 891**	**4 909**	**368**	**616**	**984**	**1 169**	**1 298**	**2 467**	**1 217**	**2 209**	**3 426**

* Försäljningsområde

Kommentar: Systembolaget redovisar totalt antal anställda per 31/12, det vill säga tillsvidareanställda, visstidsanställda, provanställda och vikariat. Att vi har många viss- och deltidsanställda förklaras av att vi har försäljningstoppar i slutet av veckan och inte kan sysselsätta veckoslutsbemanningen under hela veckan. Dessa förutsättningar är vanliga inom detaljhandelssektorn.

Vi har inga anställda som inte har garanterade arbetstimmar.

100 procent av personalen omfattas av kollektivavtal.

Avgränsning: Vi delar inte upp andelen män och kvinnor på region då vi inte gör en sådan uppdelning. Vår verksamhet finns endast i Sverige och vi ser därför endast Sverige som vår region.

Definition inhyrd personal: Utgör icke-anställd arbetskraft som på uppdrag av Systembolaget utför arbete som kontinuerligt styrs och följs upp av Systembolaget. Konsulter samt praktikanter med uppdrag som löper tidsbestämt.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Andel anställda 2023

	Samtliga anställda (%)			Tillsvidareanställda (%)			Visstidsanställda (%)			Heltidsanställda (%)			Deltidsanställda (%)		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Försäljare	39%	61%		39%	61%	80%	37%	63%	20%	48%	52%	28%	35%	65%	72%
Norra FO*	41%	59%		42%	58%	80%	38%	62%	20%	54%	46%	26%	37%	63%	75%
Södra FO*	37%	63%		37%	63%	79%	37%	63%	21%	44%	56%	32%	33%	67%	68%
Butikschef	43%	57%		43%	57%	100%			0%	44%	56%	99%	0%	100%	1%
Norra FO*	47%	53%		47%	53%	100%			0%	48%	52%	99%	0%	100%	1%
Södra FO*	40%	60%		40%	60%	100%			0%	40%	60%	100%			0%
Lokalvårdare	0%	0%		0%	0%	0%			0%			0%			0%
Norra FO*	0%	0%		0%	0%	0%			0%			0%			0%
Södra FO*	0%	0%		0%	0%	0%			0%			0%			0%
Huvudkontoret personalchefer	47%	53%		47%	53%	100%			0%	47%	53%	100%			0%
varav Enhetschefer	41%	59%		41%	59%	100%			0%	41%	59%	100%			0%
varav Områdeschefer	52%	48%		52%	48%	100%			0%	52%	48%	100%			0%
Huvudkontoret personal-medarbetare	49%	51%		49%	51%	98%	36%	64%	2%	48%	52%	96%	63%	38%	4%
Inhyrd personal															
Systembolaget totalt	**40%**	**60%**		**41%**	**59%**	**83%**	**37%**	**63%**	**17%**	**47%**	**53%**	**42%**	**36%**	**64%**	**58%**
IQ	38%	63%		38%	63%	100%			0%	43%	57%	88%	0%	0%	13%
Totalt	**40%**	**60%**		**41%**	**59%**	**83%**	**37%**	**63%**	**17%**	**47%**	**53%**	**42%**	**36%**	**64%**	**58%**

* Försäljningsområde

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

GRI-index

Denna hållbarhetsredovisning följer riktlinjerna för Global Reporting Initiative (GRI) version Standarder 2021 och har genomgått en kombinerad granskning av Deloitte AB. För verksamhetsåret 2023 har Systembolaget grupperat sina väsentliga hållbarhetsupplysningar kring sju hållbarhetsfrågor inom GRI-index, vi kallar dem väsentliga hållbarhetsområden.

Detta index innehåller samtliga GRI- eller egna upplysningar som Systembolaget bedömt vara relevanta för sin verksamhet med utgångspunkt i företagets viktigaste hållbarhetsfrågor. Information om avgränsning och dylikt går att hitta i index eller har hänvisats till var informationen återfinns.

Uttalande om tillämpning	Systembolaget AB har rapporterat i enlighet med GRI Standarder för perioden 2023-01-01 till 2023-12-31.
Tillämpad GRI 1	GRI 1: Grunden 2021

GRI-index

			Avsteg		
GRI Standard	**Upplysning**	**Sida**	**Utelämnat krav**	**Orsak**	**Förklaring**
Generella upplysningar					
GRI 2: Generella upplysningar 2021	2-1 Organisationsuppgifter	64,87			
	2-2 Enheter inkluderade i organisationens hållbarhetsrapportering	130			
	2-3 Redovisningsperiod, frekvens och kontaktuppgift	130			
	2-4 Förändrad information	130			
	2-5 Extern granskning	64, 130, 145			
	2-6 Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	9, 57			
	2-7 Anställda	56, 139			
	2-8 Arbetare som inte är anställda	139			
	2-9 Styrningsstruktur och sammansättning	64			
	2-10 Nominering och val av högsta styrande organ	65			
	2-11 Ordförande för högsta styrande organ	71			

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
Generella upplysningar					
GRI 2: Generella upplysningar 2021	2-12 Högsta styrande organs roll för att övervaka hanteringen av påverkan	66, 68			
	2-13 Delegering av ansvar för att hantera påverkan	66			
	2-14 Högsta styrande organs roll i hållbarhetsrapporteringen	66, 68			
	2-15 Intressekonflikter	61,66,74			
	2-16 Kommunikation av kritiska orosmoment	28			
	2-17 Kollektiv kunskap inom högsta styrande organ	66			
	2-18 Utvärdering av högsta styrande organs prestation	68			
	2-19 Ersättningspolicyer	100			
	2-20 Process för att avgöra ersättning	68, 100			
	2-21 Årlig total kompensationsratio	99			
	2-22 Uttalande om strategi för hållbar utveckling	4, 15			
	2-23 Policyåtaganden	26, 61			
	2-24 Införlivning av policyåtaganden	10, 65			
	2-25 Processer för att gottgöra negativ påverkan	26, 39			
	2-26 Mekanismer för att söka råd och lyfta orosmoment	26			
	2-27 Efterlevnad av lagar och regelverk	60			
	2-28 Medlemskap i organisationer/ sammanslutningar	135			
	2-29 Angreppssätt för intressentengagemang	132,134			
	2-30 Kollektivavtal	139			

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601106

GRI-index

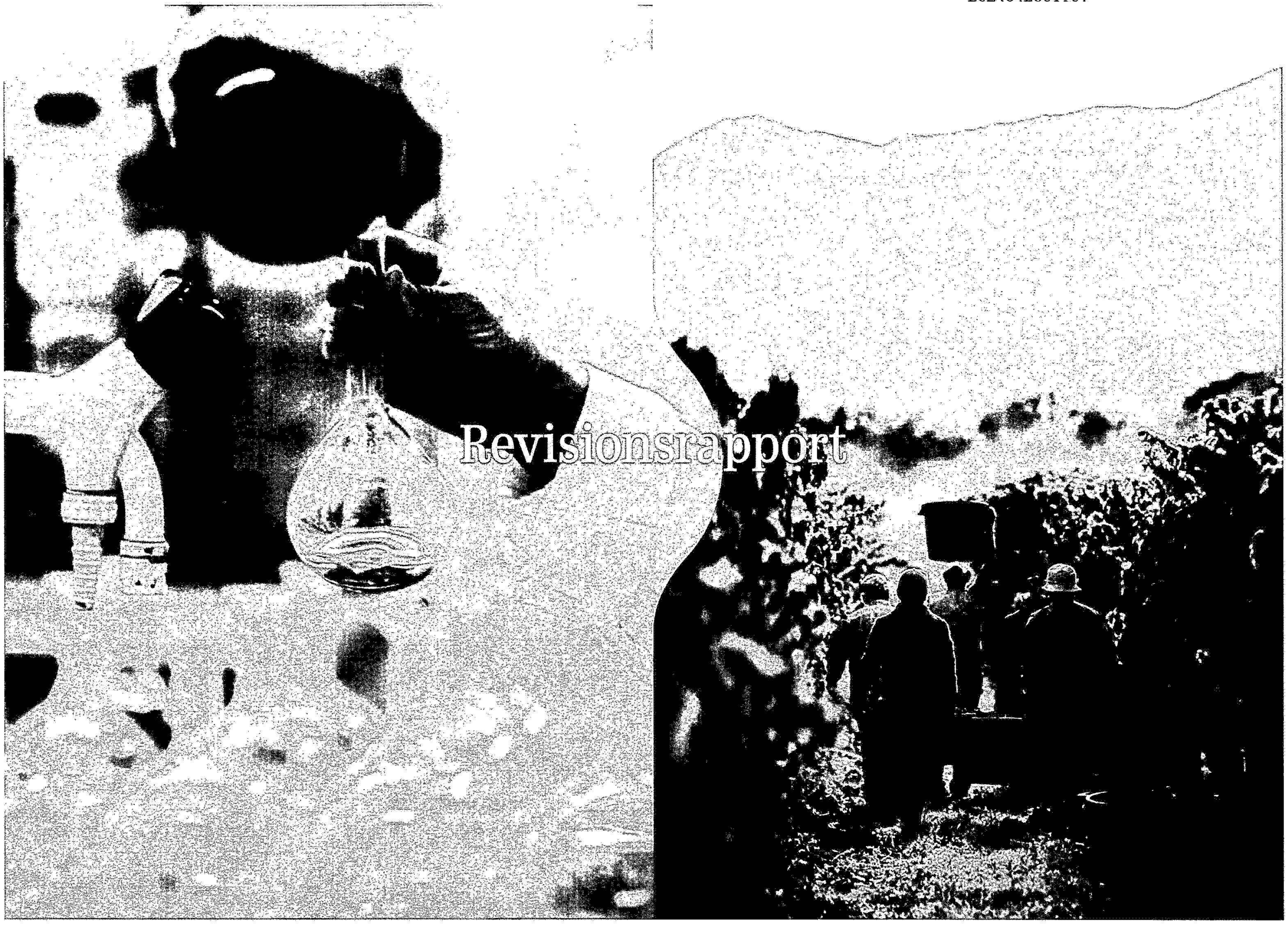
GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
Väsentliga frågor					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-1 Process för att fastställa väsentliga frågor	15, 130			
	3-2 Lista av väsentliga frågor	15, 130, 132			
Etik och antikorruption					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	26			
GRI 205: Anti-korruption 2016	205-3 Bekräftade incidenter av korruption och vidtagna åtgärder	29	Totalt antal korruptionsincidenter som medfört uppsägning av affärsavtal pga. brott mot avtalsvillkor	Ej tillämpbart	Tillämpar upplysningen med ett medarbetarperspektiv. Därmed utelämnas brott mot affärsavtalsvillkor.
Klimatpåverkan					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	47			
GRI 305: Utsläpp 2016	305-1 Direkta (scope 1) GHG-utsläpp	50, 138			
	305-2 Energi indirekta (scope 2) GHG-utsläpp	50, 138			
	305-3 Övriga indirekta (scope 3) GHG-utsläpp	49, 138			
Egen upplysning	Klimatpåverkan från dryckestransporter	52			
Egen upplysning	Klimatpåverkan från dryckesförpackningar	52			
Inkluderande arbetsmiljö för egen personal					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	30			
GRI 405: Mångfald och jämlika möjligheter 2016	405-1 Mångfald i ledningsgrupper och bland anställda	36			
Egen upplysning	Andel medarbetare med utländsk bakgrund	34			
Egen upplysning	Prestationskultur	35			
Egen upplysning	Andel sjukfrånvaro i %	35			

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
Väsentliga frågor					
Begränsa alkoholens negativa konsekvenser					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	19			
GRI 413: Lokalsamhälle 2016	413-1 Organisationens engagemang i och påverkan på lokalsamhället	19			
Egen upplysning	Ålderskontroll	25			
Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	37			
GRI 414: Leverantörsbedömning socialt 2016	414-2 Utvärdering av negativ social påverkan i leverantörskedjan samt vidtagna åtgärder	42			
Jordhälsa och biologisk mångfald					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	43			
Egen upplysning	Försäljningsandel ekologiskt (volym i % av total försäljning)	46			
Vattenpåverkan					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	43			
Egen upplysning	Systematiskt miljöarbete dryckesleverantörer	46			

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Revisionsrapport

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Systembolaget AB,
organisationsnummer 556059-9473

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Systembolaget AB för räkenskapsåret 2023-01-0–2023-12-31. Med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 65–76. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 2–3 och 57–130 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 4–56, 131–146 och 153–158. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS såsom de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovis-

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

ningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

UTTALANDEN

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Systembolaget AB för räkenskapsåret 2023-01-01 –2023-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

REVISORNS ANSVAR

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 65–76 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 21 mars 2024
Deloitte AB

Anneli Pihl
Auktoriserad revisor

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till årsstämman i Systembolaget AB,
org.nr 556059-9473

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING
Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2023 på sidorna 4–56 och 131–146 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING
Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE
En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 21 mars 2024

Deloitte AB

Anneli Pihl
Auktoriserad revisor

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Granskningsrapport avseende årsredovisningen

Till årsstämman i Systembolaget AB,
org nr 556059-9473

I vår roll som lekmannarevisorer har vi på uppdrag av riksdagsstyrelsen granskat förvaltningen och den interna kontrollen i Systembolaget AB för år 2023. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i företaget för att kunna bedöma om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredsställande sätt och om företagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har inte uppvisat förhållanden som föranleder anmärkning. Vi har vidare granskat om företaget, dess ledning och styrelse iakttar de riktlinjer för Systembolaget AB specifikt och för statliga bolag generellt som fastlagts av statsmakterna. Inte heller i detta avseende har vår granskning visat på förhållanden som föranleder anmärkning.

Stockholm den 21 mars 2024

Jörgen Berglund
(Lekmannarevisor)

Eric Palmqvist
(Lekmannarevisor)

Karin Sundin
(Lekmannarevisor)

Revisors rapport över kombinerad granskning av Systembolaget ABs hållbarhetsredovisning

Till Systembolaget AB, org.nr 556059-9473

INLEDNING
Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Systembolaget AB att granska Systembolaget ABs hållbarhetsredovisning för år 2023. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning i anslutning till innehållsförteckningen i Systembolagets Ansvarsredovisning 2023.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN
Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår i anslutning till innehållsförteckningen i Systembolagets Ansvarsredovisning 2023, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

REVISORNS ANSVAR
Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår granskning. Vårt uppdrag är begränsat till den historiska information som redovisas och omfattar således inte framtidsorienterade uppgifter.

Vi har utfört uppdraget i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information. Uppdraget består av översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen som helhet och en revision av viss information som specificeras nedan. En revision syftar till att uppnå en rimlig säkerhet, för att försäkra oss om att informationen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för kvantitativ och kvalitativ information i hållbarhetsredovisningen. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till Systembolaget AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Den uttalade slutsatsen grundad på vår översiktliga granskning har därför inte den säkerhet som vår uttalade slutsats grundad på vår revision har. Eftersom detta är ett kombinerat uppdrag lämnar vi våra slutsatser avseende revision och översiktlig granskning i separata avsnitt.

Vår revision har omfattat följande hållbarhetsrelaterad information presenterad i Systembolaget ABs Ansvarsredovisning 2023, nyckeltal "Prestationskultur", "Andel sjukfrånvaro", "Andel utländsk bakgrund" samt "Köns- och åldersfördelning" på sidorna 35-37.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för våra uttalanden nedan.

UTTALANDEN
Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Grundat på vår revision anser vi att den information i hållbarhetsredovisningen som omfattas av vårt uppdrag, i allt väsentligt, har upprättats i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 21 mars 2024
Deloitte AB
Anneli Pihl
Auktoriserad revisor

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601110

Ordlista och definitioner

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Ordlista

ANDTS-STRATEGIN
En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025. I skrivelsen redogör regeringen för en samlad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel om pengar. Syftet med strategin är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser inom ANDTS-området ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022–2025.

ALKOHOLINDEX
Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Ju högre index med en skala 0–100, desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Alkoholindex skapas från svaren på sju frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. I undersökningen ställs även ytterligare frågor. Bland annat fem frågor om "vardagsdrickande" som utgör underlag för Vardagsindex. Frågorna ställs en gång per år till minst 2 000 personer, 16 år och äldre. Datainsamling genomförs av Novus.

ALKOHOLKONSUMTIONEN
Konsumtion av alkoholhaltiga drycker, omräknat till liter 100 procent alkohol per person 15 år och äldre. Med alkoholdryck avses en dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent (Alkohollagen 2010:1622).

ALKOHOLSKATT
Alkoholskatt är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

AMFORI
Det hållbarhetsinitiativ som Systembolaget anslutit sig till, Business Social Compliance Initiative (BSCI), har sedan 2018 omformats till amfori. Detta har skett som ett led i den integrering som beslutades mellan FTA, Foreign Trade Association (affärsfokus), BEPI, Business Environmental Performance Initiative (miljöfokus) och BSCI (socialt fokus). BSCI har under en övergångsperiod kvarstått som ett produktnamn, och det samma gäller BEPI.

Initiativet, med säte i Bryssel, är ett europeiskt affärsdrivet samarbetsinitiativ för företag som vill förbättra arbetsförhållanden i den globala leverantörskedjan.

GLOBAL COMPACT
FN-initiativ och ramverk för hållbart företagande vars principer vi har åtagit oss att följa. Global Compact är uppbyggt kring tio principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption.

GLOBAL DEAL
I november 2017 valde Systembolaget att ansluta sig till Global Deal, ett initiativ som vill förbättra dialogen mellan arbetsmarknadens parter och länders regeringar för att förbättra anställningsvillkor och produktivitet. Global Deal startades av Sveriges dåvarande statsminister Stefan Löfven och har utformats i samarbete med OECD och ILO. Agenda 2030 innehåller ett specifikt mål om anständiga arbetsvillkor och inkluderande tillväxt. Global Deal är ett bidrag för att nå detta mål.

NÖJD KUND INDEX – NKI
NKI mäter hur nöjd kundern är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna.

Tänk på alla aspekter av Systembolaget:

- Hur nöjd eller missnöjd är du med Systembolaget totalt sett?
- Hur väl motsvarar Systembolaget dina förväntningar?
- Föreställ dig ett företag som säljer alkoholhaltiga drycker och som är perfekt i alla avseenden. Hur pass nära eller långt ifrån tycker du att Systembolaget ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 0 och 100. Systembolaget anlitar CFI Group för genomförande av undersökningen. I årets mätningar tillfrågades drygt 24 000 kunder totalt. NKI mäts och redovisas tre gånger årligen.

NÖJD KUND INDEX (NKI) – HÅLLBARHET
Under årets andra mätning 2023 av totalt tre fick kunderna ta ställning till en ny frågeställning för Systembolagets Hållbarhetsarbete. Den främsta anledningen till att uppdatera hållbarhetsuppföljningen var att tidigare frågeställning upplevdes för svår att ta

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

2024042601111

ställning till och därmed var det en stor andel av kunderna som valde att inte besvara den. Förändringen har gett effekt då svarsandeln höjdes till en tillfredställande nivå. Med en högre svarsandel blir det än mer intressant att följa utvecklingen av kundernas värdering av Systembolagets hållbarhetsarbete över tid. Ny frågeställning från och med andra mätningen 2023 lyder:

Vilken är din uppfattning om hur följande påstående överensstämmer med din syn på Systembolaget:

- Systembolaget engagerar sig för en hållbar utveckling

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 0 och 100. Systembolaget anlitar CFI Group för genomförande av undersökningen. NKI-hållbarhet är en del i NKI-undersökningen som mäts och redovisas tre gånger årligen.

OPINIONSINDEX – OPI
OPI mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolagets detaljhandelsmonopol på försäljning av vin, sprit och starköl. Nytt för i år att den tidigare metoden att intervjua Sveriges befolkning via telefonbuss lämnades till förmån för webbpanel. Denna förändring resulterade i att medelåldern i svarsunderlaget sänktes. OPI följdes upp både i telefonbuss och webbpanel under 2022 för att i år kunna analysera och jämföra utfallens utveckling mot 2022. Respondenterna får fortsatt ta ställning till frågan:

- Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar Verian (Kantar Sifo har bytt namn på grund av ägarbyte) för genomförande av undersökningen. Totalt tillfrågas årligen 12 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–79 år. Opinionsindex redovisas årsvis.

PRESTATIONSKULTUR
Prestationskultur mäter i vilken utsträckning medarbetarna upplever att de i sitt arbete har förutsättningar att prestera (vill, vet, kan, får och bör) och individens upplevelse av att få sina basbehov tillgodosedda. Mäts en gång per år via en gemensam medarbetarundersökning.

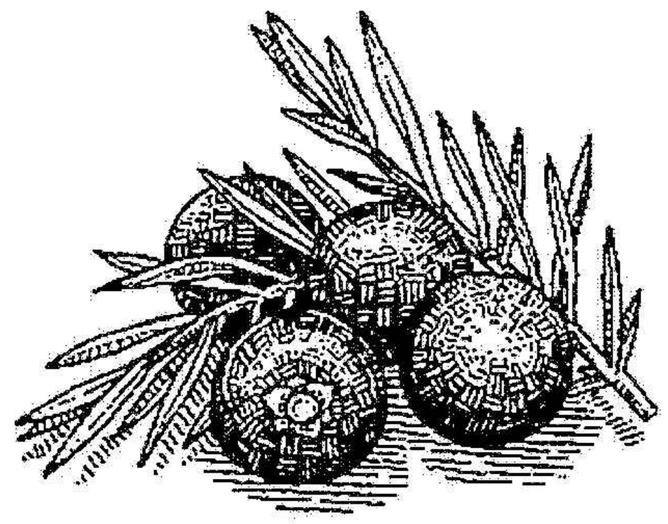
TOTAL SJUKFRÅNVARO
Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period.

VINSTMAXIMERING
När huvudsyftet med en organisations verksamhet är att generera mesta möjliga vinst till ägaren.

ÅLDERSKONTROLL
Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20–24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Sedan 2020 innefattar det strategiska nyckeltalet ålderskontroller i alla kanaler, såväl i butik som vid hemleverans och hos ombud. Ålderskontroller görs dagligen och redovisas varje månad.

ÅRSARBETARE
Årsarbetare motsvarar arbetad tid inklusive semester dividerat med antalet timmar för en heltidstjänst för den relevanta perioden. Parametern årsarbetare infördes 2018, och ersatte då det tidigare begreppet medelantal anställda.

ÄGARENS MÅL
Ägarens mål består av de uppdragsmål och ekonomiska mål som framgår av ägaranvisningen, vilken antogs på extrastämma den 1 september 2022.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Definition av alternativa nyckeltal

Alternativa nyckeltal är finansiella mått som inte är definierade i IFRS. Systembolaget anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till ägare, styrelse och företagsledning då de möjliggör utvärdering av resultat och finansiell utveckling. Tre alternativa nyckeltal ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

De alternativa nyckeltalen är inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag eftersom beräkning kan ske på olika sätt. Dessa finansiella mått ska därför ses som ett komplement för mått som definieras enligt IFRS. För avstämning av de alternativa nyckeltal som inte direkt går att härleda ur de finansiella rapporterna, se beräkning nedan.

Nyckeltal	Beskrivning	Användningsområde
Avkastning på eget kapital	Periodens resultat (rullande 12 månader) i procent av genomsnittligt eget kapital.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.
Kostnadseffektivitet	Kostnadseffektivitet beräknas utifrån förhållandet mellan totala omkostnader (justerat för engångsposter) i förhållande till såld kvantitet (antalet sålda förpackningar viktade utifrån respektive varugrupps beräknade tidsåtgång för hantering).	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget och redovisas årligen.
Rörelsemarginal	Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt beräknas utifrån rörelseresultatet i procent av nettoomsättning exklusive alkoholskatt.	Nyckeltalet visar hur stor del av intäkterna som täcker kostnader i rörelsen för att säkra ett långsiktigt och hållbart företagande.
Rörelseresultat	Rörelseresultat beräknas utifrån bruttoresultat, med tillägg för övriga rörelseintäkter samt med avdrag för rörelsens kostnader.	Nyckeltalet visar resultat före finansnetto och skatter och Systembolaget följer utvecklingen över tid för att säkra ett långsiktigt och hållbart företagande.
Soliditet	Eget kapital i procent av balansomslutningen.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.
Nettoomsättning exklusive alkoholskatt	Beräknas genom att ta nettoomsättningen med avdrag för alkoholskatten.	Nyckeltalet följs för att se alkoholskattens effekt på nettoomsättningen

Kostnadseffektivitet

MSEK	2023	2022
Totala omkostnader, rullande 12 månader	4 347	4 351
Alkoholskatt, rullande 12 månader	14 217	13 898
Intäkter, rullande 12 månader	38 174	37 182
Kostnadseffektivitet	**18,1**	**18,7**

Avkastning på eget kapital

MSEK	2023	2022
Periodens resultat, rullande 12 månader	434	192
Genomsnittligt eget kapital [1]	1 756	1 640
Avkastning på eget kapital	**24,7%**	**11,7%**

Soliditet

MSEK	2023	2022
Balansomslutning	11 589	11 128
Eget kapital	1 844	1 668
Soliditet	**15,9%**	**15,0%**

Nettoomsättning exklusive alkoholskatt

MSEK	2023	2022
Nettoomsättning inkl alkoholskatt	38 174	37 182
Alkoholskatt	14 217	13 898
Nettoomsättning exklusive alkoholskatt	**23 957**	**23 284**

Rörelsemarginal

MSEK	2023	2022
Nettoomsättning inkl alkoholskatt	38 174	37 182
Nettoomsättning exkl alkoholskatt	23 957	23 284
Rörelseresultat	418	349
Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt	**1,7%**	**1,5%**
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt	**1,1%**	**0,9%**

[1]Genomsnittligt eget kapital

MSEK	2023	2022
Eget kapital	1 844	1 668
Eget kapital samma period föregående år	1 668	1 611
Genomsnittligt eget kapital	**1 756**	**1 640**

[1]Nyckeltalet har uppdaterats under 2023. Helårsutfall för 2022 är uppdaterad från tidigare publicerad Ansvarsredovisning

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Källförteckning

1 Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser – En beskrivande samhällsekonomisk studie, Ramboll

2 Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser – En beskrivande samhällsekonomisk studie, Ramboll

3 Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001–2022 (Monitormätningen) CAN

4 ANDTS-strategin, En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 Skr. 2021/22:213 (En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 – Regeringen.se)

5 Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem? – Resultat från en systematisk litteraturöversikt, CAN

6 Tonårsparlören, IQ-initiativet AB

7 amfori BSCI uppförandekod (https://www.amfori.org/sites/default/files/amfori-2020-03-05-amfori-BSCI-code-of-conduct.pdf)

8 Climate Change 2023 Synthesis Report, IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change

9 Dryckesbranschens klimatpåverkan 2022, Dryckesbranschens Klimatinitiativ

10 Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem? – Resultat från en systematisk litteraturöversikt, CAN

11 Green House Gas Protocol, https://ghgprotocol.org/

12 Green House Gas Protocol, https://ghgprotocol.org/

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.
Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Finansiell kalender

25 april 2024	Årsstämma 2023
26 april 2024	Delårsrapport januari – mars 2024
12 juli 2024	Delårsrapport januari – juni 2024
5 november 2024	Delårsrapport januari – september 2024

Kontakt

Kontaktperson på Systembolaget:
Presschef Katinka Wall, telefon växel 08-503 300 00

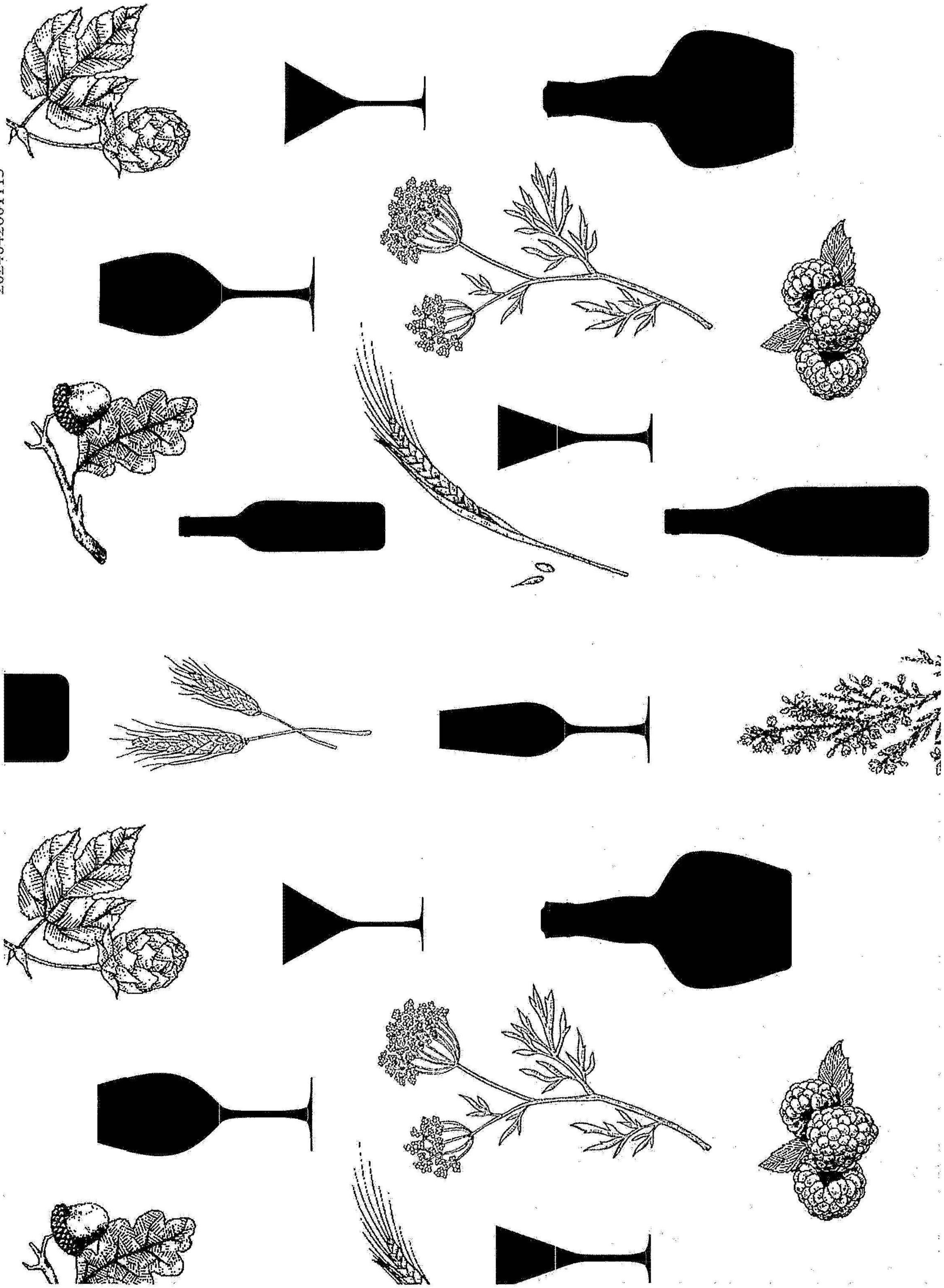
Besöksadress:
Kungsträdgårdsgatan 14 i Stockholm

Postadress:
Systembolaget AB
103 84 Stockholm

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

Fotografer / illustratörer:
Sanna Lindberg, Peter Jönsson / Fredrik Brännström
Bildbyråer:Johnér Bildbyrå AB, Getty Images.
Produktion: Systembolaget och Narva Communications
Form: Narva Communications

20240426011113

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

List of Signatures

Jag får härmed bekräfta att ovanstående resultaträkning och balansräkning fastställts vid ordinarie bolagsstämma den 25/4. Tillika får jag intyga att bolagsstämman beslutat disponera vinsten/ behandla förlusten i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen.

2024-03-22

20240426011114

Systembolaget Ansvarsredovisning 2023 - signeringsversion.pdf

Name	Method	Signed at
FRIDA MARIA JOHANSSON METSO	BANKID	2024-03-21 14:22 GMT+01
Sven Robert Adrell	BANKID	2024-03-21 14:19 GMT+01
Ulrika Helene Eriksson	BANKID	2024-03-21 14:19 GMT+01
Anna Lena Bäck	BANKID	2024-03-21 14:18 GMT+01
Anders Henry Ehrling	BANKID	2024-03-21 14:18 GMT+01
LEIF-JOHAN LJUNGQVIST	BANKID	2024-03-21 14:23 GMT+01
PERNILLA VALFRIDSSON	BANKID	2024-03-21 14:18 GMT+01
BO GÖRAN HÄGGLUND	BANKID	2024-03-21 14:18 GMT+01
ANN CARLSSON MEYER	BANKID	2024-03-21 14:35 GMT+01
ANDREAS BENGTSSON	BANKID	2024-03-21 14:15 GMT+01
Mats Jörgen Berglund	BANKID	2024-03-21 14:28 GMT+01
Alf Håkan Åkerström	BANKID	2024-03-21 14:14 GMT+01
Eric Mark Palmqvist	BANKID	2024-03-22 10:07 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D

List of Signatures

Name	Method	Signed at
KATARINA ARESKOUG MASCARENHAS	BANKID	2024-03-21 15:50 GMT+01
VIVECA BERGSTEDT STEN	BANKID	2024-03-21 15:18 GMT+01
Karin Linda Kristina Sundin	BANKID	2024-03-21 18:29 GMT+01
ANNELI PIHL	BANKID	2024-03-21 16:56 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: FF484B1645BE457C9DFABF0A2FF3035D